

ผลกระทบของนโยบายการเงินต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร

นายกัณฑ์ภณ ศรีชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

EFFECTS OF MONETARY POLICY ON BANKS' RISK TAKING BEHAVIORS

Mr. Kantapon Srichart

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Economics Program in Economics

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบของนโยบายการเงินต่อพฤติกรรมเสี่ยงของ ธนาคาร
โดย	นายกันตภณ ศรีชาติ
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จูน เจริญเสียง

---

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน  
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์  
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชโยดม สรรพศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. โสคติธร มัลลิกะมาส)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จูน เจริญเสียง)

..... กรรมการ  
(อาจารย์ ดร. พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม)

..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรชนก คัมภีรยส กุณวณิช)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย  
(ดร. เมทินี สุขสวัสดิ์กุล)

กัณฑ์ ศรีชาติ : ผลกระทบของนโยบายการเงินต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร. (Effects of Monetary Policy on Banks' Risk Taking Behaviors) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.จูน เจริญเสียง , 136 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้สนใจศึกษาผลของนโยบายการเงินที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือการศึกษาผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร ส่วนที่สองคือศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารโดยใช้แบบจำลอง Panel Vector Autoregressive (PVAR) โดยใช้ข้อมูลจากบุคคลของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

ผลการศึกษาในส่วนแรกพบว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเสี่ยงของธนาคาร แต่ในช่วงที่ดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวมีผลทำให้พฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารเพิ่มมากขึ้นและยังพบว่าในช่วงที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวติดต่อกันเป็นเวลานาน มีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้นเช่นกัน

ผลการศึกษาในส่วนที่สองพบว่า ผลของนโยบายการเงินขยายตัวและการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินทรัพย์ของธนาคารส่งผลทำให้ความเสี่ยงธนาคารเพิ่มขึ้น ขณะที่ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไม่มีผลต่อตัวแปรในภาคเศรษฐกิจจริง แต่เมื่อพิจารณาผลกระทบของนโยบายการเงินได้แสดงให้เห็นถึงช่องทางการรับความเสี่ยงในประเทศไทย

จากผลการศึกษาพบถึงความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายการเงินขยายตัวกับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ดำเนินนโยบายต้องมีความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายและเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ พร้อมทั้งตระหนักถึงผลกระทบของความเสี่ยงจากภาคการเงินที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติ.....  
ปีการศึกษา.....2554..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

# # 5385152429 : MAJOR ECONOMICS

KEYWORDS : MONETARY POLICY / BANK RISK / PANEL VECTOR AUTOREGRESSIVE MODEL

KANTAPON SRICHART : EFFECTS OF MONETARY POLICY ON BANKS' RISK TAKING BEHAVIORS. ADVISOR : ASST.PROF. JUNE CHAROENSEANG, Ph.D.,  
136 pp.

This research highlights on an impact of monetary policy on banks' risk taking behaviors. It is separated into two parts. The first part is a study of how a policy rate affects the risk taking behavior of banks. In the second part, it investigates the transmission mechanism of monetary policy through risk taking channel. Panel Vector Autoregressive Model (PVAR) is applied with the data from the balance sheet of selected commercial banks in Thailand.

The first study finds that the effects of monetary policy on banks' risk are positive. However, there is an increased of risk taking behavior in a loosed monetary policy. It is also discovered that unusually low interest rates over an extended period of time cause an increase in banks' risk taking.

The second part finds that low policy rate and increased in market value of bank balance sheet cause increasing in banks' risk. However, an increased risk of banks does not affect the real sectors. Nevertheless, monetary transmission mechanism has shown that there exists the risk-taking channel.

Lastly, the study finds a relation between an expanded monetary policy and an increased of risk in commercial banks. Thus it is vital for policymaker to apply prudential policy and monitor commercial banks, altogether with realizing that risk in financial sector may indirectly influence the economic stability and economic growth.

Field of Study : Economics..... Student's Signature .....

Academic Year : 2011..... Advisor's Signature .....

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากอาจารย์หลายๆท่าน โดยเฉพาะ ผศ.ดร.จูน เจริญเสียง ที่ได้อนุเคราะห์และเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาตลอดจนคอยเอาใจใส่เสมอมา นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รศ.ดร. โสทธิธร มัลลิกะมาส ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อ.ดร. พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม ผศ.ดร.พรชนก คัมภีรยสคูเวนเบิร์ก กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.เมทินี ศุภสวัสดิ์กุล จากธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำเพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่อบรมสั่งสอน ให้ข้อคิดดีๆและประสบการณ์ตลอดมาทั้งในช่วงที่ศึกษาอยู่และหลังจบการศึกษาแล้ว

ขอขอบคุณ นายชเนศ ศรัณย์ชาตินนท์ พี่ณัฐ บัณฑิตวัฒนาวงศ์ สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอบคุณเพื่อนๆเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิตทุกท่านที่คอยให้คำแนะนำ กำลังใจ ความสุข สนุกสนานแก่ข้าพเจ้านับตั้งแต่ที่ได้เข้ามาศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวันแรก

สุดท้าย ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาของข้าพเจ้าที่คอยให้การสนับสนุนตลอดมา อบรมสั่งสอน และคอยให้กำลังใจตลอดมาจนทำให้ข้าพเจ้ามีวันนี้ คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่บิดา มารดาและคณาจารย์ทุกท่าน หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	8
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
1.6 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย.....	10
2 ภาพรวมและความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	11
2.1 ภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	11
2.2 ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	14
3 แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาและวรรณกรรมปริทัศน์.....	33
3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	33
3.1.1 เป้าหมายและการดำเนินนโยบายการเงิน.....	33
3.1.2 การส่งผ่านของนโยบายการเงินในประเทศไทย.....	35
3.1.3 รูปแบบความเสี่ยงของสถาบันการเงิน.....	36
3.1.3.1 ความเสี่ยงของสถาบันการเงินด้านอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk).....	37
3.1.3.2 ความเสี่ยงของสถาบันการเงินด้านตลาด (Market Risk).....	38
3.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยง ของธนาคาร.....	40
3.2 วรรณกรรมปริทัศน์.....	50

บทที่	หน้า
3.2.1 งานศึกษาที่ใช้แบบจำลองฟังก์ชันความเสี่ยงอันตราย (Hazard Function Model).....	50
3.2.2 งานศึกษาที่ใช้สมการถดถอย (Regression).....	51
3.2.3 งานศึกษาเชิงทฤษฎี (Theoretical).....	53
4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี The Im, Pesaran and Shin (IPS Test).....	67
4.3 วิธีการศึกษา.....	69
4.3.1 แบบจำลอง Panel Regression.....	69
4.3.2 แบบจำลอง Panel Vector Autoregressive (Panel VAR).....	73
4.3.3 วิเคราะห์การตอบสนองของตัวแปร (Impulse Response Function).....	77
4.4 แบบจำลอง.....	78
4.4.1 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธี Panel Regression.....	78
4.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	79
4.4.3 สมมติฐานตัวแปร.....	86
4.4.4 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธี Panel Vector Autoregressive.....	89
5 ผลการศึกษา.....	91
5.1 ผลการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี IPS Test.....	91
5.2 ผลการศึกษาคอมสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินและพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร	94
5.3 ผลการศึกษากลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร.....	102
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	112
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	112
6.2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย.....	114
6.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต.....	115
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก.....	125
ภาคผนวก ก.....	126



บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข.....	128
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	136

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	รายชื่อธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในกลุ่มธนาคารขนาดต่างๆ.....	15
2.2	อัตราส่วนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2547 – 2553...	18
2.3	อัตราส่วนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ปี พ.ศ. 2547 – 2553...	19
2.4	อัตราส่วนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก ปี พ.ศ. 2547 – 2553.....	20
3.1	รูปแบบและความหมายของความเสี่ยงของสถาบันการเงิน .....	39
3.2	เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยง โดยแบ่งตามวิธีการศึกษา.....	56
4.1	แสดงรายชื่อธนาคารที่อยู่ในกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารขนาด เล็ก.....	85
4.2	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ใน แต่ละด้าน.....	89
5.1	แสดงผลการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูลที่อยู่ในรูป Level ด้วยวิธี IPS Test .....	92
5.2	แสดงผลการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูลที่อยู่ในรูปผลต่างขั้นที่ 1 ด้วย วิธี IPS Test .....	93
5.3	ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวโดยวิธี Kao Residual Cointegration Test.....	95
5.4	ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ผลกระทบของความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ในด้านต่างๆ โดยใช้ดัชนีวัดความเสี่ยงทั้งหมด 4 ตัวแปร.....	97
5.5	ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวโดยวิธี Kao Residual Cointegration Test .....	103

## สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (ดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน) ของประเทศไทย.....	3
1.2	ปริมาณเงินกองทุนทั้งสิ้นและร้อยละของเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง.....	4
1.3	ดัชนีราคาที่อยู่อาศัยแบ่งเป็นดัชนีราคาบ้านเดี่ยวและดัชนีราคาทาวน์เฮ้าส์.....	5
1.4	ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index).....	6
2.1	สินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงเดือนมกราคม 2540 (ซ้าย) เทียบกับกันยายน 2554 (ขวา).....	12
2.2	แสดงเหตุการณ์สำคัญที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	16
2.3	แสดงดัชนีวัดความเสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2547 – 2553.....	20
2.4	แสดงดัชนีวัดความเสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดกลาง ปี พ.ศ. 2547 – 2553.....	21
2.5	แสดงดัชนีวัดความเสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดเล็ก ปี พ.ศ. 2547 – 2553.....	21
3.1	เป้าหมายและเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงิน.....	34
3.2	ช่องทางการส่งผ่านนโยบายการเงินของประเทศไทย.....	36
3.3	การถือหลักทรัพย์เสี่ยงของนักลงทุนเชิงรุกและนักลงทุนเชิงรับ.....	42
3.4	มูลค่าหลักทรัพย์เสี่ยงที่ทำให้ตลาดดูขุ่นภาพ.....	47
3.5	ผลกระทบจากการปรับพื้นฐานของหลักทรัพย์เสี่ยง.....	47
3.6	การขยายตัวของบดุลจากผลกระทบของ q – shock.....	48
4.1	แสดงดัชนีที่ใช้ในการวัดทำทีของนโยบายการเงิน.....	84
5.1	การตอบสนองของตัวแปรความเสี่ยงธนาคารจากการเปลี่ยนแปลงของส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์.....	103
5.2	การตอบสนองของตัวแปรความเสี่ยงธนาคารจากการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ธนาคาร.....	105
5.3	การตอบสนองของผลผลิตจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรความเสี่ยงธนาคาร.....	106

5.4	การตอบสนองของระดับราคาราคาจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรความเสี่ยง ธนาคาร.....	106
5.5	ผลกระทบของการส่งผ่านนโยบายการเงินที่มีผลต่อระดับผลผลิต.....	108
5.6	ผลกระทบของการส่งผ่านนโยบายการเงินที่มีผลต่อระดับราคา.....	109
5.7	เปรียบเทียบผลกระทบต่อผลผลิตในกรณีที่มีและไม่มีช่องทางการรับความเสี่ยง ของธนาคาร.....	110
5.8	เปรียบเทียบผลกระทบต่อระดับราคาในกรณีที่มีและไม่มีช่องทางการรับความ เสี่ยงของธนาคาร.....	111

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ที่มาและความสำคัญ

การดำเนินนโยบายการเงินมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและประสิทธิภาพของนโยบายการเงินนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจที่แม่นยำและรวดเร็วของผู้ดำเนินนโยบายการเงิน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับกลไกการส่งผ่าน (Transmission Mechanism) ไปยังภาคการเงินและภาคเศรษฐกิจจริงด้วยเช่นกัน โดยเหตุการณ์ในช่วงปี 2551 วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยฯ ได้แสดงให้เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้สถาบันการเงินต่างๆ ประสบกับปัญหาในการชำระหนี้ นั้นเนื่องมาจากมีการปล่อยสินเชื่อที่ด้อยคุณภาพ (Subprime) มากเกินไป รวมไปถึงความทันสมัยของนวัตกรรมทางการเงินต่างๆ ที่ส่งผลให้ความรุนแรงของวิกฤตเศรษฐกิจแพร่กระจายไปทั่วโลก นอกจากนี้ อาจจะมีสาเหตุมาจากการดำเนินนโยบายการเงินแบบขยายตัวหรือใช้อัตราดอกเบี้ยต่ำในการกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นเวลานานเกินกว่าที่เหมาะสม (Taylor, 2009; Maddaloni and Peydró, 2010) ก็เป็นปัจจัยในการส่งเสริมให้เศรษฐกิจขยายตัวร้อนแรงมากเกินไป ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจึงมีความรุนแรงและกลายมาเป็นวิกฤตการณ์การเงินที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก ถึงแม้ว่าธนาคารกลางหลายแห่งทั่วโลกจะดำเนินนโยบายการเงินหดตัวเพื่อชะลอความร้อนแรงของเศรษฐกิจแต่ก็ดูเหมือนว่าจะไม่สามารถบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นได้มากนัก ผลที่ตามมาจึงทำให้สถาบันการเงินขนาดใหญ่หลายแห่งในสหรัฐฯ ต้องปิดกิจการลงและส่งผลไปถึงสถาบันการเงินอื่นๆ ทั่วโลก

ปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้ผลกระทบมีความรุนแรงมากขึ้นมาจากการดำเนินนโยบายการเงินผ่อนคลายเป็นพิเศษได้ส่งผลให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวร้อนแรงเกินไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคสถาบันการเงินให้มีการขยายตัวมากขึ้น เราจะเห็นว่าแบบจำลองต่างๆ ยังไม่สามารถตรวจสอบพบปัญหาที่เกิดขึ้นได้ หรืออาจจะเกิดจากกลไกในการตรวจสอบของธนาคารกลางในหลายๆ ประเทศที่ยังไม่เข้มงวดเพียงพอ ขาดการดูแลเอาใจใส่ธนาคารและสถาบันการเงินต่างๆ ที่เหมาะสม จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ความเสี่ยงในระบบการเงินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจซับไพร์มครั้งที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่เปลี่ยนไปของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ย

ในตลาดเงินหรือผ่านกลไกการส่งผ่านของนโยบายการเงินและมีผลรูปแบบของช่องทางการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในแบบดั้งเดิม (Bank Lending Channel) \* ซึ่งอาจจะได้รับผลมาจากความทันสมัยของนวัตกรรมทางการเงินและการผ่อนคลายกฎระเบียบลงนั่นเอง (Gambacorta and Marques-Ibanez, 2011)

จนกลายมาเป็นที่มาของการศึกษาช่องทางการส่งผ่านนโยบายการเงินช่องทางใหม่ที่อาจจะสามารถอธิบายปัจจัยที่กระทบความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ที่เรียกกันว่า “ช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร” (Bank Risk-Taking Channel) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่สมดุลทางการเงิน (Financial Imbalance) จนส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงและความอดทนต่อความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่เป็นสาเหตุมาจากการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัว ซึ่งในหลายๆประเทศทั้งในทวีปยุโรปและอเมริกาได้พบถึงความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ เช่น ฝรั่งเศส สเปน โคลัมเบียและ โบลิเวีย (Eid, 2011; Jimenez et al. 2008; Loannidou et al., 2008; Lopez et al., 2010)

จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยที่จะศึกษาว่า การดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวจะมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีพฤติกรรมความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น ผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารในประเทศไทยหรือไม่ถึงแม้ว่าธนาคารพาณิชย์จะมีบทเรียนจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 จนส่งผลทำให้ไม่กล้าที่จะปล่อยสินเชื่อมากนัก แต่เป็นที่น่าสนใจว่าในช่วงหลังปี 2550 อัตราดอกเบี้ยนโยบายได้ลดต่ำลงเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจจากวิกฤตซับไพร์ม ดังที่แสดงในภาพที่ 1.1 ว่าได้ส่งผลกระทบต่อทำให้พฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มขึ้นหรือไม่ ขณะที่ในภาพที่ 1.2 ได้แสดงสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Capital Adequacy Ratio) \*\* ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาเป็นตัวสะท้อนความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยเราจะพบว่าสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงจะมีความผันผวนค่อนข้างมากในช่วงหลังจากเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง ในปี 2540 ขณะที่ผลจากวิกฤตซับไพร์มในช่วงปี 2550 – 2551 นั้นยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนมากนัก โดยงานศึกษาค้นคว้านี้จะช่วยให้เข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อภาพรวมทั้งหมดของสถาบันการเงินและเป็นแนวทางใน

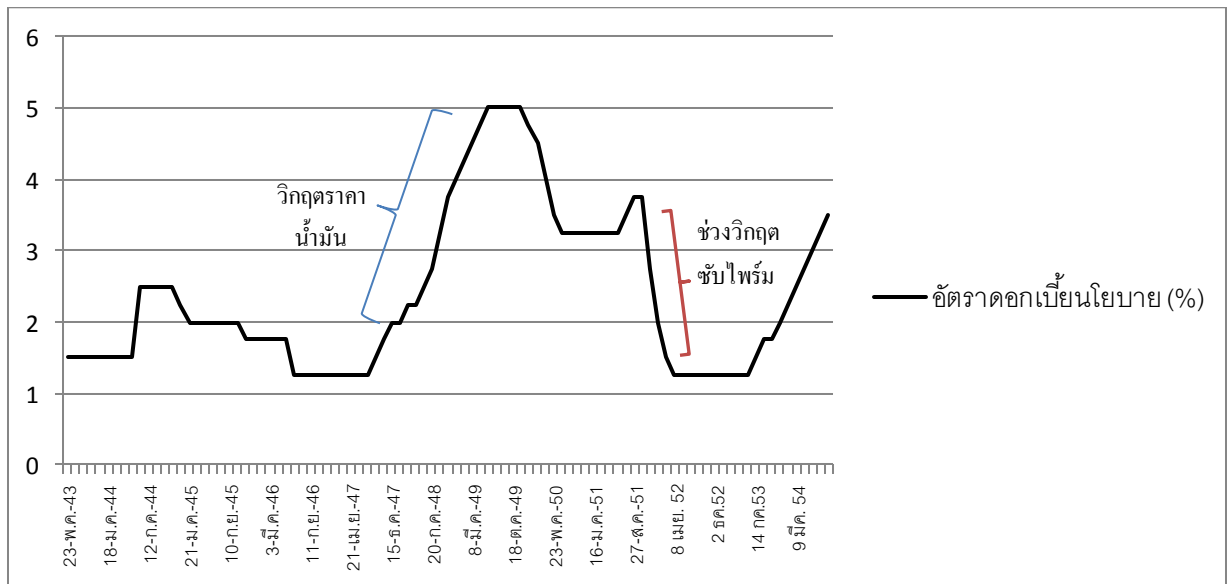
---

\* ผลของการปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อในระบบ โดยมีธนาคารพาณิชย์เป็นตัวกลางในการปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ที่ต้องการสภาพคล่อง เช่น ภาคธุรกิจ ภาคครัวเรือน เพื่อใช้ในการบริโภคและการลงทุนซึ่งมีผลต่อภาคเศรษฐกิจจริง

\*\* สัดส่วนของเงินกองทุนชั้นที่ 1 รวมกับเงินกองทุนชั้นที่ 2 หารด้วยสินทรัพย์ที่ถูกจัดประเภทตามความเสี่ยงซึ่งสะท้อนถึงความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์

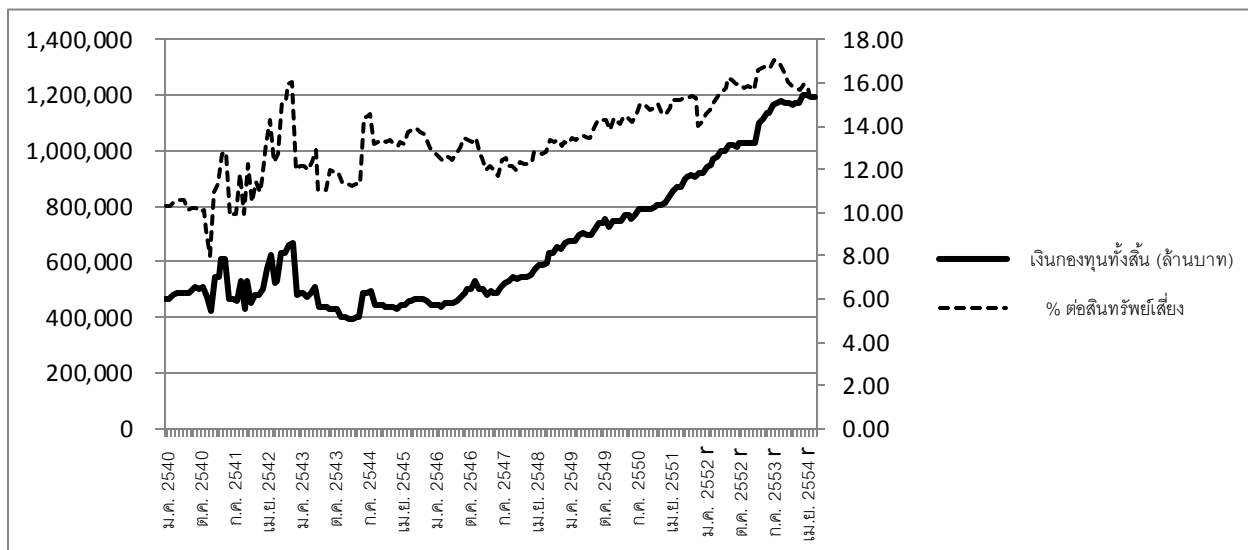
การตัดสินใจของผู้ดำเนินนโยบายเพื่อให้เป็นแนวทาง บรรทัดฐานในการดำเนินนโยบายที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 1.1 อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (ดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน) ของประเทศไทย



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.2 ปริมาณเงินกองทุนทั้งสิ้นและร้อยละของเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

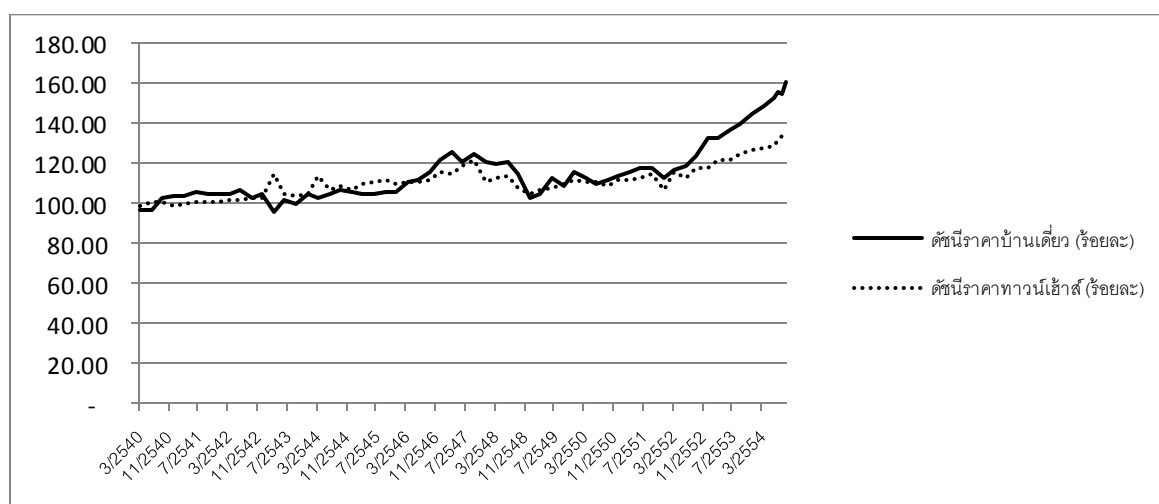
งานวิจัยภายในประเทศโดยส่วนใหญ่เน้น ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบของกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินเป็นจำนวนมากโดยได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในภาพรวมเป็นส่วนใหญ่ (ไพบูลย์ พงษ์ไพเชฐ, 2550; ปริญญา สุสีสถิต, 2551; Disyatat and Vongsinsirikul, 2003; Charoenseang and Manakit, 2007) สามารถสรุปช่องทางการส่งผ่านของนโยบายการเงินออกเป็น 5 ช่องทางหลักๆ เช่น ช่องทางอัตราดอกเบี้ย, ช่องทางอัตราแลกเปลี่ยน, ช่องทางราคาหลักทรัพย์ และตราสารหนี้, ช่องทางปริมาณสินเชื่อในระบบและช่องทางการคาดการณ์ของภาคเอกชนเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อและภาวะเศรษฐกิจ แต่ในงานศึกษาชิ้นนี้เน้นศึกษาในช่องทางที่เกิดขึ้นใหม่คือ “ช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร” (Bank Risk-Taking Channel) โดยงานศึกษาของ Borio and Zhu (2008) ได้อธิบายแนวคิดในช่องทางนี้ว่า “ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยนโยบายมีผลต่อการรับรู้ถึงความเสี่ยง (Risk Perception) และความอดทนต่อความเสี่ยง (Risk Tolerance) ของธนาคาร ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อระดับความเสี่ยงในพอร์ตการลงทุนผ่านราคาของสินทรัพย์” โดยงานศึกษาในต่างประเทศที่ได้วิเคราะห์การส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร เช่น จากงานศึกษาของ Borio and Zhu (2008), Altunbas et al. (2010) และ De Nicolò et al. (2010) นั้น ได้สรุปแนวทางการศึกษาออกเป็น 2 หัวข้อหลักๆ ดังนี้



ประการแรก จากงานศึกษาของ Adrian and Shin (2010a) สรุปว่า “ผลของการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวส่งผลกระทบต่อการประเมินมูลค่ารายได้ กระแสเงินสดและการประเมินความเสี่ยง เช่น การลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลให้ราคาสินทรัพย์เพิ่มขึ้น ความมั่งคั่ง (Net Worth) เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ขนาดสินทรัพย์ของธนาคารเพิ่มขึ้นและผลกระทบต่อการประเมินความเสี่ยงของธนาคาร” หมายความว่าทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Leverage Ratio) ลดลง ทำให้สถาบันการเงินสามารถเพิ่มการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นได้อีก

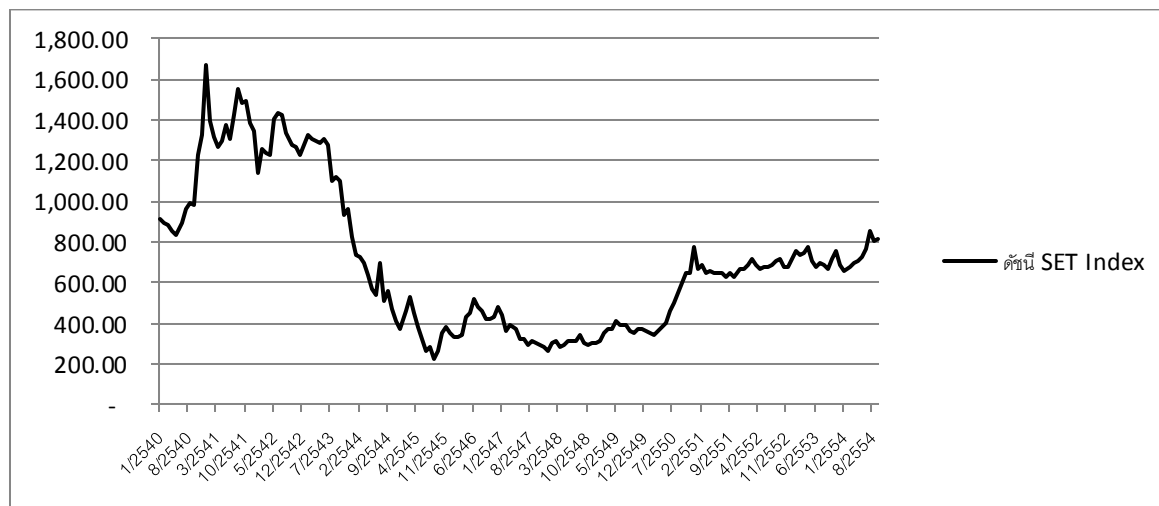
ประการที่สอง จากการศึกษาของ Rajan (2005) สรุปว่า ในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนมีค่าน้อย จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้จัดการกองทุนในการหาผลตอบแทนที่สูงกว่า หรือที่เรียกว่า “Search For Yield” เช่น ในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยต่ำ ผลตอบแทนในตลาดลดลง จะทำให้ผู้จัดการกองทุนมีแนวโน้มที่จะไปลงทุนในสินทรัพย์ที่มีผลตอบแทนสูงกว่า เป็นสาเหตุมาจากภาพลวงตาทางการเงิน (Money Illusion) ที่ทำให้นักลงทุนละเลยไปว่า การที่อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินต่ำไม่ได้หมายความว่าอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีค่าต่ำลงแต่เป็นเพราะอัตราเงินเฟ้อมีค่าต่ำกว่า

ภาพที่ 1.3 ดัชนีราคาที่อยู่อาศัยแบ่งเป็นดัชนีราคาบ้านเดี่ยวและดัชนีราคาทาวน์เฮ้าส์



ที่มา: ฐานข้อมูล CEIC

ภาพที่ 1.4 ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index)



ที่มา: ฐานข้อมูล CEIC

โดยงานศึกษาชิ้นนี้จะศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารในลักษณะที่สอดคล้องกับงานของ Adrian and Shin (2010a) แต่จะศึกษาโดยวิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวส่งผลทำให้ราคาสินทรัพย์ (Asset Price) เพิ่มสูงขึ้น โดยราคาสินทรัพย์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ราคาสินทรัพย์ในอสังหาริมทรัพย์และราคาสินทรัพย์ในตลาดหุ้น\* โดยแสดงในภาพที่ 1.3 และ 1.4 ซึ่งจะเห็นว่าราคาสินทรัพย์ในอสังหาริมทรัพย์ซึ่งแสดงโดยดัชนีราคาบ้านเดี่ยวและราคาทาวน์เฮ้าส์มีค่าสูงขึ้นในช่วงตั้งแต่ปี 2546 จนเริ่มลดลงในปี 2551 ในขณะที่ราคาสินทรัพย์ในตลาดหุ้นแสดงโดย SET Index จะพบว่ามีความผันผวนมาโดยตลอดโดยมีค่าลดลงอย่างมากในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้งแล้วจึงกลับมาอยู่ในระดับที่สูงอีกครั้งในช่วงก่อนเกิดวิกฤตซับไพร์ม

\* แบ่งประเภทสินทรัพย์ตามงานศึกษาของ กวินทร์ (2550)

โดยงานศึกษาชิ้นนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์และศึกษากลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร โดยผู้วิจัยจะศึกษาพฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคาร โดยใช้ดัชนีวัดความเสี่ยงในแต่ละด้านของธนาคารพาณิชย์ เช่น สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ (Capital Adequacy Ratio: CAR) ในการสะท้อนถึงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในด้านความพอเพียงของเงินทุนและสอดคล้องกับวิธีการทางมาตรการ (Regulatory Approach) ของธนาคารในประเทศไทยในเรื่องการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง นอกจากนี้ยังได้ใช้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Risky Asset / Total Asset) \* ซึ่งสินทรัพย์เสี่ยงในที่นี้สะท้อนถึงความเสี่ยงทางด้านเครดิต ด้านสินเชื่อและด้านปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์ และสัดส่วนหนี้สินต่อทุน (Leverage Ratio) \*\* ซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงในสภาพคล่องและสุดท้ายใช้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อสินเชื่อทั้งหมด (NPL/Total Loan) \*\*\* ซึ่งสะท้อนความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อ โดยดัชนีวัดความเสี่ยงทั้งหมดนี้สามารถแสดงได้ถึงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ได้อย่างชัดเจน

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร จำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย
2. ศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินต่อความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารที่มีผลต่ออัตราเงินเฟ้อและผลผลิต

---

\* งานศึกษาของ Murinde and Yaseen (2004), Zhang et al. (2008), De Nicolò et al. (2010) และ Delis and Kouretas (2011) ได้ใช้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Risky Asset / Total Asset) แทนดัชนีวัดพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร

\*\* สอดคล้องกับงานศึกษาของ Adrian and Shin (2010a) แต่งานศึกษาของ Adrian and Shin (2010a) นั้น Leverage Ratio ใช้เป็นสัดส่วนสินทรัพย์ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

\*\*\* สอดคล้องกับงานศึกษาของ Delis and Kouretas (2011)

### 1.3 ขอบเขตการวิจัย

งานศึกษาชิ้นนี้ใช้ข้อมูลประเภททุติยภูมิ (Secondary Data) ตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี 2547 ถึงไตรมาส 4 ปี 2553 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์โดยประกอบไปด้วยธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 9 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารทหารไทย ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารชนชาติและธนาคารซีไอเอ็มบี โดยใช้ข้อมูลจากบุคคล ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้นและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization) จาก [www.setsmart.com](http://www.setsmart.com) และฐานข้อมูล CEIC สัดส่วนหนี้สินต่อทุน (Leverage Ratio) จากการคำนวณของผู้วิจัย ข้อมูลตัวแปรเศรษฐกิจ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานและผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ และข้อมูลอัตราส่วนที่สำคัญของธนาคาร เช่น สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด ปริมาณสินเชื่อ สินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมด (NPLs) กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมาย รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยต่อรายได้รวมและกำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย ได้จากธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

### 1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงผลของกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินในประเทศไทย ภายใต้ช่องทางใหม่ (ช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร) เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ดำเนินนโยบายการเงินถึงผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับธนาคาร จากผลของนโยบายการเงิน
2. สามารถแสดงถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้รวดเร็วจากการใช้มูลค่าตลาดซึ่งเปลี่ยนแปลงทันทีจากผลของนโยบายการเงิน
3. เป็นแนวทางให้แก่ธนาคารต่างๆ ในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินในประเภทต่างๆ ภายใต้นโยบายการเงินขยายตัว

4. เข้าใจถึงการดำเนินงานของธนาคารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับ ตรวจสอบ ให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

### 1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร โดยใช้ Panel Regression ในการวิเคราะห์ จากนั้นทดสอบผลกระทบของการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร โดยใช้วิธี Panel Vector Autoregressive (PVAR) โดยมีทั้งหมด 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบคุณสมบัติความนิ่ง (Stationary) ของข้อมูล โดยการทดสอบ Panel Unit Root ด้วยวิธี Im Pesaran and Shin (IPS Test)
2. นำตัวที่มีลักษณะนิ่งแล้วมาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับความเสี่ยงธนาคาร ด้วยวิธี Panel Regression
3. นำตัวแปรที่มีคุณสมบัตินิ่ง (Stationary) มาศึกษาผลกระทบของการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารโดยใช้วิธี Panel Vector Autoregressive (PVAR)
4. ทดสอบทิศทางผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงิน โดยการวิเคราะห์การตอบสนองของตัวแปร (Impulse Response Function) เพื่อดูว่าผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินได้ส่งผลต่อตัวแปรต่างๆทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์คือ โปรแกรม E-view

Version 7.2 และ Stata/IC Version 12.0

## 1.6 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ออกเป็น 6 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงที่มาความสำคัญ วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษาตลอดจนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาและวรรณกรรมปริทัศน์

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ภาพรวมและความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทย

บทที่ 5 ผลการศึกษา อธิบายความสัมพันธ์และผลกระทบของนโยบายการเงินต่อความเสี่ยงของธนาคาร

บทที่ 6 บทสรุปการวิจัย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะ สำหรับการศึกษาในอนาคต

## บทที่ 2

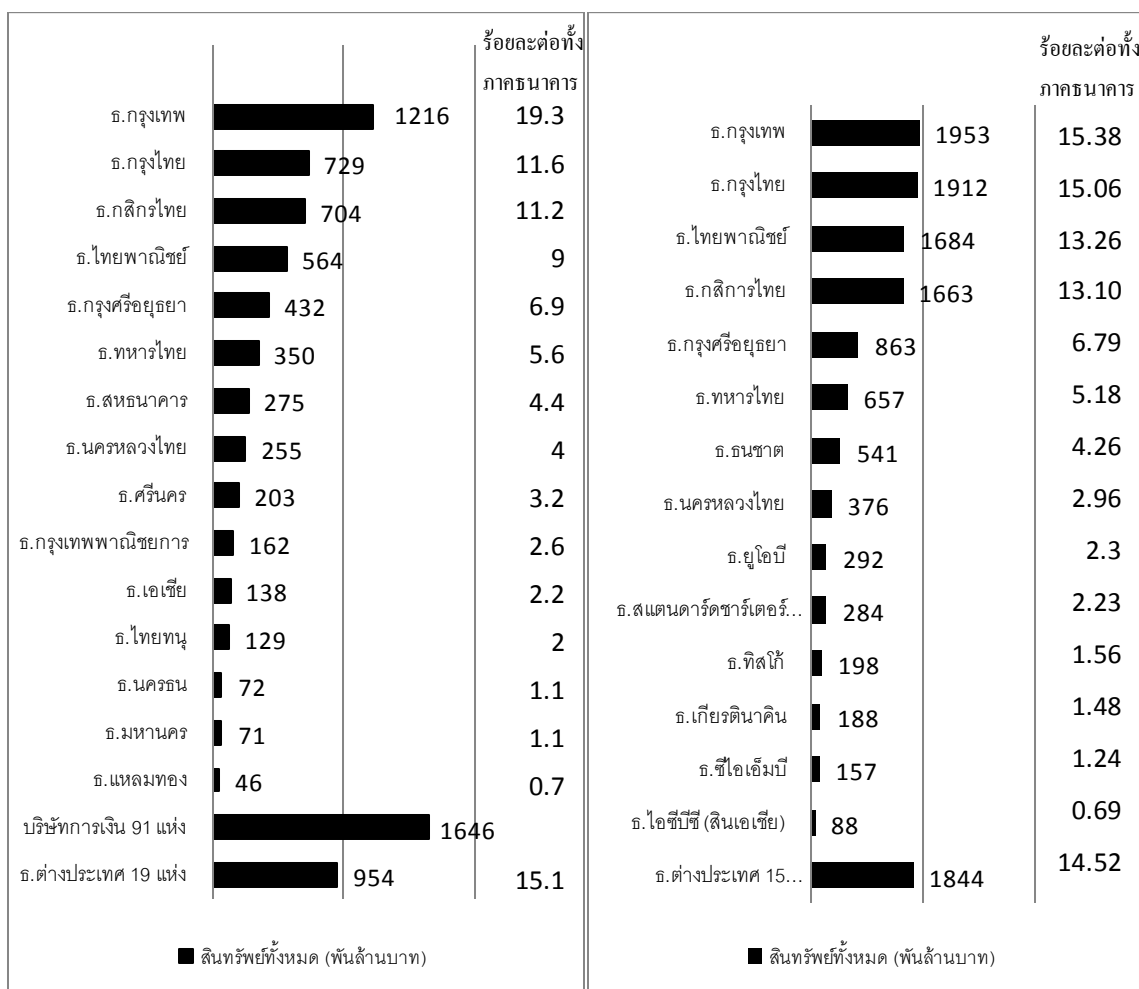
### ภาพรวมและความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทย

ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมและความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยในส่วนแรกจะกล่าวถึงภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่อดีตในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 เปรียบเทียบกับช่วงเวลาปัจจุบันเพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโดยรวมของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ส่วนที่สองจะวิเคราะห์เชิงพรรณนาถึงผลกระทบจากเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ โดยจะแสดงผ่านดัชนีชี้วัดความเสี่ยงของธนาคารในลักษณะที่แตกต่างกันเพื่อให้เห็นถึงผลกระทบที่ธนาคารพาณิชย์ต้องเผชิญในแต่ละช่วงเวลา โดยจะแบ่งการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เป็นรายกลุ่มประกอบด้วย กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ กลุ่มธนาคารขนาดกลางและกลุ่มธนาคารขนาดเล็กเพื่อแสดงถึงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละกลุ่มซึ่งมีขนาดสินทรัพย์ที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

#### 2.1 ภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์ถือได้ว่าเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าหากเราลองพิจารณาขนาดสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารพาณิชย์จะพบว่ามีส่วนที่ค่อนข้างใหญ่มากเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายได้ประชาชาติ และถ้าหากมีปัจจัยที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้มากกระทบต่อสินทรัพย์ธนาคาร จนก่อให้เกิดความผันผวนในภาคการเงิน ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินและอาจจะลุกลามจนกลายเป็นวิกฤตเศรษฐกิจได้ เช่น วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 หรือที่เราเรียกกันว่า “วิกฤตต้มยำกุ้ง” นั้น เราจะเห็นว่าการล่มสลายของสถาบันการเงินจำนวนมากในสมัยนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องใช้เวลานานหลายปีกว่าที่เศรษฐกิจจะฟื้นตัวกลับคืนมาเหมือนเดิม และในช่วงปี 2550 ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐฯ หรือที่เราเรียกกันว่า “วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์” ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก แต่ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประเทศไทยนั้น ไม่ได้รุนแรงมากเท่ากับวิกฤตเศรษฐกิจครั้งแรก ถ้าหากเรามาพิจารณาถึงภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปดังภาพที่ 2.1 จะพบว่า

ภาพที่ 2.1 สินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงเดือนมกราคม 2540 (ซ้าย) เทียบกับ กันยายน 2554 (ขวา)



ที่มา : สรุปจาก Nakornthab (2007) และจากการคำนวณของผู้วิจัย

จำนวนธนาคารพาณิชย์ในช่วงที่เกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง เปรียบเทียบกับในเดือนกันยายน 2554 นั้น ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากนัก โดยช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจนั้น จำนวนธนาคารพาณิชย์ไทยมีจำนวน 15 ธนาคาร ขณะที่ในช่วงปี 2554 มีจำนวน 14 ธนาคาร ในส่วนของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศนั้นจะรวมทั้งธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารต่างประเทศ (Subsidiary) และสาขาของธนาคารต่างประเทศ (Full Branch) โดยในช่วงก่อนเกิดวิกฤตมีจำนวน 19 ธนาคาร ขณะที่ในช่วงปี 2554 มีจำนวนเหลืออยู่ทั้งสิ้น 15 ธนาคาร ในขณะที่ภาพซ้ายมือในตารางที่ 1 ได้แสดงให้เห็นถึงสินทรัพย์ของสถาบันการเงินอื่นๆที่ไม่ใช่ธนาคาร (บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และบริษัท



เครดิตฟองซิเออร์) ด้วยโดยจะเห็นว่าขนาดสินทรัพย์ทั้งหมดนั้นมีขนาดที่ใหญ่มาก เปรียบเทียบได้ว่าสินทรัพย์รวมของสถาบันการเงินที่มีโชชนาคารนั้น มีขนาดใหญ่กว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเสียอีก ซึ่งหลังจากเกิดวิกฤตปี 2540 สถาบันการเงินเหล่านี้ต่างล้มละลายลง ควรรวมกิจการกันเอง หรือถูกควรรวมกิจการกับธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ส่งผลให้ในปัจจุบันเหลือสถาบันการเงินประเภทนี้อยู่เพียงไม่กี่แห่งที่ยังประกอบกิจการอยู่\*

ขณะที่ในปี 2554 บทบาทของธนาคารต่างประเทศก็ยังคงมีส่วนสำคัญในระบบธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทยเช่นเดิม โดยภาพที่ 2.1 ได้แสดงให้เห็นว่า สินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีขนาดเพิ่มมากขึ้นกว่าเท่าตัวเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 และถึงแม้ว่าจำนวนของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศจะมีจำนวนลดลงจากเดิม (เหลือ 15 ธนาคารจาก 19 ธนาคาร) แต่โดยสัดส่วนสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศต่อสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ณ ไตรมาส 3 ปี 2554 อยู่ที่ร้อยละ 14.52 ซึ่งลดลงจากช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 15.1

ถ้าหากมาพิจารณาธนาคารพาณิชย์ไทยจะพบว่า ธนาคารกรุงเทพยังคงเป็นผู้นำในภาคธนาคารโดยมีสินทรัพย์เพิ่มขึ้นเป็น 1,953 พันล้านบาทจากเดิมในช่วงปี 2540 ที่มีสินทรัพย์อยู่ 1,216 พันล้านบาท แต่ว่าสัดส่วนสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์ทั้งระบบนั้นลดลงมาเหลือเพียงร้อยละ 15.38 (จากเดิมร้อยละ 19.3) และเราจะพบว่าธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์และธนาคารกสิกรไทย ได้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นจากช่วงก่อนหน้า โดยสัดส่วนสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์ทั้งระบบเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 15.06 ร้อยละ 13.26 และร้อยละ 13.10 (จากเดิมร้อยละ 11.6 ร้อยละ 11.2 และร้อยละ 9) ตามลำดับ

ในขณะที่ธนาคารขนาดกลางยังคงมีสัดส่วนสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์ทั้งระบบไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก เช่น ธนาคารทหารไทยและธนาคารกรุงศรีอยุธยา โดยในช่วงปี 2540 นั้นธนาคารกรุงศรีอยุธยามีสัดส่วนสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์ทั้งระบบอยู่ที่ร้อยละ 6.9 ขณะที่ในปี 2554 สัดส่วนต่อสินทรัพย์ทั้งระบบได้ลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 6.79 ในขณะที่ธนาคารทหารไทยนั้นสัดส่วนสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์ทั้งระบบอยู่ที่ร้อยละ 5.6 ในปี 2540 และลดลงมาอยู่ที่ระดับร้อยละ 5.18 ในปี 2554

---

\* ข้อมูลจากเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทยล่าสุดเมื่อธันวาคม 2552 ระบุว่าเหลือบริษัทเงินทุนที่ยังประกอบกิจการอยู่เพียง 3 แห่งและเนื่องจากบริษัทเงินทุนพื้นฐาได้ปิดกิจการ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเลิกเก็บข้อมูลในส่วนนี้

ส่วนของธนาคารขนาดเล็กนั้น จากในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 เราจะเห็นว่า มีธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กอยู่หลายธนาคารเป็นจำนวนมาก แต่ภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อธนาคารขนาดเล็กเป็นอย่างมาก ทำให้หลายๆธนาคารนั้นถูกโอนกิจการไปยังธนาคารที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือควบรวมกิจการกันเองเพื่อให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ยกตัวอย่างเช่น ธนาคารสหธนาคารได้ถูกยุบรวมกับธนาคารไทยธนาคารในปี 2541 และเปลี่ยนชื่อมาเป็นธนาคารซีไอเอ็มบีในปี 2552 ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การได้ถูกโอนสินทรัพย์ไปรวมกับธนาคารกรุงไทยในปี 2541 ธนาคารเอเชียถูกยุบรวมกับธนาคารยูโอบีรีตันสิน ในปี 2541 ธนาคารศรีนครได้ถูกยุบรวมกับธนาคารนครหลวงไทยในปี 2545 ธนาคารไทยท努ได้ทำการเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารดีบีเอสไทยท努 ในปี 2542 และถูกยุบรวมเข้ากับธนาคารกรุงไทยในปี 2547 เป็นต้น โดยในปี 2554 นั้น ธนาคารขนาดเล็กจะเหลืออยู่เพียง 6 ธนาคารเท่านั้น โดยสามารถเรียงลำดับตามขนาดของสินทรัพย์ได้ดังนี้ ธนาคารยูโอบี ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ ธนาคารทีสโก้ ธนาคารเกียรตินาคิน ธนาคารยูโอบีและธนาคารไอซีบีซี

## 2.2 ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทย

ในส่วนที่สองจะทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนาถึงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทยที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สำคัญๆตลอดช่วงเวลาดังตั้งตั้งแต่ปี 2547 - 2553 โดยจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นรายกลุ่มธนาคารซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ กลุ่มธนาคารขนาดกลางและกลุ่มธนาคารขนาดเล็กจำแนกตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งรายชื่อของธนาคารในแต่ละกลุ่มได้แสดงดังตารางที่ 2.1 ขณะที่ตัวแปรความเสี่ยงที่จะกล่าวถึงในที่นี้ประกอบไปด้วย สัดส่วนเงินกองทุน ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Capital Adequacy Ratio: CAR) สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Risky Asset/Total Asset) สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Leverage Ratio) และ สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อ (NPLs/Total Loan) โดยที่ตัวแปรความเสี่ยงแต่ละตัวแปรที่เลือกมาสามารถสะท้อนความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่ครอบคลุมในหลายๆด้าน เช่น สัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (CAR) สะท้อนความเสี่ยงด้านความพอเพียงของเงินทุน\* ในขณะที่ตัวแปรสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยง

\* ความเสี่ยงด้านความพอเพียงของเงินทุนคือความเสี่ยงที่ธนาคารจะไม่มีเงินทุนที่พอเพียงในการประกอบธุรกิจ

ตารางที่ 2.1 รายชื่อธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในกลุ่มธนาคารขนาดต่างๆ

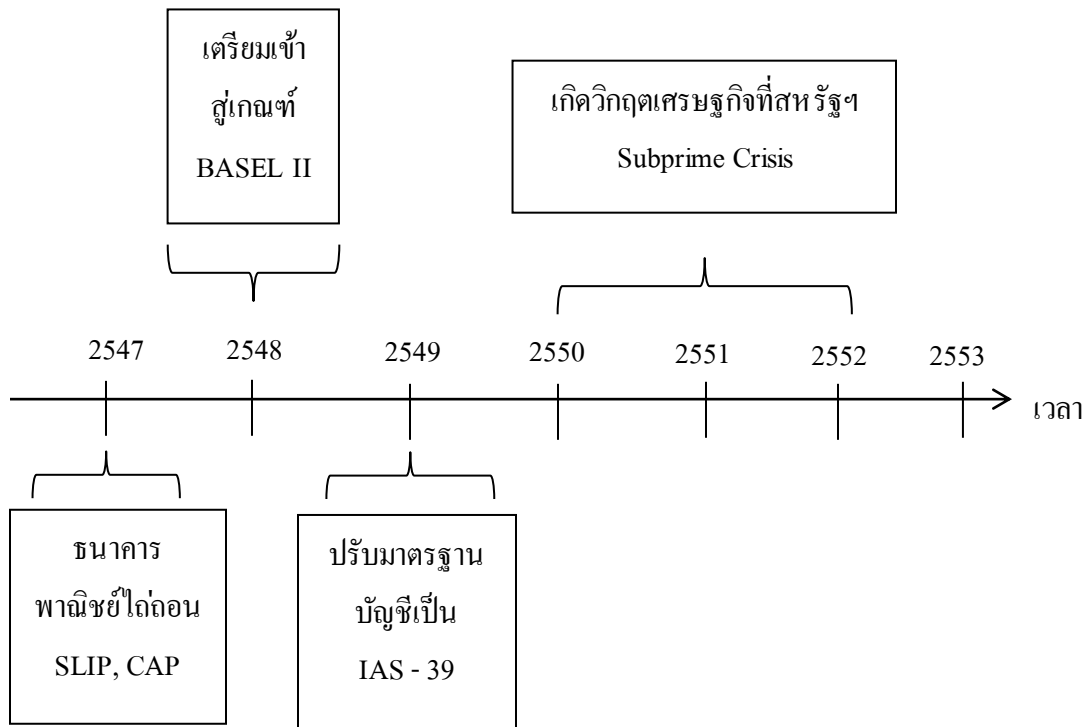
กันยายน 2547 - ธันวาคม 2550		ธันวาคม 2550 - กันยายน 2554	
กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ จำนวน 5 ธนาคาร	ธ.กรุงเทพ ธ.กรุงไทย ธ.กสิกรไทย ธ.ไทยพาณิชย์ ธ.ทหารไทย	กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ จำนวน 4 ธนาคาร	ธ.กรุงเทพ ธ.กรุงไทย ธ.กสิกรไทย ธ.ไทยพาณิชย์
	กลุ่มธนาคารขนาดกลาง จำนวน 4 ธนาคาร		ธ.ทหารไทย ธ.กรุงศรีอยุธยา ธ.นครหลวงไทย ธ.ธนชาต
กลุ่มธนาคารขนาดเล็ก จำนวน 5 ธนาคาร		ธ.กรุงศรีอยุธยา ธ.นครหลวงไทย ธ.ธนชาต ธ.ซีไอเอ็มบี (ธ.ไทยธนาคาร)	กลุ่มธนาคารขนาดกลาง จำนวน 4 ธนาคาร
	กลุ่มธนาคารขนาดเล็ก จำนวน 5 ธนาคาร	ธ.ยูโอบี ธ.สแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ ธ.ทิสโก้ ธ.เกียรตินาคิน ธ.ไอซีบีซี (ธ.สินเอเชีย)	

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ตัวแปรสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Leverage Ratio) ยังสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านความสามารถในการชำระหนี้และสุดท้ายคือตัวแปรสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้วยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดจะสะท้อนความเสี่ยงในด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

โดยเหตุการณ์ที่ได้ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2553 นั้นสามารถสรุปออกมาเป็นเหตุการณ์สำคัญในแต่ละช่วงเวลาได้ดังภาพที่ 2.2 ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงเหตุการณ์สำคัญที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทย



ที่มา: สรุปจากรายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินประจำปีของธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี 2547 - 2553

โดยความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละช่วงเวลานั้น สามารถทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยใช้ดัชนีความเสี่ยงในแต่ละตัวแปรอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ในปี 2547 นั้น ได้มีเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ที่สำคัญคือ ธนาคารพาณิชย์ ได้มีการไถ่ถอนกองทุน SLIPS และ CAPS\* ซึ่งเป็นตราสารที่มีต้นทุนสูงออกไปโดยธนาคารพาณิชย์ได้ออกตราสาร SLIPS และ CAPS ในปี 2542 โดยมีอายุในการไถ่ถอนทั้งหมด 5 ปี ซึ่งในปี 2547 ได้ครบกำหนดในการไถ่ถอนโดยมีผลกระทบทำให้ภาระดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารพาณิชย์ลดลงส่งผลให้กำไรของธนาคารพาณิชย์เพิ่มสูงขึ้น โดยกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่อยู่ที่ 1.92 ดังตารางที่ 2.2 ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางอยู่ที่ 1.21 ดังตารางที่ 2.3 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กอยู่ที่ 1.45 ดังตารางที่ 2.4 และเมื่อมาลองพิจารณาถึงภาวะความเสี่ยงของธนาคารโดยใช้ตัวแปรที่สะท้อนความเสี่ยงในแต่ละตัวจะพบว่า

สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ยังคงมีความแข็งแกร่ง โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงอยู่ที่ร้อยละ 11.85 ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางอยู่ที่ร้อยละ 10.91 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กอยู่ที่ร้อยละ 17.02 ซึ่งยังคงสูงกว่าที่กฎหมายกำหนดคือร้อยละ 8.5

ในขณะที่เมื่อพิจารณาสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดนั้นจะพบว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีความเสี่ยงมากที่สุด โดยมีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดอยู่ที่ร้อยละ 74.48 รองลงมาเป็นกลุ่มธนาคารขนาดเล็กร้อยละ 63.36 และสุดท้ายเป็นกลุ่มธนาคารขนาดกลางที่ร้อยละ 59.48

เมื่อพิจารณาสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะพบว่ากลุ่มธนาคารขนาดกลางมีความเสี่ยงมากที่สุด โดยมีสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ที่ 13.91 รองลงมาเป็นกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่อยู่ที่ 10.45 และสุดท้ายเป็นกลุ่มธนาคารขนาดเล็กอยู่ที่ 7.19

---

\* Stapled Limited Interest Preferred Shares (SLIPS) และ Capital-Augmented Preferred Shares (CAPS) คือ หุ้นบุริมสิทธิควบหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สถาบันการเงินนำออกมาขายระดมทุนในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 เนื่องจากไม่สามารถเพิ่มทุนในรูปแบบของหุ้นสามัญได้ จึงระดมทุนในรูปแบบหุ้นบุริมสิทธิ ที่มีหุ้นกู้ด้อยสิทธิดอกเบี้ยสูงโดยที่ตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุนดังกล่าวทางธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้นับรวมอยู่ในเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1) ได้

สุดท้ายพิจารณาสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดจะพบว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีความเสี่ยงด้านสินเชื่อมากที่สุดโดยสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดอยู่ที่ร้อยละ 13.34 รองลงมาเป็นกลุ่มธนาคารขนาดเล็กอยู่ที่ร้อยละ 10.58 และสุดท้ายเป็นกลุ่มธนาคารขนาดกลางอยู่ที่ร้อยละ 6.71

## ตารางที่ 2.2 อัตราส่วนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ปี พ.ศ.2547 - 2553

หน่วย: ร้อยละ

	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
<b>ความสามารถในการหากำไร</b>							
กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย	1.39	1.49	0.89	1.19	1.31	1.14	1.29
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM)	2.64	3.00	3.26	3.47	3.52	3.08	3.07
<b>ประสิทธิภาพ (ล้านบาท)</b>							
รายได้ที่มีค่าใช้จ่ายต่อรายได้รวม	26.83	22.00	19.69	20.17	21.24	26.44	29.40
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย	1.92	2.03	2.09	2.38	2.39	2.10	2.22
<b>ทุนสำรองและคุณภาพสินทรัพย์</b>							
เงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง	11.85	13.11	13.79	14.50	14.24	15.73	15.30
อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมาย	16.9	14.85	17.03	18.93	21.64	25.30	25.52
สินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อ	13.34	10.02	8.44	7.02	4.96	4.75	3.57

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ต่อมาในปี 2548 ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับแผนการจัดการบริหารความเสี่ยงและการดำรงเงินกองทุนเพื่อเข้าสู่การใช้เกณฑ์ Basel II ในปี 2552 ซึ่ง Basel II คือ เกณฑ์มาตรฐานสากลที่ผู้กำกับดูแลนำมาปรับใช้กับสถาบันการเงินซึ่งประกอบไปด้วย 3 หลักการคือ\*

\* ธนาคารแห่งประเทศไทย, หลักการของ Basel II[ออนไลน์], 3 กรกฎาคม 2555. แหล่งที่มา

1. หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ (Minimum Capital Requirement) เพื่อรองรับความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านสินเชื่อและด้านปฏิบัติการ
2. การกำกับดูแลโดยทางการ (Supervisory Review Process)
3. การใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแล (Market Discipline)

### ตารางที่ 2.3 อัตราส่วนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ปี พ.ศ.2547 – 2553

หน่วย: ร้อยละ

ความสามารถในการหากำไร	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย	0.93	0.94	0.14	-2.38	0.41	0.58	0.89
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM)	2.05	2.28	2.66	2.70	2.90	2.88	2.97
<b>ประสิทธิภาพ</b>							
รายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยต่อรายได้รวม	18.99	16.28	9.23	10.66	12.83	19.19	19.78
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย	1.21	1.28	0.95	0.20	1.21	1.38	1.55
<b>ทุนสำรองและคุณภาพสินทรัพย์</b>							
เงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง	10.91	10.91	11.16	15.68	13.19	14.90	17.92
อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมาย	27.51	23.20	16.18	21.24	26.16	27.73	28.79
สินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อ	6.71	6.34	6.27	10.54	7.84	7.01	5.33

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

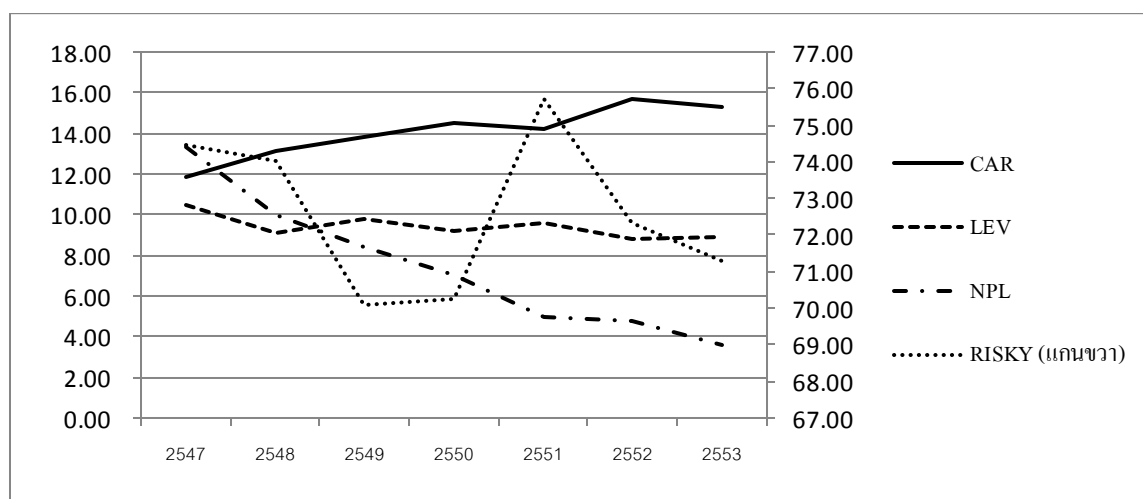
### ตารางที่ 2.4 อัตราส่วนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก ปี พ.ศ.2547 – 2553

หน่วย: ร้อยละ

ความสามารถในการหักกำไร	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย	0.64	1.22	1.39	0.05	0.57	0.63	1.07
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM)	3.17	2.85	3.63	3.65	3.50	3.25	3.59
<b>ประสิทธิภาพ</b>							
รายได้ที่มีค่าใช้จ่ายต่อรายได้รวม	24.12	21.44	23.07	9.15	14.51	21.32	21.56
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย	1.45	1.64	2.57	1.61	1.82	1.84	2.15
<b>ทุนสำรองและคุณภาพสินทรัพย์</b>							
เงินกองทุนที่ขึ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง	17.02	17.71	17.55	14.60	13.75	18.33	19.62
อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมาย	23.59	16.52	14.73	19.49	36.06	43.37	39.67
สินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อ	10.58	7.01	9.00	6.41	4.57	4.36	3.06

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 2.3 แสดงดัชนีวัดความเสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ปี พ.ศ. 2547 – 2553

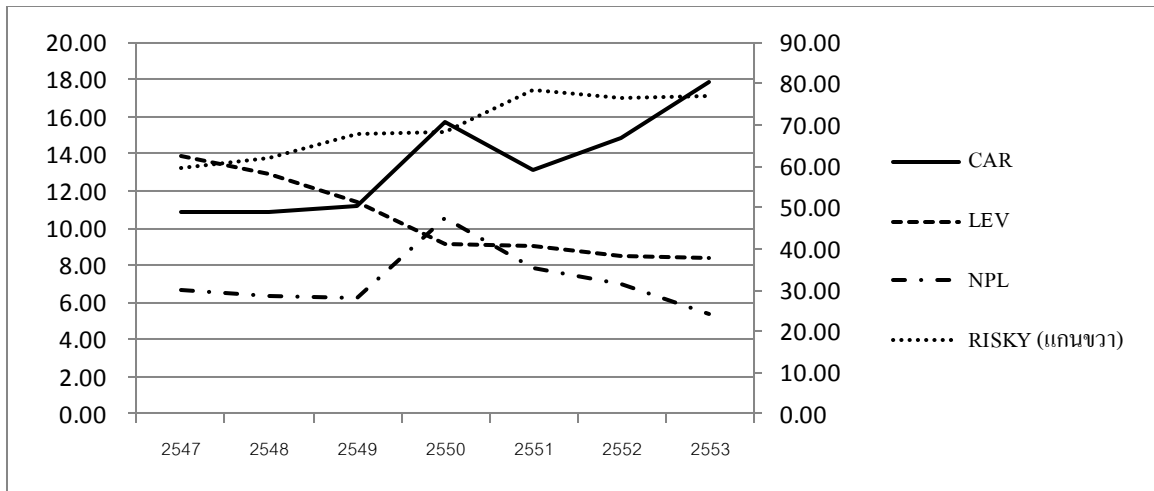


ที่มา: รวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย ฐานข้อมูล CEIC และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: รายชื่อธนาคารในกลุ่มขนาดใหญ่แสดงในตาราง 2.1 และข้อมูลทั้งหมดอยู่ในรูปของร้อยละ

ภาพที่ 2.4 แสดงดัชนีวัดความเสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดกลางปี พ.ศ. 2547 - 2553

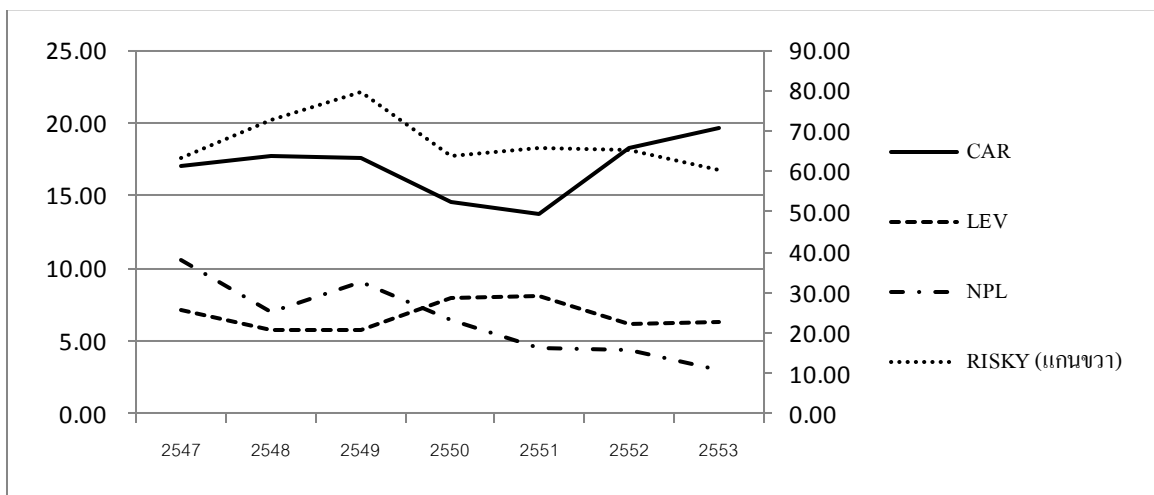




ที่มา: รวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย ฐานข้อมูล CEIC และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: รายชื่อธนาคารในกลุ่มขนาดกลางแสดงในตาราง 2.1 และข้อมูลทั้งหมดอยู่ในรูปของร้อยละ

ภาพที่ 2.5 แสดงดัชนีวัดความเสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดเล็ก ปี พ.ศ. 2547 - 2553



ที่มา: รวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย ฐานข้อมูล CEIC และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: รายชื่อธนาคารในกลุ่มขนาดเล็กแสดงในตาราง 2.1 และข้อมูลทั้งหมดอยู่ในรูปของร้อยละ

โดยเมื่อพิจารณาผลประกอบการของธนาคารในแต่ละกลุ่มจะพบว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่' นั้นมีกำไรที่เพิ่มมากขึ้น โดยรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (Net Interest Margin: NIM) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.64 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 3 ขณะที่กำไรจากการดำเนินงานต่อ

สินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.92 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 2.03 แต่จะพบว่ารายได้ที่มีมิใช่ดอกเบี้ยต่อรายได้รวมลดลงจากร้อยละ 26.83 ในปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 22 แต่โดยรวมแล้วนั้น กำไรสุทธิก่อนหักภาษีของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 16,997 ล้านบาทจากปีก่อนซึ่งอยู่ที่ 12,741 ล้านบาทส่งผลให้กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ยสุทธิ (ROA) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.39 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 1.49 ในปี 2548

เมื่อพิจารณากลุ่มธนาคารขนาดกลางพบว่ายังคงมีกำไรที่เพิ่มมากขึ้น โดยรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.05 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 2.28 ขณะที่กำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.21 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 1.28 แม้ว่ารายได้ที่มีมิใช่ดอกเบี้ยต่อรายได้รวมจะลดลงจากร้อยละ 18.99 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 16.28 แต่โดยภาพรวมแล้วนั้นกำไรสุทธิก่อนหักภาษีของกลุ่มธนาคารขนาดกลางยังคงเพิ่มมากขึ้นมาเป็น 4,302 ล้านบาทจากปีก่อนซึ่งอยู่ที่ 3,866 ล้านบาทส่งผลให้กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ยสุทธิ (ROA) เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.93 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 0.94

ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดเล็กก็ยังคงมีกำไรเพิ่มขึ้นเช่นกันแม้ว่ารายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) จะลดลงจากร้อยละ 3.17 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 2.85 และรายได้ที่มีมิใช่ดอกเบี้ยต่อรายได้รวมลดลงจากร้อยละ 24.12 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 21.44 แต่ว่ากำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.45 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 1.64 ซึ่งโดยภาพรวมแล้วนั้นกำไรสุทธิก่อนหักภาษีของกลุ่มธนาคารขนาดกลางยังคงเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากจาก 559 ล้านบาทในปีก่อนเป็น 1,630 ล้านบาทส่งผลให้กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ยสุทธิ (ROA) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.64 ในปีก่อนหน้ามาเป็นร้อยละ 1.22 ซึ่งจากการเตรียมความพร้อมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรองรับกับ Basel II มีผลทำให้สัดส่วนของเงินกองทุนเพิ่มมากขึ้น โดยถ้าหากพิจารณาตัวแปรความเสี่ยงแต่ละตัวแปรดังกล่าวที่ 2.3 – 2.5 จะเห็นภาพรวมความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มมากขึ้น ในปี 2548 เป็นร้อยละ 13.11 (จากเดิมในปี 2547 อยู่ที่ร้อยละ 11.85) และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีสัดส่วน

เงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 17.71 (เดิมร้อยละ 17.02) แม้ว่ากลุ่มธนาคารขนาดกลางจะยังคงมีสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงอยู่ที่ระดับเดิมคือร้อยละ 10.91

สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ลดลงจากร้อยละ 74.48 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 74.04 ขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีขนาดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 59.78 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 62.21 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีสัดส่วนที่มากขึ้นมากที่สุดคือใน 3 กลุ่มคือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 63.36 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 72.73

เมื่อมาพิจารณาสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเห็นว่าความเสี่ยงด้านความสามารถในการชำระหนี้ของทุกกลุ่มธนาคารลดลงโดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีความเสี่ยงลดลงจาก 10.45 ในปีก่อนมาอยู่ที่ 9.14 ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางลดลงจาก 13.91 ในปีก่อนมาอยู่ที่ 12.89 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีค่าลดลงจาก 7.19 ในปีก่อนมาอยู่ที่ 5.82

สุดท้ายพิจารณาสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดพบว่าความเสี่ยงด้านสินเชื่อลดลงทุกกลุ่มธนาคาร โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพลดลงจากร้อยละ 13.34 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 10.02 กลุ่มธนาคารขนาดกลางลดลงจากร้อยละ 6.71 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 6.34 และสุดท้ายกลุ่มธนาคารขนาดเล็กลดลงจากร้อยละ 10.58 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 7.01

ในปี 2549 ได้มีเหตุการณ์สำคัญที่กระทบต่อภาคธนาคารพาณิชย์คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard-IAS) ฉบับที่ 39\* โดยที่ทางธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องเริ่มใช้ในเดือนธันวาคม 2549 ซึ่งผลของการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีใหม่นั้นส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการกันสำรองของธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้น แม้ว่ารายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) ของทั้งสามกลุ่มธนาคารจะยังคงเพิ่มมากขึ้นอยู่ (Nakornthab, 2007) โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 3.26 ในขณะที่กลุ่มธนาคารขนาด

---

\* มาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard-IAS) ฉบับที่ 39 เป็นมาตรการการป้องกันความเสี่ยงจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ นั่นคือมีการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องกันสำรองเต็มจำนวนทันทีเมื่อสินเชื่อกลายเป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) (รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2550)

กลางเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.28 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 2.66 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.85 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 3.63 แต่ว่าผลกำไรของธนาคารพาณิชย์ก่อนหักภาษียังคงลดลงค่อนข้างมากโดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีกำไรสุทธิก่อนหักภาษีลดลงจาก 16,997 ล้านบาทในปีก่อนเหลือเพียง 11,815 ล้านบาท และกลุ่มธนาคารขนาดกลางลดลงจาก 4,302 ล้านบาทเหลือเพียง 1,336 ล้านบาท แต่ว่าของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กกลับมีกำไรก่อนหักภาษีเพิ่มขึ้นจาก 1,630 ล้านบาทเป็น 2,017 ล้านบาท และผลจากการที่กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีกำไรลดลงเป็นผลทำให้กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) ของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ลดลงจากร้อยละ 1.49 ในปีก่อนมาเป็นร้อยละ 0.89 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารขนาดกลางที่มีผลกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยลดลงจากร้อยละ 0.94 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 0.14 ตรงกันข้ามกับกลุ่มธนาคารขนาดเล็กที่มีกำไรมากขึ้นทำให้ผลกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.22 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 1.39 และเมื่อเรามาพิจารณาตัวแปรความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละตัวแปรจากภาพ 2.3 – 2.5 จะพบว่า

สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ยังคงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.11 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 13.79 ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางก็ยังคงเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันจากร้อยละ 10.91 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 11.16 แสดงให้เห็นว่าทั้งสองกลุ่มธนาคารยังคงมีฐานะเงินกองทุนที่แข็งแกร่ง แต่ว่ากลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 17.71 ในปีก่อนเหลือเพียงร้อยละ 17.55 ซึ่งแสดงถึงความมั่นคงของฐานะเงินกองทุนที่เริ่มลดลง

สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดโดยภาพรวมมีค่ามากขึ้นสะท้อนถึงความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้นในภาคธนาคาร โดยที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางมีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 62.21 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 68 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีค่าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 72.73 เป็นร้อยละ 79.70 แต่ว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ยังคงมีพฤติกรรมความเสี่ยงที่ลดลงโดยมีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 74.04 ในปีก่อนเหลือเพียงร้อยละ 70.08

ในส่วนของตัวแปรสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นนั้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีความเสี่ยงมากขึ้น โดยมีสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจาก 9.14 ในปีก่อนเป็น 9.78 ขณะที่อีกสองกลุ่มคือ กลุ่มธนาคารขนาดกลางและกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีค่าลดลงโดยกลุ่มธนาคารขนาดกลางลดลงจาก 12.89 ในปีก่อนเหลือ 11.41 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กลดลงเล็กน้อยจาก 5.82 ในปีก่อนเหลือเพียง 5.78

ในขณะที่สัดส่วนสินเชื่อบริษัทขึ้นด้วยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของแต่ละกลุ่มพบว่า กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนสินเชื่อบริษัทขึ้นด้วยคุณภาพลดลงจากร้อยละ 10.02 ในปีก่อนเหลือเพียงร้อยละ 8.44 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารขนาดกลางที่มีค่าลดลงจากร้อยละ 6.34 ในปีก่อนเหลือ 6.27 แสดงให้เห็นว่าทั้งสองกลุ่มธนาคารมีความเสี่ยงด้านสินเชื่อที่ลดลง แม้ว่ากลุ่มธนาคารขนาดเล็กจะมีความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อที่เพิ่มมากขึ้นจากร้อยละ 7.01 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9 ในปี 2549

ต่อมาในปี 2550 ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินทั่วโลกคือ “วิกฤตซับไพร์ม” ซึ่งเกิดจากหลายๆสาเหตุดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 แล้ว ถ้าหากพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยจะพบว่าไม่ได้มีผลกระทบที่รุนแรงมากนักเมื่อเทียบกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ซึ่งผลกระทบที่ธนาคารพาณิชย์ไทยได้รับเกิดจากการไปลงทุนในหลักทรัพย์ประเภท Collateralized Debt Obligations (CDO) ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์บางแห่งมีรายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ลดลง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550) โดยเมื่อพิจารณาถึงรายได้ที่มีโชดกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์จะเห็นว่าค่อนข้างทรงตัวจากปีก่อน โดยรายได้ที่มีโชดกเบี้ยต่อรายได้รวมทั้งหมดของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน โดยจากเดิมอยู่ที่ร้อยละ 19.69 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.17 สอดคล้องกับรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) ที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 3.47 จากเดิมร้อยละ 3.26 ในปี 2549 ในขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางมีรายได้ที่มีโชดกเบี้ยต่อรายได้รวมทั้งหมดเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 9.23 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 10.66 เช่นเดียวกับรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) ที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.7 จากเดิมอยู่ที่ร้อยละ 2.66 ในปีก่อน แต่เมื่อมาพิจารณารายได้ที่มีโชดกเบี้ยต่อรายได้รวมของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กพบว่าลดลงเป็นอย่างมากจากร้อยละ 23.07 ในปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 9.15 แม้ว่ารายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 3.63 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 3.65

ถ้าหากมาลองพิจารณาถึงกำไรของทุกกลุ่มธนาคารแล้วจะเห็นถึงผลกระทบจากวิกฤตซับไพร์มที่มีต่อธนาคารพาณิชย์อย่างรุนแรง ถึงแม้ว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่จะมีกำไรสุทธิก่อนหักภาษีที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยเพิ่มขึ้นจาก 11,815 ล้านบาทมาอยู่ที่ระดับ 19,980 ล้านบาทแต่กลุ่มธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กได้รับผลกระทบที่ค่อนข้างจะรุนแรง โดยกำไรสุทธิก่อนหักภาษีของกลุ่มธนาคารขนาดกลางลดลงจนถึงขั้นขาดทุนจาก 1,336 ล้านบาทในปีก่อนมาอยู่ที่ระดับขาดทุน 12,066 ล้านบาทซึ่งถือว่ารุนแรงที่สุดในทั้งสามกลุ่มธนาคารเนื่องจากกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีกำไรสุทธิก่อน

หักภาษีลดลงจาก 2,017 ล้านบาทในปีก่อนมาอยู่ที่ระดับ 473 ล้านบาท โดยผลจากการที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กมีกำไรที่ลดลงนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมากจากการที่ธนาคารพาณิชย์ต้องใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IAS-39) ทำให้มีผลกระทบต่อค่ากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) ที่ลดลงด้วย (Nakornthab, 2007) โดยกลุ่มธนาคารขนาดกลางมีกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) ในปี 2550 คิดร้อยละ 2.38 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีค่าร้อยละ 0.05 แต่กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) ของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ยังคงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.89 เป็นร้อยละ 1.19 นอกจากผลกระทบที่เกิดจากวิกฤตเศรษฐกิจจากต่างประเทศที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์แล้วนั้น ยังมีภาระการกันสำรองที่เพิ่มมากขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศ (IAS-39) ที่เริ่มปฏิบัติในไตรมาสสุดท้ายของปี 2549 อีกด้วย

ถ้าหากมาพิจารณาถึงความเสี่ยงของธนาคารในปี 2550 ดังภาพที่ 2.3 – 2.5 จะพบว่าโดยภาพรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความแข็งแกร่ง โดยสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.79 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 14.5 เช่นเดียวกันกับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.16 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 15.68 ในทางกลับกันสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กได้ลดลงค่อนข้างมากจากร้อยละ 17.55 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 14.6

นอกจากนี้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่และขนาดกลางได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยโดยสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70.08 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 70.22 และกลุ่มธนาคารขนาดกลางเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68 เป็นร้อยละ 68.39 ขณะที่สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กได้ลดลงเป็นอย่างมากสอดคล้องกับการที่สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงได้ลดลงทำให้ทางธนาคารต้องลดการถือสินทรัพย์เสี่ยงลงโดยลดลงจากร้อยละ 79.7 มาอยู่ที่ร้อยละ 63.97

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกพบว่าสอดคล้องกับสองตัวแปรแรกนั้นคือ กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงจาก 9.78 ในปีก่อนมาอยู่ที่ 9.24 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่ลดลง

จาก 11.41 มาอยู่ที่ 9.1 ตรงกันข้ามกับกลุ่มธนาคารขนาดเล็กที่มีความเสี่ยงมากขึ้นจากสัดส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้นจาก 5.78 ในปีก่อนเป็น 7.96

แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดพบว่ากลุ่มธนาคาร ขนาดกลางมีความเสี่ยงด้านสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น โดยมีสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพเพิ่มขึ้นจากร้อย ละ 6.27 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 10.54 แต่ว่ากลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีค่าลดลงจากร้อยละ 9 ในปีก่อนมาอยู่ ที่ร้อยละ 6.41 ในขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ดีโดยสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อย คุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 8.44 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 7.02

ในปี 2551 ซึ่งเป็นปีหลังจากที่เกิดวิกฤตซับไพร์มนั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อธนาคารพาณิชย์ ได้ลดระดับความรุนแรงลงจากปี 2550 เมื่อเราพิจารณารายได้ที่มีโชดกเบี้ยต่อรายได้รวมพบว่าทุกกลุ่ม ธนาคารมีรายได้ในส่วนนี้มากขึ้นทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มธนาคารขนาดเล็กที่มีรายได้ที่มีโชดกเบี้ยต่อ รายได้รวมเพิ่มขึ้นค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มธนาคารอื่นๆ โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.15 ในปี ก่อนเป็นร้อยละ 14.51 ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีรายได้ในส่วนนี้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.17 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 21.24 และกลุ่มธนาคารขนาดกลางมีรายได้ส่วนนี้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.66 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 12.83 และเมื่อพิจารณารายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย พบว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีรายได้ในส่วนนี้เพิ่มมากขึ้นจากร้อยละ 3.47 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 3.52 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารขนาดกลางที่มีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.7 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 2.9 แต่ว่ากลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีรายได้ในส่วนนี้ลดลงจาก ร้อยละ 3.65 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 3.5 ในปี 2551

โดยรวมแล้วผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์มีการปรับตัวดีขึ้นในทุกกลุ่มธนาคาร ซึ่ง กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีกำไรสุทธิก่อนหักภาษีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19,980 ล้านบาทเป็น 23,935 ล้านบาทเช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารขนาดกลางมีกำไรสุทธิก่อนหักภาษีเพิ่มขึ้นจากขาดทุน 12,066 ล้านบาทกลับมาเป็นกำไรสุทธิ 2,592 ล้านบาทและสุดท้ายกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 473 ล้านบาทเพิ่มขึ้นเป็น 1,325 ล้านบาทเป็นผลทำให้กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) ของทุก กลุ่มธนาคารมีค่าเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.19 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 1.31 และกลุ่มธนาคารขนาดกลางมีค่าเพิ่มขึ้นจากติดลบร้อยละ 2.38 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 0.41 และสุดท้าย

กลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีค่าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.05 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 0.57 เมื่อมาพิจารณาความเสี่ยงในแต่ละตัวแปรดังภาพที่ 2.3 – 2.5 จะพบว่า

สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของทุกกลุ่มธนาคารมีค่าลดลงจากปีก่อนสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านเงินทุนสำรองที่เพิ่มมากขึ้นแต่ว่าสัดส่วนเงินกองทุนยังคงสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดคือร้อยละ 8.5 โดยสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ลดลงจากร้อยละ 14.50 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 14.24 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารขนาดกลางที่ลดลงจากร้อยละ 15.68 ในปีก่อนเหลือร้อยละ 13.19 และสุดท้ายกลุ่มธนาคารขนาดเล็กลดลงจากร้อยละ 14.6 ในปีก่อนเหลือร้อยละ 13.75

พิจารณาสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของทุกกลุ่มธนาคารมีค่าเพิ่มมากขึ้นทุกกลุ่มธนาคารสะท้อนถึงความเสี่ยงที่มากขึ้นของธนาคารพาณิชย์ซึ่งสอดคล้องกับเงินกองทุนที่ลดลงเช่นกัน โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70.22 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 75.70 สอดคล้องกับกลุ่มธนาคารขนาดกลางที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68.39 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 78.55 และสุดท้ายกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีค่าเพิ่มมากขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 63.97 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 65.57

เมื่อมาวิเคราะห์สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นพบว่า กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นโดยสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 9.24 ในปีก่อนเป็น 9.54 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารขนาดเล็กที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 7.96 ในปีก่อนเป็น 8.16 ตรงกันข้ามกับกลุ่มธนาคารขนาดกลางที่มีสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงจาก 9.1 ในปีก่อนเหลือเพียง 9 ในปี 2551

นอกจากนี้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของทุกกลุ่มธนาคารมีค่าลดลงสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านสินเชื่อที่ลดลงอีกด้วย โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 7.02 ในปีก่อนหน้าเป็นร้อยละ 4.96 ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางมีสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 10.54 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 7.84 และสุดท้ายกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 6.41 ในปีก่อนเหลือเพียงร้อยละ 4.57



ในปี 2552 เป็นช่วงที่ผลกระทบของวิกฤตการณ์ทางการเงิน ได้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจของประเทศไทย ทำให้เศรษฐกิจค่อนข้างชะลอตัวลง อัตราการขยายตัวของสินเชื่อลดลงจากปี 2551 ส่งผลทำให้รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) ของธนาคารพาณิชย์ลดลงทุกกลุ่มธนาคาร โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยลดลงจากร้อยละ 3.52 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 3.08 ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 2.9 ในปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 2.88 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยลดลงจากร้อยละ 3.5 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 3.25 ถึงแม้ว่ารายได้ที่มีรายได้ดอกเบี้ยต่อรายได้รวมจะลดลงในทุกกลุ่มธนาคาร แต่โดยรวมแล้วกำไรสุทธิก่อนหักภาษีของกลุ่มธนาคารขนาดกลางและกลุ่มธนาคารขนาดเล็กยังคงเพิ่มขึ้น โดยที่กำไรสุทธิก่อนหักภาษีของกลุ่มธนาคารขนาดกลางเพิ่มขึ้นจาก 2,592 ล้านบาทในปีก่อนเป็น 3,778 ล้านบาทและกลุ่มธนาคารขนาดเล็กเพิ่มขึ้นจาก 1,325 ล้านบาทในปีก่อนเป็น 1,482 ล้านบาทแต่ว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีกำไรสุทธิก่อนหักภาษีลดลงจาก 23,935 ล้านบาทในปีก่อนเป็น 22,613 ล้านบาทซึ่งอาจจะเนื่องจากสัดส่วนขาดทุนจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยที่ลดลงจากร้อยละ 2.39 เหลือเพียงร้อยละ 2.1 เป็นผลทำให้กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) ของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ลดลงจากร้อยละ 1.31 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 1.14 ในขณะที่อีกสองกลุ่มมีกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) เพิ่มขึ้นโดยกลุ่มธนาคารขนาดกลางมีกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.41 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 0.58 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.57 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 0.63 และเมื่อพิจารณาตัวแปรความเสี่ยงต่างๆที่สะท้อนถึงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์จากภาพที่ 2.3 – 2.5 จะพบว่า

เมื่อพิจารณาสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงพบว่าทุกกลุ่มธนาคารมีเงินกองทุนที่เพิ่มมากขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 14.24 ในปีก่อนหน้าเป็นร้อยละ 15.73 ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางมีสัดส่วนเงินกองทุนเพิ่มมากขึ้นจากเดิมร้อยละ 13.19 ในปีก่อนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.9 และสุดท้ายกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีสัดส่วนเงินกองทุนเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 13.75 ในปีก่อนหน้าเป็นร้อยละ 18.33

ขณะที่สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของทุกกลุ่มธนาคารมีขนาดลดลง โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดลดลงจากเดิมร้อยละ 75.7 ในปีก่อนมา

อยู่ที่ร้อยละ 72.35 ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดลดลงจากเดิมร้อยละ 78.55 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 76.52 และสุดท้ายกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดลดลงจากเดิมเช่นกัน โดยปีก่อนหน้าอยู่ที่ร้อยละ 65.57 มาอยู่ที่ร้อยละ 65.48 โดยตัวแปรความเสี่ยงทั้งสองตัวแปรชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมความเสี่ยงที่ลดลงของภาคธนาคารพาณิชย์ไทย

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นพบว่าธนาคารทุกกลุ่มยังคงมีความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกที่ลดลงเช่นเดียวกับสองตัวแปรแรก โดยสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ลดลงจาก 9.54 ในปีก่อนเป็น 8.83 ขณะที่สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มธนาคารขนาดกลางลดลงจาก 9 ในปีก่อนหน้าเป็น 8.49 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กลดลงจาก 8.16 ในปีก่อนหน้าเป็น 6.13 ในปี 2552

นอกจากนี้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของทุกกลุ่มธนาคารก็ลดลงในปี 2552 เช่นกัน แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงด้านสินเชื่อที่ลดลง โดยสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ลดลงจากร้อยละ 4.96 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 4.75 ขณะที่สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของกลุ่มธนาคารขนาดกลางก็ลดลงเช่นกัน โดยมาอยู่ที่ร้อยละ 7.01 จากปีก่อนหน้าที่มีค่าร้อยละ 7.01 และสุดท้ายสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กก็ลดลงเช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารทั้งสองกลุ่มคือมีค่าลดลงจากร้อยละ 4.57 ในปีก่อนมาอยู่ที่ระดับร้อยละ 4.36 ในปี 2552 โดยทุกตัวแปรสะท้อนความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ทุกกลุ่มที่ลดลงสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ในปี 2553 เศรษฐกิจไทยได้เริ่มฟื้นตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่หดตัวไปในปี 2552 ซึ่งเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้นเริ่มที่จะกลับมาขยายตัวอีกครั้ง ขณะที่ภาคธนาคารพาณิชย์นั้นเริ่มมีกำไรที่เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าปีก่อนหน้า โดยรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.88 ในปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 2.97 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.25 ในปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 3.59 ถึงแม้ว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่จะมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยที่ลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 3.08 ในปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 3.07 แต่รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยต่อรายได้รวมของทุกกลุ่มธนาคารยังคงอยู่ขยายตัวได้ดี โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยต่อรายได้รวม

เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 21.24 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 26.44 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.83 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 19.19 และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่มีรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยต่อรายได้รวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.51 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 21.32

ทำให้โดยภาพรวมแล้วนั้นทุกกลุ่มธนาคารยังคงมีกำไรสุทธิก่อนหักภาษีเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเป็นอย่างมาก โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีกำไรสุทธิก่อนหักภาษีเพิ่มขึ้นเป็น 28,210 ล้านบาทจากปีก่อนซึ่งอยู่ที่ 22,613 ล้านบาท นอกจากนี้กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กยังคงทำกำไรได้เป็นอย่างมากทั้งสองกลุ่ม โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีกำไรสุทธิก่อนหักภาษีเพิ่มขึ้นจากเดิม 3,778 ล้านบาทในปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ 6,021 ล้านบาทและกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กทำกำไรได้เพิ่มขึ้นเป็น 2,416 ล้านบาทจากเดิมที่มีกำไรในปี 2552 อยู่ที่ 1,482 ล้านบาท ส่งผลทำให้กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) ของทุกกลุ่มธนาคารเพิ่มขึ้นจากปีก่อนด้วย โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.14 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 1.29 ขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางมีกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.58 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 0.89 และสุดท้ายกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.63 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 1.07 ในปี 2553 เมื่อมาวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละตัวแปรความเสี่ยงดังภาพที่ 2.3 – 2.5 จะพบว่า

สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงโดยภาพรวมยังคงมากกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ที่ร้อยละ 8.5 โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 15.73 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 15.30 ขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางยังคงมีสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2552 อยู่ที่ร้อยละ 14.9 แต่ในปี 2553 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 17.92 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารขนาดเล็กที่มีสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 18.33 มาอยู่ที่ร้อยละ 19.62 ในปี 2553

เมื่อพิจารณาสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดจะพบว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีความเสี่ยงที่ลดลง โดยสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ลดลงจากร้อยละ 72.35 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 71.29 และกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 65.48 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ

60.42 ตรงข้ามกับกลุ่มธนาคารขนาดกลางที่มีสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76.52 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 77.01

ในขณะที่ความเสี่ยงในด้านความสามารถในการชำระหนี้จากการระดมทุนภายนอกของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีค่าเพิ่มขึ้นโดยสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจาก 8.83 ในปีก่อนเป็น 8.94 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารขนาดเล็กที่มีค่าเพิ่มขึ้นจาก 6.13 ในปีก่อนหน้าเป็น 6.28 แต่ว่ากลุ่มธนาคารขนาดกลางมีสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงเล็กน้อยจาก 8.49 ในปีก่อนมาอยู่ที่ 8.4

และเมื่อพิจารณาสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดจะพบว่าความเสี่ยงในด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีค่าลดลงทั้งภาคธนาคารพาณิชย์ไทยโดยสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีค่าลดลงจากร้อยละ 4.75 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 3.57 เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่มีสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 7.01 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 5.33 และสุดท้ายกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 4.36 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 3.06

## แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาและวรรณกรรมปริทัศน์

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนที่อธิบายแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและส่วนของวรรณกรรมปริทัศน์ มีเนื้อหา ดังนี้

### 3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ลำดับการนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

- 3.1.1 เป้าหมายและการดำเนินนโยบายการเงิน
- 3.1.2 การส่งผ่านของนโยบายการเงินในประเทศไทย
- 3.1.3 รูปแบบความเสี่ยงของสถาบันการเงิน
- 3.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร

โดยมีรายละเอียดดังนี้

#### 3.1.1 เป้าหมายและการดำเนินนโยบายการเงิน

กอบศักดิ์และเมทินี (2543) สรุปได้ว่า กลไกการทำงานของนโยบายการเงิน เริ่มต้นจากการกำหนดนโยบายการเงินของธนาคารกลาง โดยมีเป้าหมายเพื่อควบคุมการเจริญเติบโตของประเทศไทยให้มีเสถียรภาพ ปริมาณการผลิตและอัตราเงินเฟ้อ (ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของนโยบายการเงิน) ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ณ เวลานั้น แต่ธนาคารกลางไม่สามารถจะไปควบคุมเป้าหมายที่กล่าวไว้ได้โดยตรงธนาคารกลาง จึงต้องควบคุมทางอ้อมโดยใช้นโยบายการเงินผ่านเป้าหมายขั้นต้น (Operation Targets) ก่อนเพื่อให้ส่งผลไปยังเป้าหมายขั้นกลาง (Intermediate Targets) แล้วค่อยให้ไปกระทบเป้าหมายสูงสุด (Goals) ที่ธนาคารกลางต้องการดังภาพที่ 3.1

#### ภาพที่ 3.1 เป้าหมายและเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงิน

เครื่องมือทางการเงินที่ ธนาคาร กลางใช้ (Tools of the Central Bank)	เป้าหมายขั้นต้น (Operation Target) เช่น	เป้าหมายขั้นกลาง (Intermediate Target) เช่น	เป้าหมายขั้นสุดท้าย (Goals) เช่น
<ul style="list-style-type: none"> <li>● ดอกเบี้ยนโยบาย (Official Policy Rate)</li> <li>● การซื้อขายพันธบัตรรัฐบาลหรือธนาคารกลาง (Open Market Operations)</li> <li>● การสำรองเงินขั้นต่ำ (Reserve Requirements)</li> <li>● อัตราคิคลด (Discount Policy)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● อัตราดอกเบี้ยระยะสั้น (Short-Term Interest Rate)</li> <li>● ฐานเงิน (Monetary Base)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การคาดการณ์เงินเฟ้อ (Inflation Forecast)</li> <li>● ปริมาณเงิน (Money Supply)</li> <li>● อัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Long-Term Interest Rate)</li> <li>● อัตราแลกเปลี่ยน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● ปริมาณการผลิต (Output)</li> <li>● อัตราเงินเฟ้อ (Inflation)</li> <li>● อัตราการเจริญเติบโตของประเทศ (Long-Term Growth)</li> </ul>



ที่มา : สรุปรจากกอบศักดิ์ ภูตระกูล และเมทินี สุกสวัสดิ์กุล (2543)

จากภาพธนาคารกลางจะใช้เครื่องมือทางการเงินเป้าหมายขั้นต้นเพื่อปรับเป้าขั้นกลางและเป้าหมายขั้นสุดท้าย เช่น ธนาคารจะปรับอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น (Repurchase Rate : RP) หรือฐานเงินสำหรับการดำเนินนโยบาย เพื่อให้ส่งผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนปริมาณเงินในระบบ อัตราดอกเบี้ยระยะยาว อัตราแลกเปลี่ยนหรือการคาดการณ์ของอัตราเงินเฟ้อซึ่งเป็นเป้าหมายขั้นกลางเพื่อให้ไปส่งผลต่ออัตราเงินเฟ้อ ปริมาณการผลิตและอัตราการเจริญเติบโตของประเทศซึ่งเป็นเป้าหมายขั้นสุดท้ายของธนาคารกลางตามลำดับ

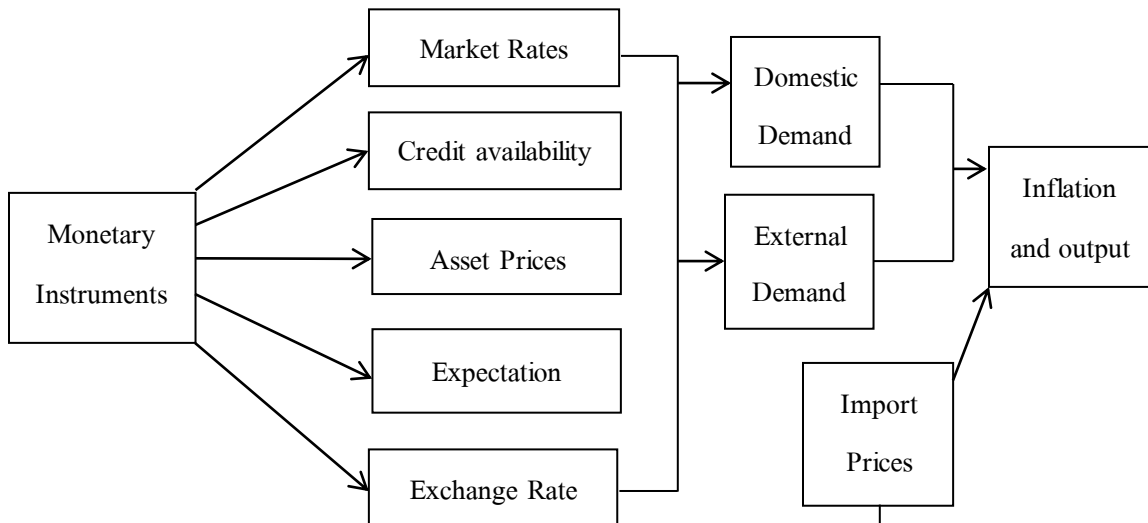
### 3.1.2 การส่งผ่านของนโยบายการเงินในประเทศไทย

การศึกษาเรื่องกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงิน คือ การวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ โดยผลกระทบนั้นจะส่งผ่านช่องทางต่างๆ ไปยังอัตราเงินเฟ้อและปริมาณการผลิตซึ่งเป็นเป้าหมายขั้นสุดท้ายของการดำเนินนโยบายการเงิน โดยงานศึกษาของกอบศักดิ์ และเมทินี (2543) ได้สรุปช่องทางการส่งผ่านของนโยบายการเงินไปกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจในกรณีของประเทศไทยออกเป็น 5 ช่องทางใหญ่ๆ ได้แก่

1. ช่องทางอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Channel)
2. ช่องทางปริมาณสินเชื่อในระบบ (Credit Channel)
3. ช่องทางราคาหลักทรัพย์และตราสารหนี้ (Asset Price Channel)
4. ช่องทางการคาดการณ์ของภาคเอกชนเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อและภาวะเศรษฐกิจ (Expected/Confidence Channel)
5. ช่องทางอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate Channel)

สามารถอธิบายได้ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 ช่องทางการส่งผ่านนโยบายการเงินของประเทศไทย



ที่มา : สรุปจากทศกิตติ์ ภูตระกูล และเมทินี ศุภสวัสดิ์กุล (2543)

### 3.1.3 รูปแบบความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

เป้าหมายหลักของสถาบันการเงินคือ การหาผลตอบแทนที่มากขึ้นเพื่อให้เป็นที่น่าพอใจแก่ผู้ฝากเงินหรือผู้ถือหุ้น ในทางกลับกันผลตอบแทนที่มากขึ้นก็จะมาพร้อมกับความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกัน โดยงานศึกษาชิ้นนี้จะแสดงให้เห็นว่า ในช่วงที่ธนาคารกลางได้ดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวจะทำให้มูลค่าสินทรัพย์ของธนาคารมีขนาดใหญ่ขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากราคาสินทรัพย์ที่มีมูลค่ามากขึ้นซึ่งเราแสดงให้เห็นผ่านมูลค่าของสินทรัพย์ของธนาคารที่เป็นมูลค่าตลาดเพื่อให้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนและทันที่ โดยงานศึกษาของ Saunders (2011) ได้สรุปความเสี่ยงของสถาบันการเงินออกเป็นด้านต่างๆและผู้วิจัยได้นำมาสรุปผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของนโยบายการเงินที่มีผลต่อความเสี่ยงของสถาบันการเงินในด้านต่างๆออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

#### 3.1.3.1 ความเสี่ยงของสถาบันการเงินด้านอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk)



ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันการเงินคือ ความเสี่ยงทางด้านอัตราดอกเบี้ย โดยความเสี่ยงทางด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินจะเกิดขึ้นเมื่อ สินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารนั้นมีระยะเวลาครบกำหนดที่ต้องชำระไม่เท่ากัน (Mismatching Maturities) โดยปกติแล้วสินทรัพย์ของธนาคารจะมีระยะเวลาในการครบกำหนดที่ยาวนานกว่าหนี้สิน ของธนาคาร โดยสินทรัพย์ของธนาคารจะประกอบไปด้วยเงินให้สินเชื่อต่างๆ ซึ่งมีระยะเวลานานกว่า จะครบกำหนดชำระ เช่น 5 ปี 10 ปีหรือ 20 ปี ในขณะที่หนี้สินของธนาคารประกอบไปด้วยเงินฝาก เงินลงทุนในหลักทรัพย์ จะมีระยะเวลาครบกำหนดชำระที่สั้นกว่าสินทรัพย์ เช่น 3 เดือน 6 เดือนหรือ 1 ปี ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายซึ่งเป็นดอกเบี้ยชี้นำตลาดนั้นจึงมี ผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินอย่างชัดเจน

เมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปอาจจะทำให้มูลค่าตลาดของสถาบันการเงินเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งทำให้สถาบันการเงินต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางด้านมูลค่าตลาด (Market Value Risk) โดยที่มูลค่า ตลาดของสินทรัพย์และหนี้สินของสถาบันการเงินจะมีค่าเท่ากับมูลค่าในปัจจุบันและกระแสเงินสดที่ สถาบันจะได้รับหรือจ่ายออกไปในอนาคต เช่น เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นจะส่งผลทำให้อัตราคิดลด (Discount Rate) มีค่าเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อกระแสเงินสดในอนาคตและทำให้มูลค่าตลาดของสินทรัพย์และ หนี้สินในปัจจุบันมีค่าลดลง ในทางกลับกันเมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง จะส่งผลทำให้อัตราคิดลดมีค่าลดลง ดังนั้นจึงส่งผลต่อกระแสเงินสดในอนาคตและทำให้มูลค่าตลาดของสินทรัพย์และหนี้สินในปัจจุบัน เพิ่มขึ้น ดังนั้นการที่ระยะเวลาในการครบกำหนดที่ต้องชำระไม่เท่ากัน สถาบันการเงินที่ถือสินทรัพย์ที่ มีระยะเวลาในการครบกำหนดที่ต้องชำระสั้นกว่าหนี้สินที่สถาบันการเงินถือไว้จะได้รับผลกระทบ มากขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น โดยจะทำให้มูลค่าตลาดของสถาบันการเงินมีค่าลดลงต่ำกว่าหนี้สินซึ่ง เป็นความเสี่ยงที่อาจจะทำให้ล้มละลายได้ (Insolvency Risk)

### 3.1.3.2 ความเสี่ยงของสถาบันการเงินด้านตลาด (Market Risk)

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินยังมีผลต่อความเสี่ยงของสถาบันการเงินทางด้านตลาดด้วยเช่นกัน แต่อาจจะไม่มีผลโดยตรงเหมือนกับความเสี่ยงทางด้านอัตราดอกเบี้ยในกรณีแรก โดยความเสี่ยงทางด้านตลาดของสถาบันการเงินจะเกิดขึ้นเมื่อสถาบันการเงินมีการทำธุรกรรมซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ หนี้สิน (รวมถึง Securitization) เป็นระยะเวลาสั้นๆ ในตลาดเงินแทนที่จะถือไว้เพื่อเป็นการลงทุนในระยะยาวหรือเพื่อการเก็งกำไร โดยที่ความเสี่ยงทางด้านตลาดนั้นจะมีความเชื่อมโยงกับอัตราดอกเบี้ย ผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น (Return on Equity) และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน ที่ส่งผลต่อการซื้อขายโดยเฉพาะการซื้อขายในระยะสั้นๆ เช่น ภายใน 1 วัน โดยแต่ละสถาบันการเงินจะมีการแยกบัญชีในการทำธุรกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ บัญชีเพื่อการค้า (Trading Book) และบัญชีเพื่อการธนาคาร (Banking Book)

ข้อแตกต่างระหว่างบัญชีเพื่อการค้าและบัญชีเพื่อการธนาคารคือ บัญชีเพื่อการค้าจะประกอบไปด้วยสินทรัพย์ หนี้สินและสัญญาอนุพันธ์ที่สามารถทำการซื้อขายได้อย่างรวดเร็วในตลาดเงิน เช่น สัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภทต่างๆ อาทิเช่น พันธบัตร ลินค้าล่วงหน้า อัตราแลกเปลี่ยน ตราสารทุน และตราสารอนุพันธ์ ในขณะที่บัญชีเพื่อการธนาคารจะประกอบไปด้วยสินทรัพย์ หนี้สินที่ไม่ค่อยมีสภาพคล่องและมีระยะเวลาในการถือ เช่น เงินฝากธนาคาร ลินเชื่อต่างๆ และสินทรัพย์ที่ไม่มีสภาพคล่อง

ขณะที่การแปลงสินเชื่อเป็นหลักทรัพย์ (Asset-Backed Securities) ที่เพิ่มขึ้นนั้นยังทำให้สินทรัพย์ที่ไม่ค่อยมีสภาพคล่องกลายเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องมากขึ้นและสามารถนำมาซื้อขายได้ ทำให้สินทรัพย์ประเภทนี้สามารถนำมาซื้อขายกันได้ภายในระยะเวลา 1 วัน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงถึงข้อจำกัดมูลค่าความเสี่ยง (Value at Risk : VaR) ที่เป็นข้อบังคับของสถาบันการเงินในการวัดความเสี่ยงประจำวัน (Daily Earning at Risk) อีกด้วย โดยที่ความผันผวนของความเสี่ยงในด้านตลาดยังสามารถมีผลต่อความเสี่ยงที่จะทำให้สถาบันการเงินล้มละลายได้

โดยรูปแบบของความเสี่ยงของสถาบันการเงินในด้านต่างๆ นั้น สามารถสรุปจากงานศึกษาของ Saunders (2011) ออกมาได้ดังตารางที่ 3.1

### ตาราง 3.1 รูปแบบและความหมายของความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

รูปแบบของความเสียหาย	ความหมาย
1. ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk)	ความเสี่ยงที่มาจากระยะเวลาในการครบกำหนดของสินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่ตรงกัน
2. ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk)	ความเสี่ยงจากมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินของสถาบันการเงินในบัญชีเพื่อการค้าเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ฯลฯ
3. ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ (Credit Risk)	ความเสี่ยงที่กระแสเงินสดจากการปล่อยสินเชื่อหรือหลักทรัพย์ไม่สามารถชำระคืนแก่สถาบันการเงินได้
4. ความเสี่ยงนอกงบดุล (Off-Balance Sheet Risk)	ความเสี่ยงที่มาจากสินทรัพย์และหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น (Contingent Asset & Liabilities) เช่น Letter of Credit
5. ความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange Risk)	ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่กระทบต่อมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินของสถาบันการเงินในรูปของสกุลเงินภายในประเทศ
6. ความเสี่ยงของประเทศ (Sovereign Risk)	ความเสี่ยงที่ต้องชำระเงินคืนแก่เจ้าหนี้หรือนักลงทุนจากต่างประเทศอาจถูกแทรกแซงโดยรัฐบาลของต่างประเทศ
7. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี (Technology Risk)	ความเสี่ยงจากการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ๆ ไม่ได้ทำให้เกิดการประหยัดในส่วนของคุณทุนของสถาบันการเงิน
8. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operation Risk)	ความเสี่ยงที่ระบบต่างๆ เช่น ระบบเทคโนโลยีระบบการตรวจสอบบัญชีหรือระบบการตรวจตราไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ
รูปแบบของความเสียหาย	ความหมาย

9. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk)	ความเสี่ยงจากความผันผวนของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของหนี้สินทำให้สถาบันการเงินจำเป็นต้องเพิ่มสินทรัพย์สภาพคล่องในระยะเวลาอันสั้น
10. ความเสี่ยงจากการล้มละลาย (Insolvency Risk)	ความเสี่ยงที่สถาบันการเงินไม่มีทุนที่เพียงพอเพื่อชดเชยกับการลดลงของมูลค่าสินทรัพย์ซึ่งเสี่ยงต่อการล้มละลาย

ที่มา : สรุปจาก Saunders (2011)

### 3.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร

จากงานศึกษาของ Adrian and Shin (2010a) ได้ศึกษาบทบาทของสถาบันการเงินที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการเงิน โดยบทบาทหน้าที่ของสถาบันการเงินนั้นเป็นตัวกำหนดมูลค่าความเสี่ยง (Price of Risk) ที่เกิดขึ้นผ่านงบดุลของตัวสถาบันเอง นอกจากนี้งบดุลของสถาบันการเงินแสดงถึงการเป็นตัวกลางในการส่งผ่านนโยบายการเงินอีกด้วย

โดยแบบจำลองของ Adrian and Shin (2010a) ได้แบ่งนักลงทุนออกเป็น 2 ประเภทคือ นักลงทุนเชิงรุก (Active Investors) ประกอบไปด้วยธนาคารและบริษัทหลักทรัพย์ต่างๆ และนักลงทุนเชิงรับ (Passive Investors) ประกอบไปด้วยภาคครัวเรือน กองทุนรวมและกองทุนบำเหน็จบำนาญ

ในขณะที่หลักทรัพย์มีอยู่ 2 ประเภทคือ หลักทรัพย์ปราศจากความเสี่ยง (Risk-Free Securities) คือเงินสด ถ้าถือไว้จะได้ผลตอบแทน  $i$  และหลักทรัพย์เสี่ยง (Risky Securities) โดยลักษณะของหลักทรัพย์เสี่ยงคือให้ผลตอบแทนเป็นตัวแปรสุ่ม  $\tilde{w}$  ซึ่งลงทุนวันนี้จะได้รับผลตอบแทนในวันพรุ่งนี้เป็น  $q$  โดยที่ผลตอบแทนของหลักทรัพย์เสี่ยงที่เป็นตัวแปรสุ่ม  $\tilde{w}$  มีการแจกแจงแบบยูนิฟอร์ม (Uniform Distribution) อยู่ในช่วง  $[q - z, q + z]$  โดยที่ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนคือ

$$E(\tilde{w}) = q$$

$$\sigma^2 = \frac{z^2}{3}$$

โดยกำหนดให้

$P$  = ราคาของหลักทรัพย์เสี่ยง

$e$  = ส่วนของผู้ถือหุ้น

$y$  = จำนวนของหลักทรัพย์เสี่ยง

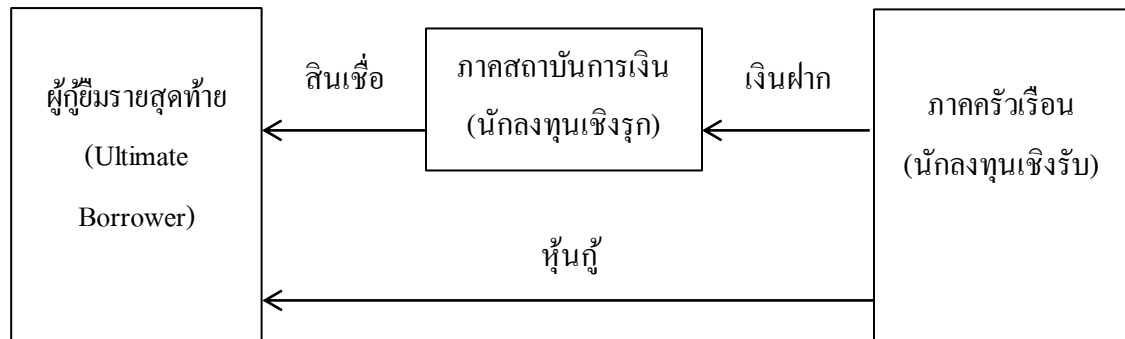
ดังนั้นผลตอบแทนของทั้งพอร์ตการลงทุน คือ

$$W = \tilde{w}y + (1+i)(e - py) \quad (3.1)$$

$$= [\tilde{w} - (1+i)p]y + (1+i)e \quad (3.2)$$

จากสมการที่ (3.2) พจน์หน้าแสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนส่วนเกินจากการถือหลักทรัพย์เสี่ยง ส่วนพจน์หลังแสดงถึงผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์ปราศจากความเสี่ยง โดยแหล่งที่มาของหลักทรัพย์เสี่ยงมาจากการให้กู้ยืมแก่ผู้กู้ยืมรายสุดท้าย (Ultimate Borrower) ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะผิดนัดชำระหนี้ โดยลักษณะการถือหลักทรัพย์เสี่ยงนั้น นักลงทุนเชิงรับจะถือหลักทรัพย์เสี่ยงโดยการถือหุ้นกู้ (Corporate Bond) ที่ออกโดยผู้กู้ยืมรายสุดท้าย ในขณะที่นักลงทุนเชิงรุกจะถือสินทรัพย์เสี่ยงโดยการปล่อยสินเชื่อแก่ผู้กู้ยืมรายสุดท้าย โดยจะทำการระดมทุนมาจากนักลงทุนเชิงรับโดยแสดงดังภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 การถือหลักทรัพย์เสี่ยงของนักลงทุนเชิงรุกและนักลงทุนเชิงรับ



ที่มา : สรุปจาก Adrian and Shin (2010a)

### การตัดสินใจลงทุนหลักทรัพย์เสี่ยงของนักลงทุนเชิงรับ (Passive Investors)

โดยสมมติว่านักลงทุนเชิงรับมีลักษณะการลงทุนแบบ Mean-Variance Preference ต่อพอร์ตการลงทุน โดยเป้าหมายการลงทุนของนักลงทุนเชิงรับคือ

$$\text{Max } U = E(W) - \frac{1}{2\tau} \sigma_W^2 \quad (3.3)$$

โดย  $\tau > 0$  ซึ่ง  $\tau$  คือการอดทนต่อความเสี่ยง (Risk Tolerance) และ  $\sigma_W^2$  คือ ความแปรปรวนของพอร์ตการลงทุน ซึ่งสามารถเขียนฟังก์ชันอรรถประโยชน์ของนักลงทุนเชิงรับในการถือหลักทรัพย์เสี่ยงคือ

$$U(y) = \left[ \frac{q}{p} - (1+i) \right] py + (1+i)e - \frac{1}{6\tau} y^2 z^2 \quad (3.4)$$

ดังนั้น จะพบว่าการตัดสินใจเพื่อกำหนดการถือหลักทรัพย์เสี่ยงที่เหมาะสมคือ

$$[q - (1+i)p] - \frac{1}{3\tau} yz^2 = 0$$

เงื่อนไขที่นักลงทุนเชิงรับจะลงทุนในหลักทรัพย์เสี่ยงมากขึ้นนั้น ก็ต่อเมื่อราคาของหลักทรัพย์เสี่ยงต้องต่ำกว่าผลตอบแทนเฉลี่ยที่คาดว่าจะได้รับจากการถือหลักทรัพย์เสี่ยงตามเงื่อนไข

$$y_p = \begin{cases} \frac{3\tau}{z^2} [q - (1+i)p] & \text{if } q > p(1+i) \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases} \quad (3.5)$$

จากสมการ (3.5) แสดงถึงความต้องการทั้งหมดสำหรับการถือหลักทรัพย์เสี่ยงของนักลงทุนเชิงรับโดยที่  $\tau_i$  คือการรอดทนต่อความเสี่ยงของนักลงทุน  $i$  ดังนั้น  $\tau = \sum_i \tau_i$  จึงสะท้อนถึงความต้องการถือหลักทรัพย์เสี่ยงทั้งหมด

### การตัดสินใจลงทุนหลักทรัพย์เสี่ยงของนักลงทุนเชิงรุก (Active Investors)

นักลงทุนเชิงรุกมีลักษณะเป็นกลางกับความเสี่ยง (Risk-Neutral Investors) และเผชิญข้อจำกัดมูลค่าความเสี่ยง (Value-at-Risk) ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำหรับสถาบันการเงิน โดยข้อจำกัดของมูลค่าความเสี่ยง (Value-at-Risk) คือสถาบันการเงินต้องดำรงส่วนของทุนให้เพียงพอกับความเสี่ยงที่สถาบันการเงินจะผิณัดชำระหนี้และเพื่อให้จ่ายต่อแบบจำลองเราจะสมมติให้ไม่มีความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินจะผิณัดชำระหนี้ โดยที่สถาบันการเงินจะต้องมีเงินสดในการรองรับกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นซึ่งอยู่ในรูปของส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity) โดยเป้าหมายการลงทุนของนักลงทุนเชิงรุกคือ

$$\max_y E(W) \quad \text{subject to } VaR \leq e \quad (3.6)$$

ถ้าหากราคาของหลักทรัพย์เสี่ยงสูงเกินไป  $\left(p > \frac{q}{(1+i)}\right)$  ดังนั้นราคาของหลักทรัพย์จะมากกว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนจากการถือหลักทรัพย์เสี่ยง นักลงทุนเชิงรุกจะเลิกถือหลักทรัพย์เสี่ยง แต่ถ้าราคาของหลักทรัพย์เสี่ยงต่ำกว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนจากการถือหลักทรัพย์เสี่ยง  $\left(p < \frac{q}{(1+i)}\right)$  แล้วจะทำให้ผลตอบแทนจากพอร์ตการลงทุนมากขึ้นเมื่อถือหลักทรัพย์เสี่ยงมากขึ้นทำให้นักลงทุนเชิงรุกถือหลักทรัพย์เสี่ยงมากขึ้นจนกว่าจะเท่ากับระดับทุนที่ต้องดำรงไว้ตามข้อกำหนดของมูลค่าความเสี่ยง (Value-at-Risk) สามารถเขียนอธิบายในภาพของงบดุลได้ดังนี้

Assets	Liabilities
Securities ( $py$ )	Equity ( $e$ )
	Debt ( $py - e$ )

ผลตอบแทนแต่ละหน่วยของหลักทรัพย์เสี่ยงในกรณีที่ต่ำที่สุดคือ  $q - z$  ดังนั้นผลตอบแทนทั้งหมดจากการถือหลักทรัพย์เสี่ยงในกรณีที่ต่ำที่สุดคือ  $[p(1 + i) - (q - z)]y$  โดยที่สถาบันการเงินยังคงรักษาเงื่อนไขในส่วนของมูลค่าความเสี่ยง (Value-at-Risk) คือสถาบันการเงินต้องมีทุนที่เพียงพอในการรองรับความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์เสี่ยงตามเงื่อนไข

$$[p(1 + i) - (q - z)]y \leq e \quad (3.7)$$

พจน์ซ้ายมือของสมการ (3.7) คือมูลค่าความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกรณีที่หลักทรัพย์เสี่ยงให้ผลตอบแทนต่ำสุดซึ่งต้องมีค่าเท่ากับส่วนของทุน ในกรณีที่สองพจน์มีค่าเท่ากัน ดังนั้นจำนวนที่เหมาะสมที่นักลงทุนเชิงรุกจะถือหลักทรัพย์เสี่ยงคือ

$$y = \frac{e}{p(1 + i) - (q - z)} \quad (3.8)$$

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สถาบันการเงินซึ่งมีลักษณะเป็นนักลงทุนเชิงรุกจะตัดสินใจที่จะถือสินทรัพย์เสี่ยงขึ้นอยู่กับเหตุผล 2 ข้อ กล่าวคือ ข้อแรก ในการถือหลักทรัพย์เสี่ยงจะขึ้นอยู่กับผลตอบแทนส่วนเกินของหลักทรัพย์เสี่ยง  $[q - (1 + i)p]$  และข้อสองคือ เงื่อนไขที่ต้องดำรงส่วนของทุนตามข้อกำหนด Value-at-Risk ดังสมการ (2.8) ดังนั้นความต้องการถือสินทรัพย์เสี่ยงของนักลงทุนเชิงรุกจึงต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของจำนวนทุนที่นักลงทุนเชิงรุกมีอยู่และเมื่อคำนวณมูลค่าหนี้ใหม่โดยการแทนค่าสมการที่ (3.8) ลงในส่วนของหนี้ ( $py - e$ ) จะได้งบดุลใหม่คือ

Assets	Liabilities
--------	-------------



Securities ( $py$ )	Equity ( $e$ )
	Debt $\left(\frac{q-z}{1+i}y\right)$

(3.9)

ซึ่งสัดส่วนหนี้  $\frac{q-z}{1+i}y$  มาจากการแทน  $e = -\left[\left(\frac{q}{p} - (1+i)\right)p - z\right]y$  เข้าไปใน  $py - e$  โดยมีข้อสมมติว่า  $q > z$  เพื่อให้แน่ใจว่าผลตอบแทนของหลักทรัพย์เสี่ยงมีค่ามากกว่าศูนย์ ดังนั้นเราจะได้ Leverage Ratio ของสถาบันการเงินคือจำนวนสินทรัพย์ทั้งหมดหารด้วยส่วนของทุนดังสมการ (3.10)

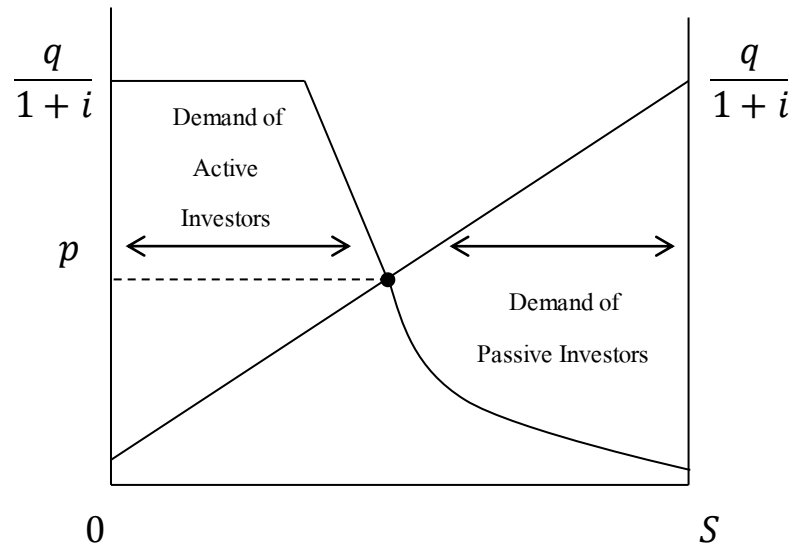
$$Leverage = \frac{py}{e} = \frac{p}{p(1+i) - (q-z)} \quad (3.10)$$

จากการที่  $y$  คือจำนวนหลักทรัพย์เสี่ยงที่นักลงทุนเชิงรุกถือและ  $y_P$  คือจำนวนหลักทรัพย์เสี่ยงที่นักลงทุนเชิงรับถือ ดังนั้นเงื่อนไขที่ทำให้ตลาดดุลยภาพคือ

$$y + y_P = S \quad (3.11)$$

โดยที่  $S$  คือจำนวนหลักทรัพย์เสี่ยงทั้งหมด โดยภาพที่ 3.4 แสดงดุลยภาพของมูลค่าของส่วนของทุนทั้งหมด

ภาพที่ 3.4 มูลค่าหลักทรัพย์เสี่ยงที่ทำให้ตลาดดุลยภาพ



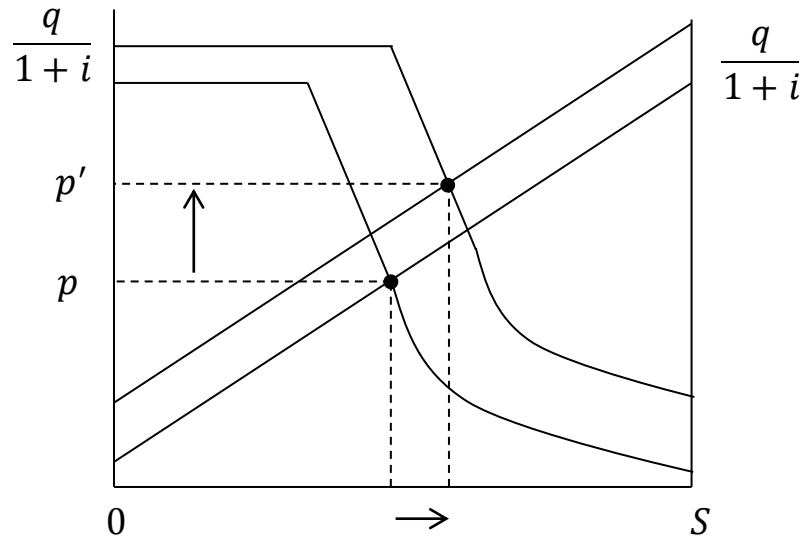
ที่มา : Adrian and Shin (2010a)

ในกรณีของนักลงทุนเชิงรับจะมีเส้นอุปสงค์รวมเป็นเส้นตรงตัดกับแกนตั้งที่  $\frac{q}{1+i}$  (จากสมการที่ (3.5)) ในขณะที่เส้นอุปสงค์ของนักลงทุนเชิงรุกมาจากสมการที่ (3.8) ซึ่งจะถูกกำหนดมาจากส่วนของทุนที่ต้องดำรงไว้

### พิจารณาเมื่อเกิด $q$ – shock ขึ้น

เราจะพิจารณาในกรณีที่เกิดการปรับพื้นฐานของหลักทรัพย์เสี่ยง โดยทำให้ผลตอบแทนจากการถือหลักทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นจาก  $q$  เป็น  $q'$  โดยในแบบจำลองสำหรับสถาบันการเงิน การปรับพื้นฐานที่เกิดขึ้นเปรียบเสมือนมูลค่าตลาดที่เพิ่มขึ้นของสินทรัพย์สถาบันการเงินที่ถือหลักทรัพย์เสี่ยงดังกล่าวที่ 3.5

ภาพที่ 3.5 ผลกระทบจากการปรับพื้นฐานของหลักทรัพย์เสี่ยง



ที่มา : สรุปจาก Adrian and Shin (2010a)

การปรับพื้นฐานของหลักทรัพย์เสี่ยงส่งผลทำให้เส้นอุปสงค์ของนักลงทุนทั้งสองประเภทขยับขึ้นดังภาพที่ 3.5 ในส่วนนี้นักลงทุนเชิงรุกจะมีการตอบสนองผ่านงบดุล กล่าวคือ การที่ผลตอบแทนจากการถือหลักทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นนั้น ทำให้ราคาของหลักทรัพย์เสี่ยงสูงขึ้นตามไปด้วยจาก  $p$  เป็น  $p'$  และส่งผลกระทบต่อขนาดของส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจาก  $e$  เป็น  $e'$  ด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มมูลค่าขึ้นในส่วนของผู้ถือหุ้น (Capital Gain) ในขณะที่ส่วนของหนี้ยังคงเท่าเดิมคือ  $\frac{q-z}{1+i}y$  ดังนั้นมูลค่าหุ้นที่เพิ่มขึ้นใหม่จะมีค่าเท่ากับ

$$e' = [p'(1+i) - (q-z)]y \quad (3.12)$$

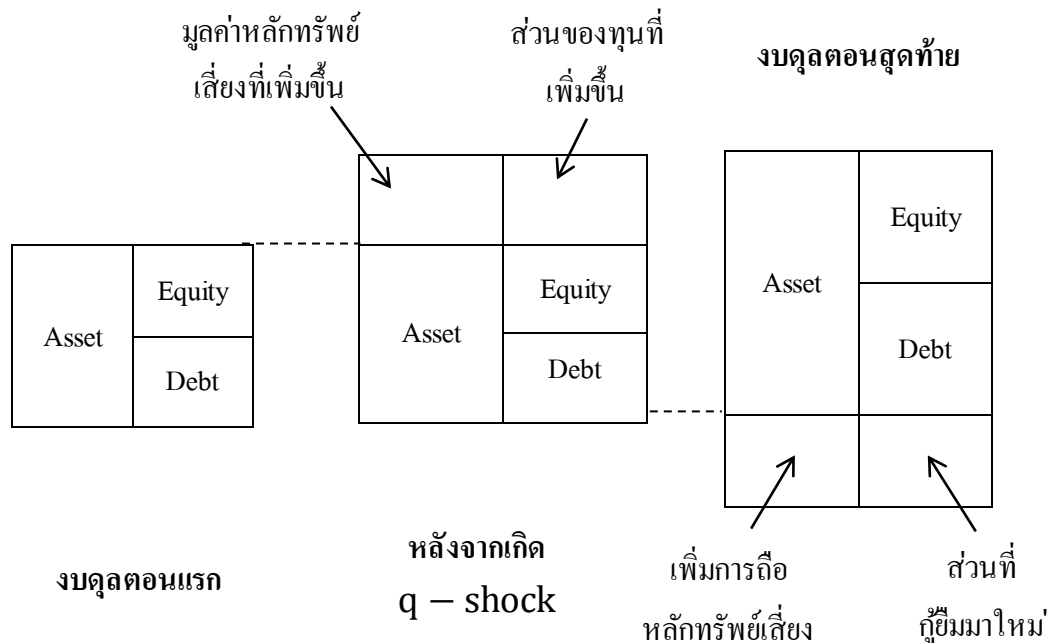
จากภาพซ้ายมือในภาพที่ 3.6 คืองบดุลในตอนแรกซึ่งสถาบันการเงินมีมูลค่าสินทรัพย์อยู่  $py$  ในขณะที่ภาพกลางแสดงให้เห็นถึงการปรับพื้นฐานของผลตอบแทนของสินทรัพย์เสี่ยง ซึ่งการที่สินทรัพย์ของสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นนั้นเป็นผลมาจากส่วนของผู้ถือหุ้นโดยตรง ไม่ได้เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นในส่วนของผู้ถือหุ้นแต่อย่างใดเนื่องจากเป็นข้อกำหนดตั้งแต่ตอนแรกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นจะปราศจากความเสี่ยง ดังนั้นสมการ (3.12) ได้แสดงให้เห็นถึงส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้นใหม่ นอกจากนี้ออกจากการที่

ส่วนของทุนมากขึ้นยังไปผ่อนคลายข้อจำกัดในเรื่องมูลค่าความเสี่ยง (Value-at-Risk) อีกด้วยส่งผลให้สถาบันการเงินสามารถที่จะถือหลักทรัพย์เสี่ยงมากขึ้นแสดงในสมการ (3.13)

$$e' = [p'(1+i) - (q-z)]y' \quad (3.13)$$

จำนวนหลักทรัพย์เสี่ยงที่สถาบันการเงินถือจะเพิ่มขึ้นจาก  $y$  เป็น  $y'$  ซึ่งไม่มากเกินไปที่กำหนดในเรื่องมูลค่าความเสี่ยง (Value-at-Risk) เพราะส่วนของทุนก็เพิ่มขึ้นจากผลของ  $q - \text{shock}$  เช่นกัน

ภาพที่ 3.6 การขยายตัวของงบดุลจากผลกระทบของ  $q - \text{shock}$



ที่มา : สรุปจาก Adrian and Shin (2010b)

หลังจากเกิด  $q - \text{shock}$  จะเห็นว่าขนาดของงบดุลมีความแข็งแกร่งมากขึ้น โดยที่ทุนมีมากขึ้น โดยที่ส่วนของหนี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเลย ส่งผลให้ Leverage Ratio ลดลงอีกและยังมีส่วนของทุนในการรองรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากเงื่อนไขมูลค่าความเสี่ยง (Value-at-Risk) ได้มากขึ้นอีกด้วย ทำให้สถาบันการเงินสามารถที่จะถือหลักทรัพย์เสี่ยงเพิ่มมากขึ้น ได้อีก สืบเนื่องจากความชันของเส้นอุปสงค์

ของนักลงทุนเชิงรุกที่มีลักษณะเป็นบวกมากขึ้นในช่วงหลัง โดยส่วนของระดับส่วนของทุนที่มากขึ้นจากสมการ (3.13) นั้นมาจากการถือหลักเสี่ยงที่มากขึ้น (สังเกตจาก  $y$  เปลี่ยนเป็น  $y'$ ) อีกด้วย โดยดูได้จากภาพทางขวามือในภาพที่ 3.5 และจากสมการ (3.12) และสมการ (3.13) สามารถแสดงปริมาณหลักทรัพย์เสี่ยงที่สถาบันการเงินถือไว้เท่ากับ

$$y' = y \left[ 1 + \frac{q' - q}{p'(1+i) - q' + z} \right] \quad (3.14)$$

จากเส้นอุปสงค์ของนักลงทุนเชิงรับสมการ (3.5) และเงื่อนไขตลาดดุลยภาพ

$$(1+i)p' - q' = \frac{z^2}{3\tau} (y' - S)$$

แทนในสมการ (3.14)

$$y' = y \left[ 1 + \frac{q' - q}{\frac{z^2}{3\tau} (y' - S) + z} \right] \quad (3.15)$$

จากสมการ (3.15) สถาบันการเงินจะมีขนาดบวคูลที่เพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อ เครื่องหมายของ  $y' - y$  และ  $q' - q$  มีเครื่องหมายเป็นบวกเหมือนกัน แต่สถาบันการเงินจะมีขนาดบวคูลที่เล็กลงก็ต่อเมื่อ เครื่องหมายของ  $y' - y$  และ  $q' - q$  มีเครื่องหมายเป็นลบเหมือนกัน จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า

การเปลี่ยนแปลงพื้นฐานของหลักทรัพย์เสี่ยง มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนของสถาบันการเงิน โดยที่เงื่อนไขขึ้นอยู่กับพจน์หลังของสมการ (3.15) ต้องเป็นบวก แต่เงื่อนไขนี้ถูกยืนยันจากสมการ (3.14) แล้วที่กล่าวว่า  $p' > \frac{q' - z}{1+i}$  หมายถึงราคาของหลักทรัพย์เสี่ยงจะมากกว่าผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดในปัจจุบันจากการถือหลักทรัพย์เสี่ยง และถ้าหากสัดส่วนของบวคูลของสถาบันการเงินยังมีขนาดใหญ่มากเมื่อเทียบกับระบบการเงิน ดังนั้นผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงต้องบวคูลก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพระบบ

การเงินและต่อสภาพเศรษฐกิจได้รุนแรงมากขึ้นด้วย นอกจากนี้สิ่งที่เกิดว่างบุคคลจะมีขนาดที่ใหญ่ขึ้น ถ้าหากความอดทนต่อความเสี่ยงของนักลงทุนเชิงรับ ( $\tau$ ) มีขนาดมากขึ้น

### 3.2 วรรณกรรมปริทัศน์

ในส่วนนี้ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินกับความเสี่ยงของธนาคาร โดยผู้วิจัยได้แยกงานศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มหลักๆ โดยจำแนกตามวิธีการศึกษาได้ดังนี้ กลุ่มที่ 1 งานศึกษาที่ใช้แบบจำลองฟังก์ชันความเสี่ยงอันตราย (Hazard Function Model) กลุ่มที่ 2 งานศึกษาที่ใช้สมการถดถอย (Regression) และกลุ่มที่ 3 งานศึกษาเชิงทฤษฎี (Theoretical)

#### 3.2.1 งานศึกษาที่ใช้แบบจำลองฟังก์ชันความเสี่ยงอันตราย (Hazard Function Model)

งานวิจัยในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มหลักสำหรับผู้วิจัยที่ได้ศึกษาในเรื่องการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยง โดยได้รับการอ้างอิงถึงค่อนข้างมาก มีทั้งหมด 3 งานศึกษาได้แก่ Jiménez et al. (2008) Loannidou et al. (2008) และ Lopez et al. (2010) โดยที่งานศึกษากลุ่มนี้มีแนวคิดในการศึกษาที่คล้ายกัน คือศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินกับความเสี่ยงของธนาคาร และได้ประยุกต์ใช้เทคนิควิเคราะห์ในทางสถิติที่เรียกว่า การวิเคราะห์การอยู่รอด (Survival Analysis) มาใช้ในการประมาณความเสี่ยงที่จะผิคนัดชำระหนี้ของสินเชื่อของธนาคาร โดยวิธีการศึกษาแบบนี้จะช่วยวิเคราะห์ว่าปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่ออัตราความเสี่ยงอันตราย (Hazard Rate) โดยสามารถสรุปหลักการวิเคราะห์\* ได้ดังนี้

การวิเคราะห์การอยู่รอด (Survival Analysis) หมายถึง เทคนิคในการวิเคราะห์ทางสถิติที่ศึกษาเกี่ยวกับเวลาตั้งแต่เริ่มต้นของเหตุการณ์ที่เราสนใจศึกษา ไปจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ที่เราสนใจขึ้น เพื่อให้ทราบว่าจะเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นหรือไม่และเกิดขึ้นเมื่อไร แล้วนำมาสร้างเป็นฟังก์ชันการอยู่รอด (Survival Function) เพื่อแสดงถึงความน่าจะเป็นที่ตัวอย่างที่ทำการศึกษาจะสามารถอยู่รอดได้นานกว่าค่าที่เรากำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังสามารถนำมาสร้างต่อเป็นฟังก์ชันความเสี่ยงอันตราย (Hazard

---

\* สรุปรจากงานศึกษาของ แคทเลีย (2543)

Function) ซึ่งมีลักษณะเป็นความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไข (Conditional Probability) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยในที่นี้หมายถึงความเสี่ยงของสินเชื่อของธนาคารที่จะผิดนัดชำระหนี้ โดยเราสามารถนำขนาดของความเสี่ยงอันตราย (Hazard) มาสะท้อนถึงความเสี่ยงในแต่ละช่วงเวลาได้โดยเราจะเรียกว่าเป็นฟังก์ชันความเสี่ยงอันตราย (Hazard Function)

จากงานศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินที่มีผลต่อความเสี่ยงธนาคารที่ได้ใช้วิธีการศึกษาแบบจำลองฟังก์ชันความเสี่ยงอันตราย (Hazard Function Model) นั้นสามารถสรุปได้ว่าการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวจะส่งผลทำให้ธนาคารได้รับความเสี่ยงมากขึ้น จากการที่วงเงินให้สินเชื่อจะมีความเสี่ยงที่จะผิดนัดชำระหนี้มากขึ้น ซึ่งวงเงินสินเชื่อที่มีความเสี่ยงมากขึ้นจะมีลักษณะเป็นวงเงินสินเชื่อในระยะกลางและเป็นสินเชื่อวงเงินใหม่ที่ธนาคารพึงปล่อย โดยงานศึกษาของ Loannidou et al. (2008) กล่าวว่าไม่เพียงแต่วงเงินสินเชื่อใหม่จะมีความเสี่ยงมากขึ้นเท่านั้น ยังคงพบว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารจะคิดจากลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงสูงยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงต่ำอีกด้วย

จากงานศึกษาในกลุ่มนี้ทั้ง 3 งานทำให้สามารถสรุปได้ว่าการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวจะทำให้สินเชื่อของธนาคารมีโอกาสผิดนัดชำระหนี้มากขึ้นจึงทำให้ธนาคารมีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น

### 3.2.2 งานศึกษาที่ใช้สมการถดถอย (Regression)

งานวิจัยในกลุ่มนี้เป็นงานที่ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินที่ส่งผลต่อการรับความเสี่ยงของธนาคาร โดยใช้วิธีการศึกษาเป็นสมการถดถอย (Regression) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับความเสี่ยงของธนาคาร โดยที่ส่วนใหญ่จะใช้ดัชนีประเภทต่างๆ ในการสะท้อนถึงความเสี่ยงของธนาคาร โดยงานในกลุ่มนี้มีทั้งหมด 8 งานศึกษาได้แก่ Altunbas et al. (2009) Altunbas et al. (2010) Gambacota (2009) Maddaloni and Peydró (2010) De Nicolò et al. (2010) Eid (2011) Delis et al. (2011) และ Delis and Kouretas (2011) มีข้อสรุปดังต่อไปนี้

งานศึกษาทั้งหมดมีข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกันว่า การดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวจะส่งผลทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มสูงขึ้น โดยงานของ Altunbas et al. (2009) Altunbas et al. (2010) Gambacota (2009) และ Eid (2011) ศึกษาเรื่องนโยบายการเงินกับความเสี่ยงธนาคาร โดยได้ใช้ดัชนี

EDF (Expected Default Frequency) \* ในการแสดงถึงความเสี่ยงของธนาคาร โดยผลการศึกษาพบว่า ในช่วงนโยบายการเงินขยายตัว ความเสี่ยงของธนาคารจะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ Altunbas et al. (2009) Altunbas et al. (2010) และ Maddaloni and Peydró (2010) ยังพบว่าการที่ผู้ดำเนินนโยบาย (Policymaker) ได้ดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวเป็นเวลานานยังมีผลทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มขึ้นเช่นกัน

นอกจากนี้ Maddaloni and Peydró (2010) ยังพบว่าในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวมีผลทำให้ธนาคารต่างๆทั้งในกลุ่มประเทศยุโรปและสหรัฐอเมริกามีมาตรฐานในการปล่อยสินเชื่อที่ต่ำกว่าเกณฑ์ มีหนี้ระยะสั้นเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับนวัตกรรมทางการเงินที่พัฒนามากขึ้นยิ่งส่งผลทำให้สินเชื่อที่ธนาคารปล่อยมีโอกาสผิดนัดชำระหนี้สูงขึ้น

การที่โครงสร้างทุน (Capital Structure) ของธนาคารที่แตกต่างกัน ผลกระทบของนโยบายการเงินยังส่งผลต่อแต่ละธนาคารที่ไม่เท่ากัน โดยงานศึกษาของ De Nicolò et al. (2010) และ Delis and Kouretas (2011) พบว่าในช่วงระยะสั้นที่ธนาคารยังไม่สามารถปรับโครงสร้างทุนได้นั้น ช่วงนโยบายการเงินขยายตัวจะส่งผลทำให้ความเสี่ยงของธนาคารที่มีทุนน้อยสูงกว่าธนาคารที่มีทุนมากโดยสะท้อนได้ว่าธนาคารที่มีสัดส่วนทุนมากจะมีความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้มากกว่าธนาคารที่มีสัดส่วนทุนน้อย ในขณะที่ยานศึกษาของ Eid (2011) กลับพบว่าธนาคารที่มีสภาพคล่องมากจะมีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้นในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวและยังพบว่าธนาคารที่มีรายได้จากค่านายหน้าและค่าธรรมเนียมที่มากจะมีความเสี่ยงสูงขึ้นอีกด้วย

จากงานศึกษาทั้ง 8 งานในกลุ่มนี้ทำให้สามารถสรุปได้ว่าการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวและใช้เวลานานจะทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มมากขึ้น

---

\* ความเป็นไปได้ที่ธนาคารจะผิดนัดชำระหนี้ในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ และเป็นดัชนีแสดงการคาดการณ์ไปข้างหน้า (Forward-Looking Indicator) สะท้อนถึงความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อ (Credit Risk) ซึ่งคำนวณ โดย Moody's KMV



### 3.2.3 งานศึกษาเชิงทฤษฎี (Theoretical)

งานศึกษาโดยส่วนมากจะเป็นงานศึกษาเชิงประจักษ์ (Empirical) เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลกระทบของนโยบายการเงินกับการรับความเสี่ยงของธนาคาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนองานศึกษาในกลุ่มนี้ซึ่งเป็นงานศึกษาในทางทฤษฎี (Theoretical) เพื่อให้เห็นผลกระทบของนโยบายการเงินกับความเสี่ยงของธนาคารในหลายมิติมากขึ้น โดยมีอยู่ 2 งานศึกษาคือ Dubecq et al. (2009) และ Dell'Ariccia et al. (2010) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Dubecq et al. (2009) ได้ศึกษาสาเหตุของการที่สถาบันการเงิน ไม่ได้ถูกคิดค่าชดเชยความเสี่ยง (Risk Premium) ที่เพิ่มขึ้นจากการระดมทุนของสถาบันการเงินมี Leverage มากขึ้น (ความเสี่ยงเพิ่มขึ้น) และยังวิเคราะห์อิทธิพลของนโยบายการเงินต่อการรับรู้และแรงจูงใจต่อการรับความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

ผลการศึกษาพบว่า นักลงทุนอาจจะประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงินต่ำเกินไป เนื่องมาจากการเกิดฟองสบู่ในราคาสินทรัพย์ (Asset Price Bubble) ของสถาบันการเงินจึงส่งผลให้ค่าชดเชยความเสี่ยง (Risk Premium) ไม่ได้เพิ่มขึ้นตามความเสี่ยงของแต่ละสถาบันการเงินที่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Loannidou et al. (2008) ที่กล่าวว่า “ในช่วงนโยบายการเงินขยายตัว ธนาคารไม่ได้คิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงขึ้นกับลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี” นอกจากนี้ Dubecq et al. (2009) ยังพบว่า นักลงทุนอาจจะไม่ทราบถึงผลกระทบในช่วงการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวที่ทำให้ราคาสินทรัพย์เพิ่มสูงขึ้นทำให้คิดว่าความเสี่ยงโดยรวมของระบบเศรษฐกิจลดลง แต่ความจริงแล้วความเสี่ยงถูกถ่ายทอดมายังสถาบันการเงินแทนจึงส่งผลทำให้การประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงินต่ำเกินไป

Dell'Ariccia et al. (2010) พบว่า ในช่วงที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวเป็นเวลานานจะเป็นผลทำให้ธนาคารรับความเสี่ยงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Altunbas et al. (2009) Altunbas et al. (2010) และ Maddaloni and Peydró (2010) และในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยต่ำ ผลตอบแทนจากการอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารจะลดลง ผลตอบแทนของธนาคารก็จะลดลง ทำให้ธนาคารขาดแรงจูงใจในการตรวจตราลูกหนี้ และยังส่งผลทำให้ธนาคารมีแนวโน้มไปลงทุนใน

สินทรัพย์เสี่ยงซึ่งมีผลตอบแทนที่สูงขึ้นอีกด้วย\* โดย Dell'Ariccia et al. (2010) สรุปว่า ถ้าหากธนาคารสามารถปรับโครงสร้างในการระดมทุนได้ (ระหว่างการระดมทุนผ่านการเพิ่มหนี้หรือการเพิ่มทุน) ผลของนโยบายการเงินขยายตัวจะส่งผลทำให้สัดส่วนสินทรัพย์ต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของธนาคารมีค่าเพิ่มมากขึ้นและธนาคารจะลดการดูแลตรวจตราลูกหนี้ลง แต่ถ้าหากธนาคารไม่สามารถปรับโครงสร้างทุนได้นั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะขึ้นกับปริมาณทุนของธนาคาร โดยที่ในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวธนาคารที่มีระดับทุนมากจะลดการตรวจตราลูกหนี้ลงแต่ธนาคารที่มีระดับทุนน้อยจะเพิ่มการตรวจตราลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น

จากงานศึกษาทั้ง 2 ชิ้นในกลุ่มนี้สามารถสรุปได้ว่าผลของการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวจะทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของทั้ง 2 กลุ่มก่อนหน้านี้

นอกจากนี้งานศึกษาของ Tobias Adrian และ Hyun Song Shin ยังได้แสดงให้เห็นถึงระบบการเงินที่ได้เปลี่ยนแปลงไป เช่น Adrian and Shin (2008) และ Adrian and Shin (2009) ได้ศึกษาถึงระบบการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป จากที่สถาบันการเงินประเภทธนาคาร (Bank-Based Financial Institution) จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในระบบการเงินของประเทศสหรัฐฯ ได้เปลี่ยนมาเป็นสถาบันการเงินที่พึ่งพิงตลาด (Market-Based Financial Institution) แทน เช่น บริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ (Broker-Dealer) สถาบันการเงินของรัฐฯ ที่มีบทบาทในการส่งเสริมการปล่อยกู้เพื่อที่อยู่อาศัย (Government-Sponsored Enterprise) อาทิ Fannie Mae Freddie Mac และ Ginnie Mae ที่กลายมาเป็นผู้ปล่อยสินเชื่อหลักผ่านทางตราสารอนุพันธ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitization) เช่น การออก Mortgage-Backed Securities นอกจากนี้ Adrian and Shin (2008) ยังได้ศึกษาถึงลักษณะที่โดดเด่นของ Leverage Ratio (สินทรัพย์หารด้วยส่วนของทุน) ที่สามารถสะท้อนถึงความเสี่ยงของสถาบันการเงินได้ โดยพบว่า Leverage Ratio จะมีค่ามากขึ้นเมื่อขนาดของงบดุลของสถาบันการเงินมีขนาดใหญ่ขึ้น ในทางตรงกันข้าม Leverage Ratio จะมีค่าลดลงเมื่อขนาดของงบดุลลดลง เปรียบเสมือนเราสามารถใช้อัตรา Leverage Ratio ในการสะท้อนถึงสภาพคล่องในระบบการเงินได้ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการระดมทุนในตลาดซื้อคืนภาคเอกชน (Repo Market) มากขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยระยะสั้น (Fed Fund Rate) ลดลงซึ่งสะท้อนถึงสินทรัพย์ทั้งหมดของสถาบันการเงินที่พึ่งพิงตลาด (Market-Based Financial Institution) มีขนาดมากขึ้น

---

\* สอดคล้องกับงานศึกษาของ Rajan (2005)

นอกจากนี้ Adrian and Shin (2008) ยังพบว่า สินทรัพย์ทั้งหมดของสถาบันการเงินที่พึ่งพิงตลาด (Market-Based Financial Institution) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการระดมทุนในตลาดซื้อคืนภาคเอกชน (Repo Market) ดังนั้น Adrian and Shin (2009) จึงศึกษาความสัมพันธ์ในลักษณะนี้อีกครั้งและพบว่าการที่อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นมีค่าต่ำ จะเป็นตัวสะท้อนถึงต้นทุนในการกู้ยืม และส่งผลกระทบต่อทำให้สินทรัพย์ทั้งหมดของสถาบันการเงินที่พึ่งพิงตลาดมีขนาดเพิ่มมากขึ้น โดย Adrian and Shin (2010a) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงและสามารถสรุปได้ว่าผลกระทบของนโยบายการเงินขยายตัว เช่น การลดลงของอัตราดอกเบี้ยธนาคารกลางสหรัฐฯ (Federal Fund Rate) จะทำให้ราคาสินทรัพย์เพิ่มขึ้นและทำให้มูลค่าของสถาบันการเงิน (Net Worth) เพิ่มขึ้น โดยส่วนของทุน (Equity) จะมีค่ามากขึ้น สถาบันการเงินจึงสามารถลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงได้มากขึ้น อีกทั้งการที่ Leverage Ratio ลดลงซึ่งเป็นผลมาจากส่วนของทุนที่มากขึ้นยังส่งผลให้สามารถแสวงหากำไรได้มากขึ้นผ่านการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงอีกด้วย

จากทั้งหมดที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การที่อัตราดอกเบี้ยระยะสั้น (อัตราดอกเบี้ยนโยบาย) อยู่ใน ระดับที่ต่ำนั้น ทำให้สินทรัพย์ของสถาบันการเงินที่พึ่งพิงตลาด (Market-Based Financial Institution) มีขนาดใหญ่ขึ้นและส่งผลกระทบต่อ Leverage Ratio มีขนาดมากขึ้นจึงสะท้อนถึงความเสี่ยงของสถาบันการเงินที่เป็นรากฐานของระบบการเงินในสหรัฐอเมริกานั้นมีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง ซึ่งจากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญที่เราควรจะให้ความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินขยายตัวที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงของธนาคาร โดยที่ในประเด็นนี้ยังไม่มีการวิจัยชิ้นใดในประเทศไทยที่ได้ศึกษาการส่งผ่านนโยบายการเงินในช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร ดังนั้นงานศึกษาชิ้นนี้จึงเป็นการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้สนใจและอาจจะเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปได้ในอนาคต โดยตารางที่ 3.2 ได้สรุปรายละเอียดในส่วนของวรรณกรรมปริทัศน์ โดยแบ่งตามวิธีการศึกษา ดังนี้

ตาราง 3.2 เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
Duration Model (Hazard Function Model)	Lopez et al. (2010)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินและการรับความเสี่ยงของธนาคารในประเทศโคลัมเบีย	ใช้ Hazard Rate แสดงความเป็นไปได้ของสินเชื่อก่อนจะผิดนัดชำระและใช้ Real Interbank Rate แทนอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โดยใช้ข้อมูลเชิงลึกแสดงรายละเอียดของแต่ละวงเงินและใช้สินเชื่อจำนวน 2,095,755 วงเงินในการวิเคราะห์ ในช่วงปี 2000 ไตรมาส 1 ถึงปี 2008 ไตรมาส 4	นโยบายการเงินขยายตัวเพิ่มโอกาสของการผิดนัดชำระหนี้สำหรับสินเชื่อวงเงินใหม่มากขึ้นและธนาคารปล่อยสินเชื่อคุณภาพดีลดลง
	Jiménez et al. (2008)	ศึกษาผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นต่อความเป็นไปได้ของการผิดนัดชำระหนี้ของสินเชื่อในประเทศ	ใช้ Hazard Rate แสดงความเป็นไปได้ในการผิดนัดชำระหนี้และใช้ Euro Overnight Interbank Rate แทนอัตรา	ในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยต่ำมีผลทำให้ธนาคารรับความเสี่ยงเพิ่มขึ้นโดยความเสี่ยงที่จะผิดนัดชำระหนี้ของสินเชื่อ

ตาราง 3.2 (ต่อ) เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
Duration Model (Hazard Function Model) (ต่อ)	Jiménez et al. (2008) (ต่อ)	สเปน	ดอกเบี้ยนโยบาย โดยใช้ข้อมูล เชิงลึกแสดงรายละเอียดของแต่ละ วงเงิน และใช้สินเชื่อจำนวน 674,127วงเงิน ในช่วงปี 1988 ไตรมาส 3 ถึงปี 2006 ไตรมาส 4	ในระยะสั้นมีขนาดลดลงแต่ ในระยะกลางสินเชื่อมีความ เสี่ยงที่จะผิคนัดชำระหนี้ เพิ่มขึ้น
	Loannidou et al. (2008)	ศึกษาผลกระทบของนโยบาย การเงินต่อความเสี่ยงของ ธนาคารและการคิดอัตรา ดอกเบี้ยต่อลักษณะของสินเชื่อ ที่ธนาคารปล่อยในประเทศ โบลีเวีย	ใช้ตัวแปร Hazard Rate แสดง ความเป็นไปได้ของสินเชื่อที่ จะผิคนัดชำระ และใช้ Fed Fund Rate แทนอัตราดอกเบี้ย นโยบาย ใช้ข้อมูลลักษณะ ธนาคาร ลักษณะสินเชื่อ ตัว แปรมหภาคและเป็นข้อมูลราย เดือนตั้งแต่ปี 1999 – 2003	นโยบายการเงินขยายตัวทำให้ ความเสี่ยงของการปล่อย สินเชื่อวงเงินใหม่มีความเสี่ยง มากขึ้น แต่สินเชื่อวงเงินเก่ามี ความเสี่ยงลดลง

ตาราง 3.2 (ต่อ) เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
Dynamic Panel Model (GMM)	Altunbas et al. (2010)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินต่อการรับความเสี่ยงของธนาคาร	ใช้ Expected Default Frequency (EDF) แสดงความเป็นไปได้ในการผิดนัดชำระหนี้ และ ใช้ 3-Months Interbank Rate แทนอัตราดอกเบี้ยนโยบายในช่วงเวลาตั้งแต่ปี 1999 ไตรมาส 1 ถึงปี 2008 ไตรมาส 4 จาก 16 ประเทศพัฒนาแล้วรวมทั้งสิ้น 643 ธนาคาร	ในช่วงที่ดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวและใช้เป็นเวลานาน มีผลทำให้ความเสี่ยงที่จะผิดนัดชำระหนี้ของธนาคารเพิ่มขึ้น
	Gambacorta (2009)	ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างระยะเวลาในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยต่ำกับการรับความเสี่ยงของธนาคาร	ใช้ Expected Default Frequency (EDF) แสดงความเป็นไปได้ในการผิดนัดชำระหนี้ และ ใช้ Fed Fund Rate	ในช่วงที่ดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวจะทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มขึ้น

ตาราง 3.2 (ต่อ) เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
Dynamic Panel Model (GMM) (ต่อ)	Gambacorta (2009) (ต่อ)		เทียบกับดอกเบี้ยของ Taylor แสดงระยะเวลาช่วงที่ใช้ นโยบายการเงินขยายตัว โดย ข้อมูลอยู่ในช่วงปี 2001 ไตรมาส 2 ถึงปี 2007 ไตรมาส 2 จาก 16 ประเทศพัฒนาแล้ว รวมทั้งหมด 600 ธนาคาร	
Panel Regression (GLS)	Maddaloni and Peydró (2010)	วิเคราะห์ผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นและระยะยาวต่อมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร	ใช้ตัวแปร Total Lending Standard วัดมาตรฐานในการปล่อยสินเชื่อและ EONIA Rate และ Fed Fund Rate แทน อัตราดอกเบี้ยนโยบายจาก 12 ประเทศในกลุ่มยูโร และ สหรัฐฯ โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาส	ผลของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่ต่ำ (นโยบายการเงินขยายตัว) ทำให้ธนาคารลดมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อลงมากกว่าผลของอัตราดอกเบี้ยระยะยาวที่ต่ำ

ตาราง 3.2 (ต่อ) เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
	Maddaloni and Peydró (2010) (ต่อ)		มาตั้งแต่ปี 1991 ไตรมาส 2 ถึง ปี 2008 ไตรมาส 4	
OLS Regression	De Nicolò et al. (2010)	ศึกษาผลของนโยบายการเงิน ขยายตัวต่อความเสี่ยงของ ธนาคาร	ใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของ Lending Spread ต่อ Real Fed Fund Rate ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ของ Internal Risk Rating และ สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อ สินทรัพย์ทั้งหมดในการวัด ความเสี่ยงของลูกค้าและ Real Fed Fund Rate แทนอัตรา ดอกเบี้ยนโยบาย โดยข้อมูลจาก สถาบันการเงินในสหรัฐฯกว่า 400 แห่งในช่วงปี 1997 ไตร มาส 2 ถึงปี 2008 ไตรมาส 4	ในช่วงนโยบายการเงิน ขยายตัวทำให้ธนาคารมี ความเสี่ยงมากขึ้น



ตาราง 3.2 (ต่อ) เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
Dynamic Panel Model (GMM)	Eid (2011)	ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวและความสัมพันธ์กับโครงสร้างเงินทุนของธนาคาร	ใช้ตัวแปร EDF และดัชนีวัดความเสี่ยงจากงบดุลแทนความเสี่ยงธนาคาร และใช้ 3-month interbank แทนนโยบายการเงิน โดยใช้ข้อมูลรายปีของธนาคารในประเทศฝรั่งเศส 51 ธนาคาร ในช่วงปี 1998 – 2008	ช่วงนโยบายการเงินขยายตัวทำให้ธนาคารมีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น โดยธนาคารที่มีสภาพคล่องมากและมีรายได้จากค่าธรรมเนียมสูงจะมีความเสี่ยงที่มาก
Dynamic Panel Model (GMM)	Delis and Kouretas (2011)	ศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินขยายตัวต่อพฤติกรรมการรับความเสี่ยงของธนาคาร	ใช้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อสินเชื่อทั้งหมดแทนพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารและใช้ทั้งดอกเบี้ยระยะสั้น ดอกเบี้ยระยะยาวและ ดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางยุโรปในการศึกษา	ในช่วงอัตราดอกเบี้ยต่ำมีผลทำให้พฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์สูงขึ้น นอกจากนี้ธนาคารที่มีธุรกรรมนอกงบดุลมากและมีสภาพคล่องน้อยจะมีความเสี่ยงที่สูง

ตาราง 3.2 (ต่อ) เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
	Delis and Kouretas (2011) (ต่อ)		โดยใช้ข้อมูลธนาคารจาก 16 ประเทศในยุโรปรายปีตั้งแต่ปี 2001 - 2008	
Panel Regression และ Panel VAR	Delis et al. (2011)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับการรับความเสี่ยงของธนาคาร	ใช้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลตอบแทนจากสินทรัพย์และผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นแทนความเสี่ยงและใช้ Federal Fund Rate แทนนโยบายการเงิน โดยเป็นข้อมูลรายไตรมาสของประเทศสหรัฐฯ ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 1985 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2010	นโยบายการเงินขยายตัวทำให้ธนาคารมีความเสี่ยงมากขึ้น ขณะที่ผลจากแบบจำลอง PVAR พบว่าในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวนั้น ธนาคารมีความเสี่ยงลดลงในระยะสั้น แต่จะมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นในระยะกลาง

ตาราง 3.2 (ต่อ) เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
Theoretical	Dubecq et al. (2009)	ศึกษาสาเหตุของการที่ Risk Premium ไม่เพิ่มขึ้นสำหรับสถาบันการเงินที่มีความเสี่ยง และวิเคราะห์อิทธิพลของนโยบายการเงินต่อการรับรู้ความเสี่ยงของสถาบันการเงิน	-	การเพิ่มขึ้นของราคาสินทรัพย์ทำให้ความเสี่ยงของทั้งระบบลดลงซึ่งส่งผลต่อการรับความเสี่ยงที่มากขึ้นของสถาบันการเงิน
Theoretical		ศึกษาว่าในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวเป็นเวลานานจะเป็นผลทำให้ธนาคารรับความเสี่ยงมากขึ้นโดยวิเคราะห์ถึงการปรับโครงสร้างในการระดมทุนของธนาคาร วิเคราะห์ถึงการตรวจตราลูกหนี้ของธนาคาร	-	ถ้าหากธนาคารสามารถปรับโครงสร้างทุนได้ ผลของนโยบายการเงินขยายตัวจะทำให้ความเสี่ยงของธนาคารมากขึ้น และการตรวจตราลูกหนี้จะลดลง และยังพบว่าถ้าหากธนาคารไม่สามารถ

ตาราง 3.2 (ต่อ) เปรียบเทียบงานศึกษาผลของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงโดยแบ่งตามวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา	ผู้ทำการศึกษา	แนวคิด	ข้อมูลตัวแปร	ผลการศึกษา
	Dell'Ariccia et al. (2010) (ต่อ)	และเปรียบเทียบถึงผลต่อ ธนาคารที่มีทุนต่างกัน	-	ปรับโครงสร้างทุนได้ ผล ของนโยบายการเงิน ขยายตัวส่งผลกระทบต่อธนาคาร ที่มีสัดส่วนทุนมากจะลด การตรวจตราลูกหนี้ลงแต่ ธนาคารที่มีทุนน้อยจะ เพิ่มการตรวจตราลูกหนี้ มากขึ้น

## บทที่ 4

### วิธีดำเนินการวิจัย

งานศึกษาชิ้นนี้จะศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินที่มีผลต่อความเสี่ยงของธนาคารโดยใช้ Panel Regression ในการวิเคราะห์และศึกษาผลกระทบของการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารโดยใช้วิธี Panel Vector Autoregressive (PVAR) ในการวิเคราะห์ โดยสามารถแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ส่วนหลัก ดังนี้

- 4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี The Im Pesaran and Shin (IPS Test)
- 4.3 วิธีการศึกษา
  - 4.3.1 แบบจำลอง Panel Regression
  - 4.3.2 แบบจำลอง Panel Vector Autoregressive (PVAR)
  - 4.3.3 วิเคราะห์การตอบสนองของตัวแปร (Impulse Response Function)
- 4.4 แบบจำลอง
  - 4.4.1 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธี Panel Regression
  - 4.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
  - 4.4.3 สมมติฐานตัวแปร
  - 4.4.4 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธี Panel Vector Autoregressive

โดยในแต่ละส่วนของวิธีการดำเนินการวิจัยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

#### 4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่อยู่ทั้งในรูปอนุกรมเวลา (Time Series Data) และอยู่ในรูปภาคตัดขวาง (Cross-sectional Data) หรือเรียกว่า Panel Data ซึ่งมีความถี่เป็นรายไตรมาส โดยข้อมูลที่อยู่ในรูปภาคตัดขวางนั้นเราจะแบ่งตามกลุ่มของธนาคารพาณิชย์ออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารขนาดกลาง\* ตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี 2547 ถึงไตรมาส 4 ปี 2553 โดยประกอบไปด้วยธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 9 ธนาคารได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารทหารไทย ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารธนชาตและธนาคารซีไอเอ็มบี โดยใช้ข้อมูลจากงบดุล ได้แก่อัตราส่วนหนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้นและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization) จาก [www.setsmart.com](http://www.setsmart.com) และฐานข้อมูล CEIC สัดส่วนหนี้สินต่อทุน (Leverage Ratio) จากการคำนวณของผู้วิจัย ข้อมูลตัวแปรเศรษฐกิจ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานและผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ และข้อมูลอัตราส่วนที่สำคัญของธนาคาร เช่น สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้น ต่อสินทรัพย์เสี่ยง สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด ปริมาณสินเชื่อ สินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพ ต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมด (NPLs) กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (ROA) อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมาย รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (NIM) รายได้ที่มีค่าใช้จ่ายต่อรายได้รวมและกำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย ได้จากธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

---

\* ข้อมูลในช่วงเดือน กันยายน 2547 ถึงเดือนธันวาคม 2550 กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ประกอบด้วย ธ.กรุงเทพ ธ.กรุงไทย ธ.กสิกรไทย ธ.ไทยพาณิชย์ ธ.ทหารไทย กลุ่มธนาคารขนาดกลางประกอบด้วย ธ.กรุงศรีอยุธยา ธ.นครหลวงไทย ธ.ธนชาต ธ.ซีไอเอ็มบี หลังจากเดือนธันวาคม 2550 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดกลุ่มธนาคารใหม่อีกครั้ง โดยกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ประกอบด้วย ธ.กรุงเทพ ธ.กรุงไทย ธ.กสิกรไทย ธ.ไทยพาณิชย์ กลุ่มธนาคารขนาดกลางประกอบด้วย ธ.ทหารไทย ธ.กรุงศรีอยุธยา ธ.นครหลวงไทย และ ธ.ธนชาต

#### 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี The Im, Pesaran and Shin (IPS Test)

ข้อมูลที่เราจะนำมาศึกษานั้น ลักษณะของข้อมูลจะอยู่ในรูป Panel Data โดยมีข้อสมมติว่า ลักษณะของข้อมูลที่ใช้ศึกษานั้นต้องมีคุณสมบัติความนิ่ง (Stationary) จึงจะสามารถนำมาศึกษาได้ แต่ถ้าหากเรานำข้อมูลที่มีลักษณะไม่นิ่ง (Non-Stationary) มาใช้ศึกษาจะทำให้ได้ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ไม่แท้จริงหรือเกิดปัญหา Spurious Problem ดังนั้นเราจึงต้องทำการปรับข้อมูลให้มีคุณสมบัติความนิ่งเสียก่อน ดังนั้นเราจึงต้องทำการทดสอบคุณสมบัติความนิ่ง (Stationary) ของตัวแปรที่อยู่ในรูป Panel (Panel Unit Root Test) ด้วยวิธี The Im, Pesaran and Shin (IPS Test) ซึ่งจะเป็นการพิจารณาข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) ตามการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลที่อยู่ในรูปภาคตัดขวาง (Cross Section Data) โดยข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีลักษณะความนิ่งแล้ว (Stationary) จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

$$E(y_t) = E(y_{t+n}) = \mu_x \quad : \text{ค่าเฉลี่ย (Mean) ต้องมีค่าคงที่}$$

$$Var(y_t) = Var(y_{t+n}) = \sigma_x^2 \quad : \text{ความแปรปรวน (Variance) ต้องมีค่าคงที่}$$

$$Cov(y_t, y_{t+n}) = Cov(y_t, y_{t+n+p}) = \omega_x \quad : \text{ความแปรปรวนร่วม (Covariance) ต้องมีค่าคงที่}$$

ขณะที่แนวคิดในการทดสอบ Panel Unit Root ของ IPS Test นั้นจะมีแนวคิดคล้ายกับการทดสอบ Unit Root Test สำหรับข้อมูลอนุกรมเวลาของ Dickey-Fuller (1981) หรือที่เรียกกันว่า ADF Test โดยสมการในการทดสอบ Panel Unit Root Test ด้วยวิธี IPS Test แสดงดังสมการ 4.1

$$\Delta y_{i,t} = \alpha_{0,i} + \rho_i y_{i,t-1} + \alpha_{1,i} t + \sum_{j=1}^{p_i} \beta_{ij} \Delta y_{i,t-j} + u_{i,t} \quad (4.1)$$

โดยที่จำนวนข้อมูลภาคตัดขวางคือ  $i = 1, 2, \dots, N$  เวลาคือ  $t = 1, 2, \dots, T$  จำนวนความล่าช้าที่เหมาะสมของตัวแปรคือ  $j = 1, 2, \dots, p$

โดยเราจะเลือกจำนวนความล่าช้าที่เหมาะสมของตัวแปร (Optimal Lag) หรือค่า  $p$  ที่ไม่ทำให้เกิดปัญหา Autocorrelation ซึ่งเราจะทำการเลือกระดับความล่าช้าที่เหมาะสมของตัวแปรด้วยวิธี Akaike Information Criterion (AIC) \* ดังนั้นเราสามารถเขียนสมมติฐานที่เหมาะสมในการทดสอบ Panel Unit Root Test ได้ว่า

$H_0: \rho_i = 0$  สำหรับทุกๆ  $i$  แสดงว่า  $y_{i,t}$  มีคุณสมบัติ Stationary ในทุกๆ Cross-Section

$H_1: \rho_i < 0$  สำหรับ  $i$  อย่างน้อย 1 ค่า แสดงว่า  $y_{i,t}$  มีคุณสมบัติ Non-Stationary ในบาง Cross-Section

โดยทำการศึกษาในกรณีที่มีค่าคงที่ของแต่ละกลุ่มข้อมูลภาคตัดขวาง  $\alpha_i$  (Individual Intercept) และกรณีที่มีค่าคงที่  $\alpha_i$  และตัวแปรแนวโน้มของแต่ละกลุ่มข้อมูลภาคตัดขวาง (Individual Intercept and Trend)

และเมื่อเราทำการทดสอบ Panel Unit Root Test แล้วพบว่าข้อมูลมีลักษณะไม่นิ่ง เราจะทำการทดสอบในรูปแบบผลต่าง (Difference) ขึ้นต่อไปเรื่อยๆจนกว่าข้อมูลจะมีลักษณะความนิ่ง แสดงดังสมการที่ 4.2

$$\Delta^{d+1}y_{i,t} = \alpha_{0,i} + \rho_i^d y_{i,t-1} + \alpha_{1,i}t + \sum_{j=1}^{p_i} \beta_{ij} \Delta^d y_{i,t-j} + u_{i,t} \quad (4.2)$$

และเมื่อเราทดสอบ Panel Unit Root Test ในรูปแบบผลต่างจนพบว่าข้อมูลมีลักษณะความนิ่งแล้วนั้น เราจะเรียก  $y_t \sim I(d)$  โดยที่  $d$  คือระดับผลต่างที่ทำให้ข้อมูลมีลักษณะนิ่งนั่นเอง

---

\* ได้มีการอธิบายวิธีการคำนวณ โดยอยู่ในส่วนที่ 4.3.2



### 4.3 วิธีการศึกษา

ในส่วนแรกเราจะทำการศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารโดยใช้แบบจำลอง Panel Regression ในขณะที่ส่วนที่สองเราจะทำการศึกษการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารโดยใช้วิธี Panel Vector Autoregressive (PVAR)

#### 4.3.1 แบบจำลอง Panel Regression

เนื่องจากข้อมูลที่เราจะใช้ในการศึกษามีลักษณะเป็น ทั้งข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) และเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional Data) หรือที่เรียกกันว่าเป็น Panel Data โดยเราสามารถแสดงได้ดังสมการ 4.3

$$Y_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 X_{1i,t} + \beta_2 X_{2i,t} + \dots + \beta_k X_{ki,t} + u_{i,t} \quad (4.3)$$

โดยที่  $i = 1, 2, \dots, N$        $t = 1, 2, \dots, T$

โดยที่ถ้าหากจำนวนข้อมูลในทุกช่วงเวลาของข้อมูลและทุกภาคตัดขวางมีขนาดเท่ากันเราจะเรียกว่า Balanced Panel โดยแบบจำลอง Panel Model มีข้อสมมติฐานคือ

1. ตัวแปร  $X$  ต้องไม่เป็นตัวแปรสุ่ม (Nonstochastic)
2. ค่าคาดหวังของค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการกระจายแบบปกติ  $E(u_{i,t}) \sim N(0, \sigma^2)$

โดยวิธีการประมาณค่าแบบจำลองถดถอยที่มีข้อมูลลักษณะ Panel มีทั้งหมด 2 วิธีโดยอ้างอิงจากหนังสือเรื่อง Basic Econometrics ของ Gujarati (2003) คือ

1. The Fixed Effect Approach
2. The Random Effect Approach

โดยการประมาณค่าแบบ The Fixed Effect Approach สามารถแบ่งได้เป็นอีก 4 กรณีคือ

- 1.1 ค่าสัมประสิทธิ์ของจุดตัด (Intercept) และความชัน (Slope) มีค่าคงที่ระหว่างช่วงเวลาและแต่ละภาคตัดขวาง : Pooled Regression

โดยจากสมการ 4.3 สามารถแสดงรูปแบบสมการในลักษณะ Pooled Regression ได้ดังนี้

$$Y_t = \beta_0 + \beta_1 X_{1t} + \beta_2 X_{2t} + \dots + \beta_k X_{kt} + u_t \quad (4.4)$$

โดยการประมาณค่าในรูปแบบนี้หมายความว่าข้อมูลทุกช่วงเวลาของแต่ละภาคตัดขวางมีลักษณะเหมือนกัน ทั้งค่าจุดตัดและความชัน ซึ่งเป็นสมมติฐานที่สำคัญสำหรับการประมาณค่า Fixed Effect แบบ Pooled Regression ซึ่งจะพบว่าค่อนข้างจะขัดแย้งกับความเป็นจริงไปบ้าง เพราะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในแต่ละภาคตัดขวางนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องมีลักษณะเหมือนกันในความเป็นจริง

- 1.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของความชันมีค่าเท่ากันแต่จุดตัดมีค่าต่างกัน ในแต่ละภาคตัดขวาง: The Fixed Effect หรือ Least-Square Dummy Variable (LSDV) Regression Model

การประมาณค่าในรูปแบบนี้จะกำหนดให้ค่าจุดตัดของข้อมูลในแต่ละภาคตัดขวางมีความแตกต่างกันหรือเชื่อว่าข้อมูลในแต่ละภาคตัดขวางนั้นมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน (Individuality) แต่ยังคงกำหนดให้ค่าความชันมีลักษณะเหมือนกันคือเป็นค่าคงที่ในทุกภาคตัดขวาง โดยจากสมการ 4.3 สามารถแสดงสมการในรูปแบบ LSDV ได้ดังนี้

$$Y_{i,t} = \beta_{0i} + \beta_1 X_{1i,t} + \beta_2 X_{2i,t} + \dots + \beta_k X_{ki,t} + u_{i,t} \quad (4.5)$$

โดยจะเห็นว่าค่าจุดตัดจะมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละภาคตัดขวาง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเราจะเรียกสมการ 4.5 ว่า Fixed Effect Model (FEM) โดยจากสมการ 4.5 นั้น ค่า  $\beta_{0i}$  จะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อ  $i$  เปลี่ยน ดังนั้นจึงเรียกว่าเป็นแบบ Time Invariant คือ ค่าจุดตัดจะไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาเปลี่ยนไป หรือสมการ 4.5 สามารถเขียนได้อีกในรูปแบบหนึ่งคือ

$$Y_{i,t} = \alpha_1 + \alpha_2 D_{2,i} + \alpha_3 D_{3,i} + \dots + \alpha_N D_{N,i} + \beta_2 X_{2i,t} + \dots + \beta_k X_{ki,t} + u_{i,t} \quad (4.6)$$

โดยที่  $D_{2,i}$  คือตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ซึ่งเราสามารถใส่สมการนี้แทนสมการ Fixed Effect Model ได้เช่นเดียวกัน โดยใช้ตัวแปรหุ่นในการแสดงค่าจุดตัดของภาคตัดขวางที่เราต้องการแล้ว ให้ตัวแปรหุ่นตัวอื่นๆเท่ากับศูนย์ ดังนั้นเราจึงเรียก Fixed Effect Model ได้ว่าเป็น Least-Square Dummy Variable (LSDV) Model

ซึ่งนอกจากที่เราจะใส่ตัวแปรหุ่นเข้าไปที่จุดตัดเพื่อแสดงผลของแต่ละภาคตัดขวางแล้ว เรายังสามารถดูผลทางด้านเวลา (Time Effect) ได้อีกด้วย ดังสมการ 4.7

$$Y_{i,t} = \theta_1 + \theta_2 D_2 + \theta_3 D_3 + \dots + \theta_T D_T + \beta_2 X_{2i,t} + \dots + \beta_k X_{ki,t} + u_{i,t} \quad (4.7)$$

โดยที่สมการ 4.7 ได้แสดงให้เห็นว่าในแต่ละช่วงเวลาตั้งแต่เวลาที่ 1 จนถึงเวลาที่ T นั้นค่าจุดตัดจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปเช่นกันหรือเรียกว่า Cross-section Invariant นั้นเอง

1.3 ค่าสัมประสิทธิ์ของความชันมีค่าเท่ากันแต่จุดตัดมีค่าต่างกันในแต่ละ ช่วงเวลาและแต่ละ Cross-section

รูปแบบของ Fixed Effect Model แบบนี้จะเป็นการรวมกันของหัวข้อก่อนหน้านั้นคือ จะมีทั้งผลของ Time Invariant และ Cross-section Invariant ในสมการเดียวกันดังสมการที่ 4.8

$$Y_{i,t} = \alpha_1 + \alpha_2 D_{2,i} + \alpha_3 D_{3,i} + \dots + \alpha_N D_{N,i} + \theta_1 + \theta_2 D_2 + \theta_3 D_3 + \dots + \theta_T D_T + \beta_2 X_{2i,t} + \dots + \beta_k X_{ki,t} + u_{i,t} \quad (4.8)$$

จากสมการ 4.8 จะแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่มีจุดตัดแตกต่างกันทั้งในแต่ละภาคตัดขวางและแต่ละช่วงเวลานั้นเอง

1.4 ค่าสัมประสิทธิ์ของทั้งจุดตัดและความชันมีค่าแตกต่างกันในแต่ละข้อมูลภาคตัดขวาง

โดยรูปแบบของสมการในกรณีนี้จะแสดงผลของค่าสัมประสิทธิ์ของความชันของแต่ละตัวแปรอิสระที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อ ข้อมูลภาคตัดขวางมีค่าเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นเดียวกับค่าของจุดตัดที่จะเปลี่ยนแปลงไปเช่นกันดังสมการที่ 4.9

$$\begin{aligned}
Y_{i,t} = & \alpha_1 + \alpha_2 D_{2,i} + \alpha_3 D_{3,i} + \cdots + \alpha_N D_{N,i} + \beta_2 X_{2i,t} + \cdots + \beta_k X_{ki,t} \\
& + \gamma_{11}(D_{2,i} X_{2i,t}) + \cdots + \gamma_{1k}(D_{2,i} X_{ki,t}) + \gamma_{21}(D_{3,i} X_{2i,t}) + \cdots \\
& + \gamma_{2k}(D_{3,i} X_{ki,t}) + \cdots + \gamma_{N1}(D_{N,i} X_{2i,t}) + \cdots + \gamma_{Nk}(D_{N,i} X_{ki,t}) \\
& + u_{i,t}
\end{aligned} \tag{4.9}$$

2. The Random Effect หรือ Error Component Model (ECM)

จากแบบจำลอง Fixed Effect Model ในสมการ 4.3 นั้น เรากำหนดให้ค่าจุดตัดของแบบจำลอง ถูกกำหนดมาซึ่งจะมีความแตกต่างกันเฉพาะในแต่ละข้อมูลภาคตัดขวางเท่านั้น แต่ว่าแบบจำลอง Random Effect Model จะกำหนดให้ค่าจุดตัดเป็นตัวแปรสุ่ม (Random Variable) ดังสมการ 4.10

$$\beta_{1i} = \beta_1 + \epsilon_i \tag{4.10}$$

โดยที่  $i = 1, 2, \dots, N$

ซึ่งค่า  $\epsilon_i$  เป็นค่าความคลาดเคลื่อนสุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับศูนย์และมีค่าความแปรปรวนเท่ากับ  $\sigma_\epsilon^2$  และเมื่อนำมารวมกับแบบจำลอง Fixed Effect Model จะได้

$$Y_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 X_{1i,t} + \beta_2 X_{2i,t} + \cdots + \beta_k X_{ki,t} + \epsilon_i + u_{i,t} \tag{4.11}$$

$$Y_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 X_{1i,t} + \beta_2 X_{2i,t} + \cdots + \beta_k X_{ki,t} + w_{i,t} \tag{4.12}$$

โดยที่

$$w_{i,t} = \epsilon_i + u_{i,t} \tag{4.13}$$

ซึ่งค่า  $w_{i,t}$  ประกอบไปด้วย  $\epsilon_i$  ที่เป็นองค์ประกอบของค่าความแปรปรวนจากแต่ละข้อมูลภาคตัดขวางและ  $u_{i,t}$  ที่เป็นองค์ประกอบของค่าความแปรปรวนจากทั้งอนุกรมเวลาและภาคตัดขวาง ดังนั้นเมื่อองค์ประกอบสองตัวนี้รวมกันเราจึงเรียกว่า Error Component Model (ECM) ซึ่งมีสมมติฐานดังนี้

$$\epsilon_i \sim N(0, \sigma_\epsilon^2) \tag{3.14}$$

$$u_{i,t} \sim N(0, \sigma_u^2) \quad (4.15)$$

$$E(\epsilon_i u_{i,t}) = 0 \quad E(\epsilon_i \epsilon_j) = 0 \quad (i \neq j) \quad (4.16)$$

$$E(u_{i,t} u_{i,s}) = E(u_{i,t} u_{i,j}) = E(u_{i,t} u_{j,s}) = 0 \quad (i \neq j; t \neq s) \quad (4.17)$$

จากสมการ 4.16 – 4.17 จะเห็นว่าองค์ประกอบของความแปรปรวนจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันในแต่ละตัว และจะต้องไม่มีความสัมพันธ์ข้ามกันระหว่างหน่วยของอนุกรมเวลาและหน่วยของภาคตัดขวาง และเรายังเห็นถึงความแตกต่างระหว่างแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect โดยแบบจำลอง Fixed Effect นั้น จะมีค่าจุดตัดของมันเองในแต่ละข้อมูลภาคตัดขวาง ตรงกันข้ามกับแบบจำลอง Random Effect ที่ค่าของจุดตัดนั้นสะท้อนถึงค่าเฉลี่ยของจุดตัดในทุกๆ ข้อมูลภาคตัดขวางและองค์ประกอบของความแปรปรวน  $\epsilon_i$  แสดงความเบี่ยงเบนของจุดตัดในแต่ละข้อมูลภาคตัดขวางไปจากค่าเฉลี่ยของตัวมันเองและจากข้อสมมติในสมการ 4.17 อาจกล่าวได้ว่า

$$E(w_{i,t}) = 0 \quad var(w_{i,t}) = \sigma_\epsilon^2 + \sigma_u^2 \quad (4.18)$$

ซึ่งถ้าหากว่า  $\sigma_\epsilon^2 = 0$  แล้ว เราจะพบว่าแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect จะไม่มีความแตกต่างกันเลย

#### 4.3.2 แบบจำลอง Panel Vector Autoregressive (Panel VAR)

เราจะทำการศึกษาผลกระทบการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร โดยใช้แบบจำลอง Vector Autoregressive (VAR) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่นิยมใช้ในการศึกษาการส่งผ่านนโยบายการเงิน\* แต่งานวิจัยชิ้นนี้จะทำการปรับโครงสร้างแบบจำลองใหม่และทำการประมาณค่าด้วยวิธี Panel Vector Autoregressive (Panel VAR) ซึ่งประยุกต์มาจาก Dynamic Panel Model และพัฒนาขึ้น

---

\* งานศึกษาของ ปริญญา (2551), Charoenseang and Manakit (2007), Disyatat and Vongsinsirikul (2003), Tsangarides (2010)

ให้มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงและสามารถอธิบายถึงผลกระทบที่มีต่อระบบโครงสร้างของธนาคารพาณิชย์ไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

โดยหลังจากที่เราทำการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล (Panel Unit Root Test) ด้วยวิธี IPS Test แล้ว จะนำข้อมูลที่มีลักษณะนิ่งแล้วนั้น ไปเลือกระดับความล่าช้าของตัวแปร (Lag) ที่เหมาะสม ด้วยวิธี Akaike Information Criterion (AIC) แล้วจึงทำการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง VAR โดยวิเคราะห์ การตอบสนองของตัวแปร (Impulse Response Function) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบจำลอง VAR นี้ถูกพัฒนาโดย Sims (1980) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่เป็นระบบสมการ (System Equations) โดยมีสมมติฐานที่ว่าตัวแปรทุกตัวในแบบจำลองนั้นเป็นตัวแปรภายในทั้งหมด (Endogenous Variable) โดยแบบจำลองนี้เกิดจากระบบสมการหลายตัวแปร โดยในแต่ละสมการจะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นๆ ณ ช่วงเวลา  $t$  กับค่าคงที่ (Intercept) ค่าของตัวแปรนั่นเองและค่าของตัวแปรอื่นๆในเวลาดีต (t-j)

โดยแบบจำลอง Panel VAR นั้น ได้ถูกนักวิจัยจำนวนมากนำมาศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคกับตัวแปรภาคการเงิน\* ในขณะที่งานศึกษาที่เกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายการเงินต่อความเสี่ยงธนาคารนั้นยังคงมีไม่มากนัก โดยงานศึกษาชิ้นนี้จะนำแนวคิดแบบจำลอง Panel VAR มาจากงานศึกษาของ Love and Zicchino (2006) มาประยุกต์ใช้โดยสามารถแสดงในรูปของสมการลดรูป (Reduced-form Equation) ดังสมการ 4.19

$$Y_{i,t} = \Gamma_0 + \sum_{j=1}^J \Gamma_j Y_{i,t-j} + f_i + d_{i,t} + u_{i,t} \quad (4.19)$$

โดยที่  $i$  คือ จำนวนข้อมูลภาคตัดขวางตั้งแต่  $1, 2, \dots, N$

$t$  คือ จำนวนเวลาของข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่  $1, 2, \dots, T$

$k$  คือ จำนวนตัวแปรภายในตั้งแต่  $1, 2, \dots, K$

$j$  คือ ความล่าช้าของตัวแปร (Lag Operator) ตั้งแต่  $1, 2, \dots, J$

---

\* งานศึกษาของ Goodhart and Hofmann (2008), Assenmacher-Wesche and Gerlach (2008) และ Carstensen et al. (2009) ได้นำแบบจำลอง PVAR มาศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับตัวแปรเศรษฐกิจมหภาค

และความหมายของพารามิเตอร์แต่ละตัวคือ

$Y_{i,t}$	=	เมตริกซ์ของตัวแปรที่มีขนาด $K \times 1$
$\Gamma_0$	=	เวกเตอร์ของค่าคงที่ (Intercept Term) โดยมีขนาด $K \times 1$
$\Gamma_j$	=	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ของตัวแปรในอดีตที่มีขนาด $K \times K$
$Y_{t-j}$	=	เมตริกซ์ของตัวแปรอนุกรมเวลาในอดีต มีขนาด $K \times K$
$f_i$	=	ค่า Fixed Effect ซึ่งสะท้อนถึง Individual Heterogeneity มีขนาด $K \times 1$
$d_{i,t}$	=	ตัวแปรหุ่นของเวลา มีขนาด $K \times 1$
$u_{i,t}$	=	เวกเตอร์ของค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term) ที่มีคุณสมบัติ White Noise และขนาด $K \times 1$

โดยแบบจำลอง Panel VAR นั้น งานศึกษาของ Holtz-Eakin et al. (1988) ได้ทำการประมาณค่าแบบจำลอง VAR สำหรับข้อมูลที่อยู่ในรูป Panel Data โดยมีข้อสมมติฐานที่สำคัญคือ การนำข้อมูลชนิดเดียวกันที่อยู่ในภาคตัดขวางที่แตกต่างมารวมกันย่อมเป็นการกระทำที่รุนแรง ดังนั้นจึงต้องมีการอนุโลมให้ค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าแตกต่างกันในแต่ละข้อมูลภาคตัดขวางหรือที่เรียกว่า “Individual Heterogeneity” ซึ่งแสดงอยู่ในรูปของ  $f_i$  ดังสมการที่ 4.19

ในขณะที่เราทำการประมาณค่าแบบจำลองนั้นมีความเป็นไปได้ว่าจะเกิดปัญหาตัวแปรอิสระและค่าความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ เนื่องจากเรานำค่าในอดีตของตัวแปรตามมาเป็นตัวแปรอิสระด้วยซึ่งจากงานศึกษาของ Bond (2002) พบว่าการประมาณค่าแบบจำลอง Dynamic Panel Model ด้วยวิธี Ordinary Least Square หรือวิธี Maximum Likelihood นั้นให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่เอนเอียงและไม่คงเส้นคงวา ถึงแม้ว่าจะมีการแปลงรูปข้อมูลให้อยู่ในรูปผลต่างขั้นที่หนึ่ง (First Difference) แล้วก็ตาม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธี Generalized Method of Moment (GMM) ตามงานศึกษาของ Arellano and Bover (1995) เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยที่รูปแบบสมการที่ประมาณค่าจากวิธีการ GMM นั้นจะอยู่ในรูประบบสมการ (System Equation) เราจึงเรียกรูปแบบการประมาณค่าแบบนี้ว่า System GMM

วิธีการนี้จะใช้ค่าของตัวแปรนั้นในอดีตแทนตัวแปรเครื่องมือ (Instrumental Variable) โดยก่อนที่จะนำตัวแปรในอดีตมาใช้ได้นั้น ต้องทำการแปลงข้อมูลโดยใช้วิธี “Helmert’s Transformation<sup>\*</sup>” ตามงานศึกษาของ Arellano and Bover (1995) นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้ค่า Fixed Effect และตัวแปรหุ่นของเวลาที่ผู้วิจัยได้ใส่เข้ามาควบคุมผลที่เกิดจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด (Shock) ในแต่ละข้อมูลภาคตัดขวางก็ได้ถูกกำจัดออกจากแบบจำลองโดยกระบวนการ Helmert’s Transformation เช่นเดียวกัน

และเนื่องจากในแบบจำลองที่เราใช้ในการศึกษานั้น จำนวนของตัวแปรเครื่องมือ (Instrumental Variable) มีจำนวนเท่ากับจำนวนตัวแปรอิสระ จึงทำให้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการใช้แบบจำลองที่อยู่ในรูปของ System GMM นั้นมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับการประมาณค่าด้วยวิธี Two Stage Least Square (2SLS) ซึ่งประมาณค่าด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) ซึ่งมีผลทำให้การประมาณค่าด้วยวิธีนี้ให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีความเอนเอียงและมีความคงเส้นคงวานั่นเอง

ในขณะที่การเลือกระดับความล่าช้าของตัวแปรที่เหมาะสมนั้น เราจะใช้วิธี Akaike Information Criterion (AIC) ในการเลือกระดับความล่าช้าของตัวแปรที่เหมาะสม โดยสามารถคำนวณโดยสูตรในสมการที่ 4.20

$$AIC = T \log |\Sigma| + 2N \quad (4.20)$$

โดยกำหนดให้

- $T$  = จำนวนข้อมูลทั้งหมด
- $|\Sigma|$  = ค่า Determinant ของค่าความแปรปรวน (Variance) และค่าความแปรปรวนร่วม (Covariance) ของค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term)
- $N$  = จำนวนของค่าสัมประสิทธิ์ทั้งหมดที่ต้องประมาณค่า

---

\* เป็นกระบวนการในปรับข้อมูลโดยการนำข้อมูลจริงมาหักออกด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูลในช่วงเวลาก่อนหน้า (Mean-differencing) สำหรับข้อมูลในแต่ละภาคตัดขวาง ซึ่งการแปลงข้อมูลในรูปแบบนี้คล้ายกับการทำให้ข้อมูลอยู่ในรูปผลต่างขั้นที่ 1 (First Difference)



โดยเราจะพิจารณาระดับความล่าช้าที่เหมาะสมโดยดูจากค่า AIC ที่ต่ำที่สุดมาใช้เป็นระดับความล่าช้า (Optimal Lag) นอกจากนี้เรายังใช้หลักการอื่นๆ เช่น Schwarz Information Criterion (SIC) และ Likelihood Ratio Test (LR Test) ประกอบการพิจารณาด้วยเช่นกัน

### 4.3.3 วิเคราะห์การตอบสนองของตัวแปร (Impulse Response Function)

การวิเคราะห์ Impulse Response Function คือการวิเคราะห์ผลกระทบข้ามเวลา (Dynamic) ว่า Shock ของตัวแปรตัวหนึ่งนั้นไปส่งผลกระทบต่อตัวแปรตัวอื่นๆ ในแบบจำลอง VAR อย่างไร โดยเราจะทำการปรับแบบจำลอง VAR ให้อยู่ในรูปของ Vector Moving Average (VMA) ก่อน โดยจัดให้อยู่ในรูปที่ตัวแปรต่างๆจะถูกกำหนดจากค่าคงที่ (Intercept Term) และค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term) ซึ่งแสดงดังสมการ 4.21

$$Y_t = \bar{Y}_i + \sum_{j=0}^{\infty} A_j e_{i,t-j} \quad (4.21)$$

โดยที่  $\bar{y}$  คือ เวกเตอร์ของค่าเฉลี่ยในแต่ละตัวแปรหรือค่า ณ จุดดุลยภาพ ขณะที่พจน์หลังแสดงถึงเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ (Shocks) โดยค่าของสองพจน์นี้รวมกันจึงได้ออกมาดังสมการ 4.21 หรือสามารถอธิบายได้ว่า ค่าปัจจุบันของตัวแปรนั้นได้รับผลกระทบมาจากค่าเฉลี่ยของตัวเองและเหตุการณ์ที่เราไม่สามารถคาดการณ์ได้ และถ้าเรากำหนดให้

$$e_t = B^{-1}u_t$$

เราจะได้ว่า

$$Y_t = \bar{Y} + \sum_{j=0}^{\infty} A_j B^{-1}u_{t-j} \quad (4.22)$$

$$Y_t = \bar{Y} + \sum_{j=0}^{\infty} \phi_j u_{t-j} \quad ; \quad \phi_j = A_j B^{-1} \quad (4.23)$$

เราเรียก  $\phi_j(i)$  ว่า Impulse Response Function โดยมีคุณสมบัติเป็นตัวคูณผลกระทบ (Impact Multiplier) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตอบสนองของตัวแปรจากการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของเหตุการณ์ที่คาดการณไม่ได้ (Shock) ในแบบจำลอง VAR ดังนั้นเราสามารถที่จะวิเคราะห์การตอบสนองของตัวแปรผ่านการวิเคราะห์ Impulse Response Function ได้

#### 4.4 แบบจำลอง

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกเราจะใช้แบบจำลอง Panel Regression ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ขณะที่ส่วนที่สองเราจะใช้แบบจำลอง Panel Vector Autoregressive ในการศึกษาผลกระทบการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางความเสี่ยงของธนาคาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

##### 4.4.1 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธี Panel Regression

ในการศึกษาความสัมพันธ์ของนโยบายการเงินกับความเสี่ยงของธนาคาร จะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Panel Regression โดยนำแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษานั้นแสดงดังสมการที่ 4.24

$$\begin{aligned} Risk_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \Delta MP_t + \beta_2 TGAP_t + \beta_3 TGAP_t * TIME_t + \beta_4 BS_{i,t} \\ & + \beta_5 CAP_{i,t} + \beta_6 LIQ_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \beta_8 LEND_{i,t} + \beta_9 GDP_t \\ & + \varepsilon_{i,t} \end{aligned} \quad (4.24)$$

โดยที่  $Risk_{i,t}$  คือ ตัวแปรความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีทั้งหมด 4 ตัว ได้แก่

- $CAR_{i,t}$  คือ สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารกลุ่มที่  $i$  ณ เวลา  $t$
- $Risky_{i,t}$  คือ สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารกลุ่มที่  $i$  ณ เวลา  $t$
- $LEV_{i,t}$  คือ สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของธนาคารกลุ่มที่  $i$  ณ เวลา  $t$
- $NPL_{i,t}$  คือ สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของธนาคารกลุ่มที่  $i$  ณ เวลา  $t$

- $\Delta MP_t$  คือ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน ณ เวลา  $t$
- $TGAP_t$  คือ ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน ณ เวลา  $t$  กับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ (Taylor Rule)
- $TGAP_t * TIME_t$  คือ ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน ณ เวลา  $t$  กับอัตราดอกเบี้ยตามแนวคิดของเทย์เลอร์คูณกับจำนวนไตรมาสที่อัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วันอยู่ต่ำกว่าดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ ณ เวลา  $t$
- $BS_{i,t}$  คือ มูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาดของกลุ่มธนาคารที่  $i$  ณ เวลา  $t$
- $CAP_{i,t}$  คือ สัดส่วนของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของกลุ่มธนาคารที่  $i$  ณ เวลา  $t$  คูณ 100
- $LIQ_{i,t}$  คือ อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมายของกลุ่มธนาคารที่  $i$  ณ เวลา  $t$  คูณ 100
- $ROA_{i,t}$  คือ กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ยของกลุ่มธนาคารที่  $i$  ณ เวลา  $t$
- $LEND_{i,t}$  คือ ปริมาณสินเชื่อของกลุ่มธนาคารที่  $i$  ณ เวลา  $t$
- $GDP_t$  คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ เวลา  $t$

#### 4.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือตัวแปรความเสี่ยงต่างๆของธนาคารพาณิชย์ โดยตัวแปรความเสี่ยงของธนาคารจะแบ่งออกเป็น 4 ตัวแปรเพื่อให้สะท้อนถึงความเสี่ยงในด้านต่างๆ ดังนี้

##### 1. สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Capital Adequacy Ratio: $CAR_i$ )

เป็นตัวแปรที่แสดงถึงความพอเพียงของเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์สอดคล้องกับงานศึกษาของ Murinde and Yaseen (2004) โดยคำนวณจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 รวมกับเงินกองทุนชั้นที่ 2 หารด้วยสินทรัพย์ที่ถูกจัดประเภทตามความเสี่ยง ซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงไว้ตามมาตรฐาน Basel II หรือที่เรียกกันว่า BIS Ratio โดยอัตราส่วนนี้ถูกกฎหมายกำหนดไว้ว่าต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.5 (ตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย) ซึ่งอยู่ในรูปของร้อยละ

2. สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Risky Asset/Total Asset:  $RISKY_{it}$ )  
เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารสอดคล้องกับงานศึกษาของ Murinde and Yaseen (2004), Zhang et al. (2008), De Nicolò et al. (2010), Delis et al. (2011) และ Delis and Kouretas (2011) โดยคำนวณจากสินทรัพย์ที่ถูกจัดประเภทตามความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์หารด้วยสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์อยู่ในรูปของร้อยละ
3. สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Leverage Ratio:  $LEV_{it}$ )  
เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงโครงสร้างของเงินทุนสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ โดยงานศึกษาของ Adrian and Shin (2010a) ใช้เป็นตัวแปรสะท้อนถึงความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ซึ่งคำนวณจากหนี้สินทั้งหมดหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น
4. สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมด (Non-Performing Loans/Total Loans:  $NPL_{it}$ )  
เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อ สอดคล้องกับงานศึกษาของ Delis and Kouretas (2011) โดยคำนวณจากสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อทั้งหมดอยู่ในรูปของร้อยละ

ในขณะที่ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) เราสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. ตัวแปรที่ใช้ในการอธิบาย (Explanatory Variable)
2. ตัวแปรที่ใช้ในการควบคุม (Control Variable)

ตัวแปรที่ใช้ในการอธิบาย (Explanatory Variable) คือ ตัวแปรที่ถูกใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) ขณะที่ตัวแปรควบคุม คือ ตัวแปรที่เราใช้ในการควบคุมแบบจำลอง เพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งโดยทั่วไปนั้น ตัวแปรควบคุมจะมีอิทธิพลต่อค่าของตัวแปรตามอย่างมาก ซึ่งถ้าหากแบบจำลองขาดตัวแปรควบคุมที่เหมาะสมแล้วอาจจะทำให้ค่าของตัวแปรที่เราใช้ในการอธิบายนั้นเกิดความผิดพลาดได้ โดยในงานศึกษาชิ้นนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการอธิบายทั้งสิ้น 3 ตัวแปร ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน (Change in Monetary Policy: MP) เป็นตัวแปรที่ใช้แทนการดำเนินนโยบายการเงินหรือเป็นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ในรูปของร้อยละ

2. ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 กับอัตราดอกเบี้ยตามแนวคิดของเทย์เลอร์ (Taylor Rule Gap: TGAP)

เป็นตัวแปรที่จะแสดงให้เห็นว่าธนาคารแห่งประเทศไทยกำลังดำเนินนโยบายอยู่ในช่วงขยายตัวหรือหดตัว โดยจะคำนวณจากอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วันลบกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ (Taylor Rule) หรือที่เรียกว่า “Taylor Rule Residual” โดยอัตราดอกเบี้ยตามแนวคิดของเทย์เลอร์อ้างอิงตาม Taylor (1999) โดยที่อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นจะเป็นฟังก์ชันที่ขึ้นอยู่กับอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ อัตราเงินเฟ้อเป้าหมายและส่วนต่างระหว่างผลผลิตจริงกับผลผลิตระดับศักยภาพ สามารถแสดงได้ดังสมการ

$$i_t = \alpha + \beta_\pi(\pi^e - \pi^*) + \beta_y(y_t - y^*) \quad (4.25)$$

โดยที่

$$\alpha = r^f + \pi^* \quad (4.26)$$

ซึ่ง  $\alpha$  คืออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงรวมกับอัตราเงินเฟ้อเป้าหมาย กล่าวคือเมื่อระดับอัตราเงินเฟ้อเท่ากับอัตราเงินเฟ้อเป้าหมายและระดับผลผลิตเท่ากับอัตราผลผลิต ณ ระดับศักยภาพ อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นก็จะมีค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ปรับให้อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลาก่อนหน้า สอดคล้องกับงานศึกษาของ Altunbas et al. (2010) และ Grenville and Ito (2010) ดังสมการ 4.27

$$i_t = (1 - \gamma)[\alpha + \beta_\pi(\pi_t - \pi^*) + \beta_y(y_t - y^*)] + \gamma i_{t-1} \quad (4.27)$$

โดยที่  $\gamma$  จะสะท้อนถึงความ Smooth ในการดำเนินนโยบายการเงิน โดยการคำนวณอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์นั้น เราจะใช้อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ 12 เดือนข้างหน้าในการคำนวณ โดยจะ

คำนวณจากอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่แสดงในรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ\* ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์หน้าส่วนต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์กับอัตราเงินเฟ้อเป้าหมายและส่วนต่างระหว่างผลผลิตจริงกับการผลิตระดับศักยภาพจะนำมาจากงานศึกษาของ Grenville and Ito (2010) คือ  $\gamma = 2.95, \beta_\pi = 2.52, \beta_y = 0.24$  ขณะที่น้ำหนักที่ให้กับอัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลาก่อนหน้าเป็น 0.79 และระดับเงินเฟ้อเป้าหมายเป็น 1.75% และมีการปรับเพิ่มเติมโดยให้น้ำหนักกับอัตราดอกเบี้ยนโยบายในช่วงเวลาก่อนหน้าด้วยเช่นกัน โดยข้อมูลจะอยู่ในรูปของร้อยละ

3. ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 กับอัตราดอกเบี้ยตามแนวคิดของเทย์เลอร์คูณกับจำนวนไตรมาสที่อัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วันอยู่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ (Taylor Rule  $\text{Gap} \times \text{Time}_t$  :  $\text{TGAP}_t \times \text{TIME}_t$ )  
เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงช่วงที่ดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวและเป็นเวลานาน โดยคำนวณจากอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วันลบกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ นำมาคูณจำนวนไตรมาสที่อัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามแนวคิดของเทย์เลอร์

ขณะที่ตัวแปรควบคุมจะมีทั้งหมด 6 ตัวแปร ดังนี้

1. มูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Value of Bank Balance Sheet:  $\text{BS}_{i,t}$ )  
เป็นตัวแปรที่แสดงถึงมูลค่าของงบดุลตามราคาตลาด โดยคำนวณจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization) รวมกับหนี้สินทั้งหมดของธนาคารและแปลงให้อยู่ในรูปของ Natural Logarithm
2. สัดส่วนของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Capital:  $\text{CAP}_{i,t}$ )  
เป็นตัวแปรที่แสดงถึงทุนของธนาคาร โดยคำนวณจากส่วนของผู้ถือหุ้นหารด้วยสินทรัพย์ของธนาคารคูณ 100 เพื่อให้หน่วยอยู่ในรูปของร้อยละ
3. อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมาย (Liquidity:  $\text{LIQ}_{i,t}$ )

---

\* คำนวณโดยใช้การทดสอบค่ากลางของแผนภาพรูปพัด ตามงานศึกษาของพิมลรัตน์ (2550)

เป็นตัวแปรที่แสดงถึงสภาพคล่องของธนาคาร โดยคำนวณจากสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่ต้องดำรงไว้ตามกฎหมายซึ่งอยู่ในรูปของร้อยละ

4. กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (Return on Asset:  $ROA_{it}$ )

เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ (Profitability) โดยคำนวณจากกำไร (ขาดทุน) ก่อนจ่ายภาษีเงินได้หารด้วยสินทรัพย์ทั้งหมดคูณ 100 เพื่อให้หน่วยอยู่ในรูปของร้อยละ

5. ปริมาณสินเชื่อ (Bank Lending:  $LEND_{it}$ )

เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงรายได้ของธนาคารพาณิชย์ โดยคำนวณจากปริมาณเงินให้สินเชื่อสุทธิของธนาคารพาณิชย์และแปลงให้อยู่ในรูปของ Natural Logarithm

6. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product:  $GDP_{it}$ )

เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงสถานะเศรษฐกิจของประเทศ โดยคำนวณจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและทำให้อยู่ในรูปของ Natural Logarithm

ในขณะที่ตัวแปรที่เราใช้ในการสะท้อนทำทีของนโยบายการเงิน โดยใช้ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ (Taylor Rule Residual) ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น เราได้เพิ่มตัวแปรเพิ่มเข้ามาอีก 2 ตัวที่ใช้ในการสะท้อนทำทีของนโยบายการเงินนั้นคือ

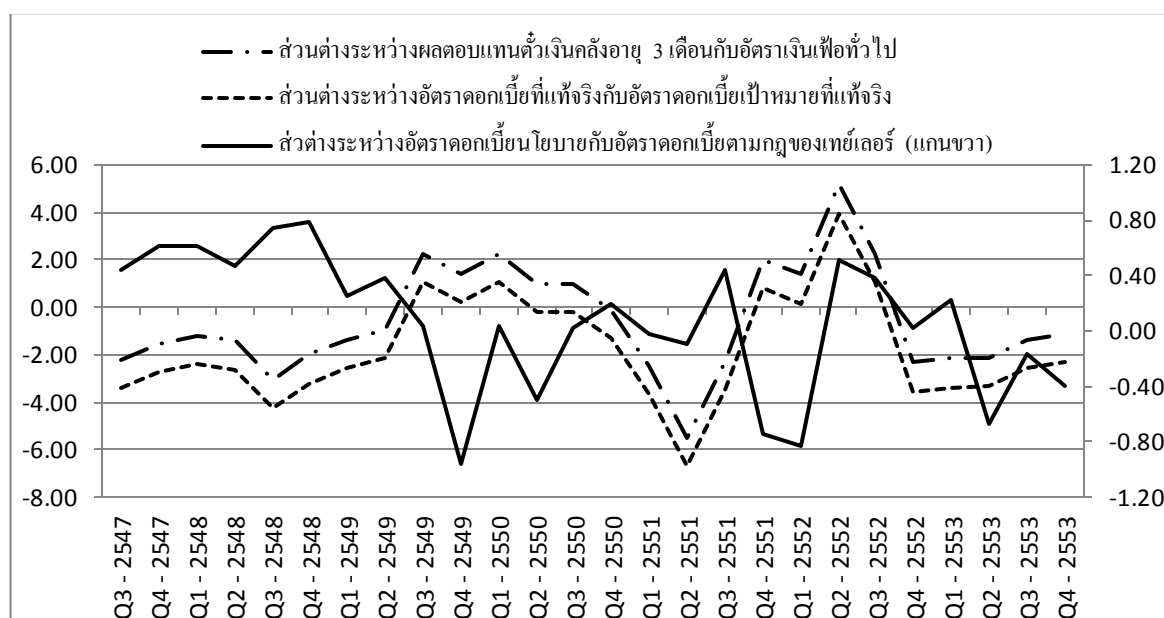
1. อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate:  $r$ ) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับผลผลิต ( $Y = f(r)$ ) โดยคำนวณจากอัตราผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของตั๋วเงินคลังอายุระยะ 3 เดือนหักกับอัตราเงินเฟ้อทั่วไป ซึ่งถ้าหากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีค่าเป็นบวกจะสะท้อนถึงช่วงนโยบายการเงินหดตัวและถ้าหากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีค่าเป็นลบจะสะท้อนถึงช่วงนโยบายการเงินขยายตัว

2. ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริง (Real Interest Rate – Real Target Rate:  $r-r^*$ ) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลต่างระหว่างผลผลิตกับผลผลิตระดับศักยภาพ ( $Y-Y^* = f(r-r^*)$ ) โดยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงคำนวณจากอัตราผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของตั๋วเงินคลังอายุระยะ

3 เดือนหักกับอัตราเงินเฟ้อทั่วไป ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริงได้มาจากงานศึกษาของ Grenville and Ito (2010)

โดยดัชนีที่ใช้ในการสะท้อนค่าที่ของนโยบายการเงินทั้ง 3 ตัวแปรสามารถแสดงได้ดังภาพ 4.1

ภาพที่ 4.1 แสดงดัชนีที่ใช้ในการวัดค่าที่ของนโยบายการเงิน



ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

นอกจากนี้สำหรับข้อมูลของธนาคารพาณิชย์นั้น เราจะทำการแบ่งข้อมูลในแต่ละภาคตัดขวาง ออกเป็นกลุ่มธนาคาร โดยใช้เกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยดังนี้

1. กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งตลาดของสินทรัพย์ รวมทั้งหมดตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปของสินทรัพย์รวมธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ
2. กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งตลาดของสินทรัพย์ รวมทั้งหมดตั้งแต่ร้อยละ 3 แต่ไม่ถึงร้อยละ 10 ของสินทรัพย์รวมธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ



3. กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งตลาดของสินทรัพย์รวมต่ำกว่าร้อยละ 3 ของสินทรัพย์รวมธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ

แต่เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กบางธนาคารไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งจะส่งผลให้ไม่มีข้อมูลที่สะท้อนถึงมูลค่าตลาด ดังนั้นเราจึงทำการศึกษาเพียง 2 กลุ่มเท่านั้นคือ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง โดยรายชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในกลุ่มธนาคารต่างๆแสดงดังตารางที่ 4.1 โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการจัดกลุ่มธนาคารใหม่ในเดือนธันวาคม ปี 2550 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงรายชื่อธนาคารที่อยู่ในกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารขนาดเล็ก

กันยายน 2547 – ธันวาคม 2550		ธันวาคม 2550 – กันยายน 2554	
กลุ่มธนาคาร ขนาดใหญ่ จำนวน 5 ธนาคาร	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ธนาคารกรุงเทพ</li> <li>2. ธนาคารกรุงไทย</li> <li>3. ธนาคารกสิกรไทย</li> <li>4. ธนาคารไทยพาณิชย์</li> <li>5. ธนาคารทหารไทย</li> </ol>	กลุ่มธนาคาร ขนาดใหญ่ จำนวน 4 ธนาคาร	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ธนาคารกรุงเทพ</li> <li>2. ธนาคารกรุงไทย</li> <li>3. ธนาคารกสิกรไทย</li> <li>4. ธนาคารไทยพาณิชย์</li> </ol>
กลุ่มธนาคาร ขนาดกลาง จำนวน 4 ธนาคาร	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา</li> <li>2. ธนาคาร นครหลวง ไทย</li> <li>3. ธนาคารธนชาติ</li> <li>4. ธนาคารซีไอเอ็มบี</li> </ol>	กลุ่มธนาคาร ขนาดกลาง จำนวน 4 ธนาคาร	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ธนาคารทหารไทย</li> <li>2. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา</li> <li>3. ธนาคาร นครหลวง ไทย</li> <li>4. ธนาคารธนชาติ</li> </ol>

ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

### 4.4.3 สมมติฐานตัวแปร

#### การเปลี่ยนแปลงของดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน (Change in Monetary Policy: MP)

ในช่วงที่ธนาคารกลางมีการปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงจะมีผลกระทบต่อสินเชื่อที่ได้ปล่อยไปก่อนหน้านี้ (Outstanding Loans) ของธนาคารพาณิชย์ โดยการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ลดลงจะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากลดลงและทำให้ภาระดอกเบี้ยที่ลูกหนี้ต้องชำระคืนให้แก่ธนาคารพาณิชย์นั้นจะมีมูลค่าลดลง ส่งผลให้ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงที่ลดลง นอกจากนี้การที่อัตราดอกเบี้ยลดลงมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถระดมทุนในอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงซึ่งส่งผลดีต่อธนาคารพาณิชย์เช่นกัน ดังนั้นเมื่อดอกเบี้ยนโยบายลดลงจะทำให้ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ลดลง (มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน)

#### ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วันกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ (TGAP)

เราจะนำอัตราดอกเบี้ยตามแนวคิดของเทย์เลอร์มาใช้เปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยนโยบายหรือที่เราเรียกว่า Taylor Rule Residual โดยถ้าอัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามแนวคิดของเทย์เลอร์แสดงว่าอยู่ในช่วงนโยบายการเงินขยายตัว ในทางตรงกันข้ามถ้าดอกเบี้ยนโยบายอยู่สูงกว่าดอกเบี้ยธรรมชาติแสดงว่าอยู่ในช่วงนโยบายการเงินหดตัว สมมติฐานคือในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวจะมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้นหรือที่เรียกว่า “Search for Yield” เนื่องจากเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายลดลงจะส่งผลทำให้ดอกเบี้ยในตลาดเงินมีค่าลดลง ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยงจะมีค่าลดลงเช่นกัน ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จะแสวงหาผลตอบแทนที่มากขึ้นซึ่งผลตอบแทนที่มากขึ้นนั้นจะมาพร้อมกับความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง ดังนั้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายย้อนหลัง 1 ช่วงเวลาลดลงจะทำให้ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์มีค่าเพิ่มขึ้น (มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม)

ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 กับอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายของเทคโนโลยีคูณกับจำนวนไตรมาสที่อัตรา ดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตร 1 วันอยู่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายของเทคโนโลยี  
( $NRGAP_t * TIME_t$ )

ช่วงที่นโยบายการเงินขยายตัวซึ่งดูได้จากช่วงที่ดอกเบี้ยนโยบายอยู่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายของเทคโนโลยีและยังอยู่ต่ำกว่าเป็นเวลานานจะยิ่งส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น เช่น ในช่วงที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวเป็นเวลานานเพื่อกระตุ้นการลงทุนและทำให้อัตราดอกเบี้ยในระยะยาวมีค่าลดลงผลตอบแทนในตลาดเงินจะมีค่าน้อยมาก ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ต้องแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้นซึ่งเป็นผลทำให้ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน ดังนั้นในช่วงที่นโยบายการเงินขยายตัวเป็นเวลานานจะมีผลทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มมากขึ้น (มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม)

**มูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Value of Bank Balance Sheet:  $BS_{it}$ )**

ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่เมื่อประสบปัญหาต่างๆ มีความเป็นไปได้ว่ารัฐบาลจะเข้ามาช่วยเหลือเพื่อไม่ให้ล้มละลายอันเนื่องมาจากสมมติฐาน “Too Big to Fail” ทำให้ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีความเป็นไปได้ที่จะกล้าเผชิญหน้ากับความเสี่ยงที่มากกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดรองลงมา นอกจากนี้ระบบการบริหารงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีประสิทธิภาพที่มากกว่าทำให้สามารถบริหารจัดการกับความเสี่ยงได้ดีกว่า ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ที่มีมูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาดมากจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเสี่ยง

**สัดส่วนของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Capital:  $CAP_{it}$ )**

ธนาคารพาณิชย์ที่มีทุนมากนั้น จะมีความสามารถในการระดมทุน ได้อย่างรวดเร็วและมีต้นทุนที่ต่ำ ดังนั้นธนาคารที่มีทุนมากจะมีความสามารถในการรองรับความเสี่ยง ได้มากกว่าธนาคารที่มีทุนน้อย ดังนั้นธนาคารที่มีทุนมากจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเสี่ยง

### อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมาย (Liquidity: $LIQ_{it}$ )

สาเหตุของการล้มละลายโดยส่วนมากของสถาบันการเงินมีสาเหตุมาจากการขาดสภาพคล่องที่จะนำมาใช้หมุนเวียนในกิจการ เพราะฉะนั้นธนาคารพาณิชย์ที่มีสภาพคล่องมากจะมีความสามารถในการรองรับความเสี่ยง (Buffer) ได้ดีกว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีสภาพคล่องน้อย ดังนั้นอัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมายจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเสี่ยง

### กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ย (Return on Asset: $ROA_{it}$ )

ธนาคารที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงนั้น จะมีแรงจูงใจในการหาผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นกว่าเดิมในอนาคต เช่น มีการขยายการให้สินเชื่อเพิ่มมากขึ้น โดยปราศจากการตรวจตราลูกหนี้ที่เข้มงวดได้ ดังนั้นกำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเสี่ยงของธนาคาร

### ปริมาณสินเชื่อ (Bank Lending: $LEND_{it}$ )

จากงานศึกษาของ Altunbas et al. (2009), (2010) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสินเชื่อกับความเสี่ยงธนาคารนั้นมีลักษณะที่ไม่เป็นเส้นตรง ดังนั้นปริมาณสินเชื่ออาจจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางใดทิศทางหนึ่งกับความเสี่ยงของธนาคาร

### ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: $GDP_{it}$ )

นอกจากปัจจัยทางด้านธนาคารแล้ว สภาวะเศรษฐกิจของประเทศยังมีส่วนสำคัญต่อความเสี่ยงของธนาคารอีกด้วย โดยในภาวะที่เศรษฐกิจขยายตัว ธนาคารพาณิชย์จะสามารถปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้น ส่งผลให้ธนาคารมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ขณะที่สินเชื่อเดิมที่ปล่อยไปแล้วก็มีโอกาสผิดนัดชำระน้อยลง เป็นการลดความเสี่ยงด้านสินเชื่อในภาพรวมอีกด้วย ดังนั้นผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์

จากสมมติฐานทั้งหมดที่กล่าวมาสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละด้าน

ตัวแปรอิสระ\ตัวแปรความเสี่ยง	CAR <sub>i,t</sub>	RISKY <sub>i,t</sub> LEV <sub>i,t</sub> NPL <sub>i,t</sub>
$\Delta MP_t$	-	+
TGAP <sub>t</sub>	+	-
TGAP <sub>t</sub> *TIME <sub>t</sub>	+	-
BS <sub>i,t</sub>	-	+
CAP <sub>i,t</sub>	+	-
LIQ <sub>i,t</sub>	+	-
ROA <sub>i,t</sub>	-	+
LEND <sub>i,t</sub>	+/-	+/-
GDP <sub>i,t</sub>	+	-

ที่มา: จากสมมติฐานของผู้วิจัย

#### 4.4.4 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธี Panel Vector Autoregressive

เราจะศึกษาผลกระทบการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์โดยใช้แบบจำลอง Panel Vector Autoregressive

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำการประมาณมูลค่าสินทรัพย์ของธนาคารโดยทำการปรับมูลค่าสินทรัพย์ที่เป็นมูลค่าทางบัญชี (Book Value) ให้อยู่ในรูปของมูลค่าสินทรัพย์ที่เป็นมูลค่าตลาด (Market Value) จากปกติที่มูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดเท่ากับหนี้สินรวมกับส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งแสดงถึงมูลค่าสินทรัพย์ที่เป็นมูลค่าทางบัญชี แต่ผู้วิจัยจะทำการคำนวณใหม่โดยใช้หนี้สินรวมกับมูลค่าหลักทรัพย์ตาม

ราคาตลาด (Market Capitalization)\* เพื่อแสดงมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารที่เป็นมูลค่าตลาด ซึ่งสามารถที่จะสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของงบดุลธนาคารตามภาวะตลาดจริงที่เกิดขึ้นและมีความรวดเร็วกว่ามูลค่าสินทรัพย์ที่เป็นมูลค่าทางบัญชี จากนั้นจึงนำมาศึกษากลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงตามแนวคิดของ Adrian and Shin (2010a)

โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงผลกระทบของความเสี่ยงธนาคารจากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวโดยใช้ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์หรือ Taylor Rule Residual ที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายของนโยบายการเงินในระยะยาว ดังนั้นผู้วิจัยจึงใส่ตัวแปรเศรษฐกิจอีก 2 ตัว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) เข้าไปในแบบจำลอง Panel VAR ข้างต้น และเพื่อให้สอดคล้องกับงานศึกษาในส่วนแรกเราจะมีสมการ Panel VAR ทั้งหมด 4 สมการ ซึ่งสะท้อนถึงช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารผ่านดัชนีวัดความเสี่ยงทั้ง 4 ตัว ได้แก่ สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (CAR) สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (RISKY) สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (LEV) และ สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมด (NPL) นั่นเอง

---

\* ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อธิบายความหมายว่า “มูลค่าตามราคาตลาดโดยรวมของหลักทรัพย์จดทะเบียน ซึ่งเป็นค่าที่คำนวณจากการนำราคาปิดของหลักทรัพย์จดทะเบียน คูณกับจำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียนปัจจุบัน”

## บทที่ 5

### ผลการศึกษา

ในส่วนของผลการศึกษานี้จะเริ่มจากการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูล (Panel Unit Root Test) จากนั้นจึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร โดยใช้แบบจำลอง Panel Regression และศึกษาผลกระทบการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารที่มีผลต่อตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคโดยสามารถแบ่งขั้นตอนในการนำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

- 5.1 ผลการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี IPS Test
- 5.2 ผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินและพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร
- 5.3 ผลการศึกษากฎการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร

โดยในแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### 5.1 ผลการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี IPS Test

ในการที่จะนำข้อมูลที่เป็นอนุกรมเวลามาศึกษาความสัมพันธ์นั้น เราจะต้องทำการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูลก่อน โดยในงานศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูลที่อยู่ในรูปของอนุกรมเวลาและข้อมูลภาคตัดขวางหรือเรียกว่า Panel ด้วยวิธี IPS Test โดยสามารถแสดงผลการทดสอบได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงผลการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูลที่อยู่ในรูป Level ด้วยวิธี IPS Test

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ข้อมูลอยู่ในรูป Level			
	กรณีมีค่าคงที่		กรณีมีค่าคงที่และตัวแปรแนวโน้ม	
	IPS statistic	P-value	IPS statistic	P-value
CAR	0.3357	0.6315	-1.9866	0.0235
RISKY	-1.4383	0.0752	-1.4713	0.0706
LEV	-0.6187	0.2680	0.2450	0.5968
NPL	0.0543	0.5217	-0.5499	0.2912
MP	-0.4222	0.3365	-0.5653	0.2860
TGAP	-1.84832	0.0323	-0.80462	0.2105
TGAP*TIME	-2.22364	0.0131	1.24437	0.1067
Ln BS	2.2767	0.9886	0.9602	0.8315
CAP	0.1631	0.5648	-2.0546	0.0200
LIQ	-0.0119	0.4953	0.1896	0.5752
ROA	-1.7759	0.0379	-0.8278	0.2039
Ln LEND	2.4434	0.9927	-0.9579	0.1691
Ln GDP	0.3236	0.6269	-2.0651	0.0195

ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

หมายเหตุ: 1. สมมติฐานหลักในการทดสอบ (Null Hypothesis) คือ ข้อมูลมีลักษณะไม่นิ่ง

2. ระดับความล่าช้าที่เหมาะสมพิจารณาจาก Akaike Information Criterion (AIC)

จากตารางที่ 5.1 พบว่า สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพ ต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมด อัตราดอกเบี้ยนโยบาย มูลค่าคงบดุลตามราคาตลาด อัตราส่วนสภาพคล่องตาม



กฎหมายและปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีลักษณะ ไม่นิ่ง (Non-stationary) ดังนั้นเราจึงทำการทดสอบที่ผลต่างขั้นที่ 1 โดยแสดงผลดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงผลการทดสอบลักษณะความนิ่งของข้อมูลที่อยู่ในรูปผลต่างขั้นที่ 1 ด้วยวิธี IPS Test

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ข้อมูลอยู่ในรูป First Difference			
	กรณีมีค่าคงที่		กรณีมีค่าคงที่และตัวแปรแนวโน้ม	
	IPS statistic	P-value	IPS statistic	P-value
CAR	-5.0829	0.0000	-4.3992	0.0000
RISKY	-4.8847	0.0000	-4.0071	0.0000
LEV	-3.6392	0.0001	-2.3975	0.0083
NPL	-2.8377	0.0023	-1.6990	0.0447
MP	-1.6934	0.0452	-0.5777	0.2817
TGAP	-5.02350	0.0000	-4.15726	0.0000
TGAP*TIME	-6.01544	0.0000	-5.14061	0.0000
Ln BS	-5.8253	0.0000	-5.3649	0.0000
CAP	-4.1724	0.0000	-3.3838	0.0004
LIQ	-3.3684	0.0004	-2.2268	0.0130
ROA	-7.3346	0.0000	-6.5812	0.0000
Ln LEND	-3.3015	0.0005	-2.4420	0.0073
Ln GDP	-2.4272	0.0076	-1.5949	0.0554

ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

หมายเหตุ: 1. สมมติฐานหลักในการทดสอบ (Null Hypothesis) คือ ข้อมูลมีลักษณะ ไม่นิ่ง

2. ระดับความล่าช้าที่เหมาะสมพิจารณาจาก Akaike Information Criterion (AIC)

หลังจากเราทำการทดสอบที่ระดับผลต่างขั้นที่ 1 จะพบว่าข้อมูลที่มีลักษณะ ไม่นิ่งที่ระดับ Level จะมีลักษณะนิ่งที่ผลต่างขั้นที่ 1 ทั้งหมดทุกตัว

## 5.2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินและพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร

เราจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร โดยข้อมูลที่เรานำมาศึกษานั้นมีลักษณะอยู่ในรูปของอนุกรมเวลาและภาคตัดขวาง โดยมีข้อสมมติว่าข้อมูลอนุกรมเวลาในแต่ละภาคตัดขวางนั้นต้องมีลักษณะนิ่ง (Stationary) ซึ่งถ้าหากเรานำข้อมูลที่มีลักษณะไม่นิ่ง (Non-stationary) มาทำการศึกษาโดยวิธี Ordinary Least Square (OLS) แล้วจะพบว่าเกิดปัญหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ไม่แท้จริงหรือเกิดปัญหา Spurious Problem แต่ถ้าหากตัวแปรที่เรานำมาศึกษานั้นมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวแล้วก็สามารถนำข้อมูลชุดนั้นมาศึกษาความสัมพันธ์ได้เช่นกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Panel Cointegration Test) ของตัวแปรในแบบจำลองโดยใช้วิธี Kao Residual Cointegration Test ซึ่งเราจะแบ่งออกเป็นทั้งหมด 4 แบบจำลองตามตัวแปรที่สะท้อนความเสี่ยงในแต่ละด้านของธนาคารพาณิชย์ดังนี้

แบบจำลองที่ 1

$$CAR_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta MP_t + \beta_2 TGAP_t + \beta_3 TGAP_t * TIME_t + \beta_4 BS_{i,t} + \beta_5 LIQ_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \beta_7 LEND_{i,t} + \beta_8 GDP_t + \varepsilon_{i,t}$$

แบบจำลองที่ 2

$$RISKY_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta MP_t + \beta_2 TGAP_t + \beta_3 TGAP_t * TIME_t + \beta_4 BS_{i,t} + \beta_5 CAP_{i,t} + \beta_6 LIQ_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \beta_8 LEND_{i,t} + \beta_9 GDP_t + \varepsilon_{i,t}$$

แบบจำลองที่ 3

$$LEV_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta MP_t + \beta_2 TGAP_t + \beta_3 TGAP_t * TIME_t + \beta_4 BS_{i,t} + \beta_5 LIQ_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \beta_7 LEND_{i,t} + \beta_8 GDP_t + \varepsilon_{i,t}$$

แบบจำลองที่ 4

$$NPL_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta MP_t + \beta_2 TGAP_t + \beta_3 TGAP_t * TIME_t + \beta_4 BS_{i,t} \\ + \beta_5 CAP_{i,t} + \beta_6 LIQ_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \beta_8 LEND_{i,t} + \beta_9 GDP_t \\ + \varepsilon_{i,t}$$

โดยผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพในระยะยาวของแต่ละแบบจำลองจะแสดงในตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพในระยะยาวโดยวิธี Kao Residual Cointegration

Test

แบบจำลอง	ADF		Residual Variance	HAC Variance
	t-statistic	P-value		
แบบจำลองที่ 1 (CAR)	-1.689352	0.0456	0.095048	0.066727
แบบจำลองที่ 2 (RISKY)	-1.869526	0.0308	0.098255	0.094676
แบบจำลองที่ 3 (LEV)	-4.227733	0.0000	0.099359	0.065291
แบบจำลองที่ 4 (NPL)	-4.363088	0.0000	0.098684	0.109513

ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากตาราง 5.3 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่เราต้องการศึกษาความสัมพันธ์ทั้ง 4 แบบจำลองนั้นมีความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพในระยะยาวทั้งหมด ดังนั้นเราจึงสามารถศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินและพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารได้โดยที่ไม่เกิดปัญหา Spurious Regression

หลังจากทำการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งและทดสอบความสัมพันธ์เชิงคู่สภาพในระยะยาว แล้วเราจึงทำการศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร ด้วยวิธี Generalized Least Square (GLS) โดยผลการศึกษาได้แสดงดังตารางที่ 5.4\*

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 99 และสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 90 สามารถอธิบายได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของนโยบายการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเสี่ยงของธนาคาร โดยจากแบบจำลองที่ 3 พบว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง 1% จะทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง 0.55 เท่า สะท้อนถึงความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกที่ลดลงเนื่องมาจากต้นทุนในการระดมทุนของธนาคารพาณิชย์ที่ลดลงเนื่องมาจากการลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายซึ่งสอดคล้องกับศึกษาของ Adrian and Shin (2009) นั้นเอง

เมื่อมาพิจารณาถึงพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในแบบจำลองที่ 2 พบว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายเปลี่ยนแปลงลดลง 1% จะทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น 0.94% สะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารที่มากขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายมีค่าลดลง ในขณะที่สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (แบบจำลองที่ 1) พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย อาจจะเป็นเนื่องจากธนาคารพาณิชย์จะต้องรักษาระดับเงินกองทุนให้มีความมั่นคงซึ่งจะสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือจากลูกค้าของธนาคารจึงไม่ได้รับผลกระทบจากการปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ หรือ “Taylor Rule Residual” มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงธนาคารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางตรงกันข้ามที่ระดับความเชื่อมั่น 99% และสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงในทิศทางเดียวกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจากแบบจำลองที่ 2

---

\* ผู้วิจัยได้แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารโดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริงในการสะท้อนท่าทีของนโยบายการเงิน โดยอยู่ในภาคผนวก ข

ตาราง 5.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ผลกระทบของความถี่ของธนาคารพาณิชย์ในด้านต่างๆ โดยใช้ดัชนีวัดความเสี่ยงทั้งหมด 4 ตัวแปร

ตัวแปร	Expected sign	CAR <sub>i,t</sub> (1)	Expected sign	RISKY <sub>i,t</sub> (2)	LEV <sub>i,t</sub> (3)	NPL <sub>i,t</sub> (4)
$\Delta MP_t$	-	0.35 (1.143)	+	-0.94*** (-3.313)	0.559* (1.696)	-0.074 (-0.322)
TGAP <sub>t</sub>	+	1.204** (2.497)	-	-2.895*** (-7.630)	-2.231*** (-3.539)	-0.772*** (-11.899)
TGAP <sub>t</sub> *TIME <sub>t</sub>	+	-0.981*** (-3.299)	-	-1.185* (-1.751)	1.357*** (3.249)	0.836*** (3.861)
BS <sub>i,t</sub>	-	3.56* (2.014)	+	-3.647*** (-3.962)	-6.483** (-2.205)	4.231 (1.386)
CAP <sub>i,t</sub>			-	3.444*** (20.927)		1.466*** (14.17)
LIQ <sub>i,t</sub>	+	0.063 (1.147)	-	-0.518*** (-8.348)	0.235*** (3.044)	-0.244*** (-27.94)
ROA <sub>i,t</sub>	-	-0.545*** (-4.012)	+	1.367** (2.264)	0.245 (1.559)	-0.709*** (-20.782)
LEND <sub>i,t</sub>	+/-	-3.294 (-1.545)	+/-	15.344*** (3.876)	-0.221 (-0.088)	-0.362 (-0.351)
GDP <sub>i,t</sub>	+	26.222*** (6.432)	-	-37.182*** (-3.040)	-23.249*** (-3.548)	-45.989*** (-24.858)
Adjusted R <sup>2</sup>		0.736		0.811	0.719	0.827
F-statistic		14.312***		16.816***	11.422***	18.664***
Redundant Fixed Effect Test		0.093		3.701*	3.39*	2.095*
Observations		50		50	50	50

หมายเหตุ: \*,\*\*,\*\*\* แสดงค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ ในขณะที่ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า T-statistic

พบว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายมีค่าต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ 1% จะทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น 2.89% สามารถอธิบายได้ว่าในช่วงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวมากเกินไปมีผลทำให้พฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้นอาจจะเนื่องมาจากพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้นเป็นผลมาจากผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ธนาคารถืออยู่มีค่าต่ำลง จึงมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนมากขึ้น หรือที่เรียกว่า “Search for Yield”

ขณะที่แบบจำลองที่ 4 สามารถอธิบายได้ว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายมีค่าต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ 1% มีผลทำให้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นคือคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดเพิ่มขึ้น 0.77% ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Delis and Kouretas (2011) เนื่องจากในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวนั้นทำให้ธนาคารมีพฤติกรรมเสี่ยงที่มากขึ้น โดยการแสวงหาผลตอบแทนที่มากขึ้นเช่น ลดมาตรฐานในการปล่อยสินเชื่อหรือปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้ที่ไม่มีคุณภาพนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Maddaloni and Peydro (2010) ขณะที่ในแบบจำลองที่ 3 นั้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายมีค่าต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ 1% ทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มมากขึ้น 2.23 เท่า แสดงว่าเมื่อดอกเบี้ยนโยบายมีค่าต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ทำให้ความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับการระดมทุนภายในธนาคารเอง โดยอาจจะเป็นผลมาจากการที่ต้นทุนในการระดมทุนมีค่าลดลงอันเนื่องมาจากการลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีค่าลดลง ธนาคารจึงสามารถระดมทุนจากเงินฝากของประชาชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ภาระหนี้สินของธนาคารเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

นอกจากนี้จากแบบจำลองที่ 1 เรายังพบว่าทำให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีค่าต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ 1% จะทำให้สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ลดลง 1.2% ซึ่งเมื่อพิจารณาผลของตัวแปรอื่นๆเราจะพบว่าความเสี่ยงของธนาคารมีค่าเพิ่มสูงขึ้นจึงมีแนวโน้มทำให้ความมั่นคงของเงินกองทุนมีค่าต่ำลงได้เช่นกัน ซึ่งทั้ง 4 แบบจำลองได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงมากขึ้นซึ่งสะท้อนถึงการมีอยู่ของช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารสอดคล้องกับงานศึกษาของ Altunbas et al.(2010), Maddaloni and Peydro (2010) และ Eid (2011) ที่ได้ศึกษาในกลุ่มประเทศยุโรปและอเมริกานั้นเอง

ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายของเพย์เลอร์ผูกกับจำนวนไตรมาสที่ดอกเบี้ยนโยบายอยู่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายของเพย์เลอร์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและสัดส่วนสินเชื่อบริษัทต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสินต่อสินทรัพย์เสี่ยงและสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด อธิบายได้ว่าในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวและขยายตัวเป็นเวลานานมีผลทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้นสะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารที่เพิ่มขึ้น (แบบจำลองที่ 2) สอดคล้องกับงานศึกษาของ Altunbas et al. (2009), (2010) และ Maddaloni and Peydró (2010) แสดงให้เห็นว่านอกจากผลของนโยบายการเงินขยายตัวที่ทำให้ธนาคารมีพฤติกรรมความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นแล้ว การที่ธนาคารกลางใช้นโยบายการเงินขยายตัวโดยการลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำมากเกินไปเป็นเวลานานนั้นยังมีผลทำให้พฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มมากขึ้น แต่จากแบบจำลองที่ 1 3 และ 4 กลับพบว่าความเสี่ยงของธนาคารในด้านความพอเพียงของเงินกองทุน ความเสี่ยงทางการระดมทุนจากภายนอกและความเสี่ยงด้านสินเชื่อบริษัทลดลงก็ได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการรับมือกับพฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทยที่เพิ่มขึ้นได้เป็นอย่างดี

มูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาดมีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงของธนาคาร โดยมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% และ 95% ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อธนาคารพาณิชย์มีขนาดสินทรัพย์เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลทำให้พฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ลดลงเนื่องจากธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นนั้นมีแนวโน้มที่จะปล่อยสินเชื่อให้กับลูกหนี้ที่มีคุณภาพมากกว่าธนาคารที่มีขนาดเล็ก (Delis et al, 2011, p25) นอกจากนี้มูลค่าสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นยังมีส่วนทำให้ความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกลดลงอีกด้วย

สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนสินเชื่อบริษัทต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยถ้าหากส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น 3.44% และทำให้สัดส่วนสินเชื่อบริษัทต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดเพิ่มขึ้น 1.46% สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อธนาคารมีทุนมากขึ้นทำให้ธนาคารพาณิชย์มีพฤติกรรมกล้าเสี่ยงที่มากขึ้น ส่งผลให้มีความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมายมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยจากค่าสัมประสิทธิ์พบว่าเมื่ออัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมายเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดลดลง 0.51% และทำให้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลง 0.24% สามารถอธิบายได้ว่า

อัตราส่วนสภาพคล่องที่เพิ่มมากขึ้นตามที่กฎหมายกำหนดทำให้ธนาคารพาณิชย์มีภาระที่จะต้องกันทุนส่วนหนึ่งมาสำรองไว้ ดังนั้นจึงส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารที่ลดลง ผ่านการปล่อยสินเชื่อที่ลดลง นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยในการเพิ่มคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์จากสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดที่ลดลงเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันธนาคารพาณิชย์ก็มีความจำเป็นจะต้องระดมทุนที่เพิ่มมากขึ้นผ่านทางเงินฝากที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความเสี่ยงจากการระดมทุนของธนาคารพาณิชย์เพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย

กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจากค่าสัมประสิทธิ์พบว่าเมื่อกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น 1.36% แสดงถึงการที่ธนาคารมีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นเมื่อธนาคารมีความสามารถในการทำกำไรมากขึ้น ในขณะที่เมื่อกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1% ทำให้สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงมีค่าลดลง 0.54% และสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลง 0.7% สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อธนาคารพาณิชย์มีความสามารถในการทำกำไรมากขึ้นจะส่งผลทำให้ธนาคารมีแรงจูงใจในการแสวงหากำไรที่เพิ่มมากขึ้น โดยการแสวงหาผลตอบแทนที่มากขึ้น ส่งผลให้ความเสี่ยงสินเชื่อและความเสี่ยงด้านเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน



เงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% สามารถอธิบายได้ว่าการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ก็เปรียบเสมือนเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงซึ่งการที่ธนาคารพาณิชย์มีปริมาณสินเชื่อที่ขยายตัวมากขึ้นนั้นก็สะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% สามารถอธิบายได้ว่าในช่วงที่เศรษฐกิจเติบโตธนาคารสามารถปล่อยสินเชื่อให้กับโครงการที่ดี โอกาสที่สินเชื่อจะผิมนัดชำระหนี้จึงมีไม่มาก ทำให้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลง ในขณะที่เดียวกันก็มีผลทำให้ความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกของธนาคารพาณิชย์ลดลงเช่นกันจึงส่งผลให้ฐานะเงินกองทุนจึงมีความมั่นคงนั่นเอง

ดังนั้น จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลของนโยบายการเงินขยายตัวกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพบว่า ผลกระทบของนโยบายการเงินขยายตัวได้ส่งผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น โดยที่การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับความเสี่ยงของธนาคารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีค่าลดลงส่งผลให้ต้นทุนในการระดมทุนของธนาคารพาณิชย์มีค่าต่ำลงซึ่งส่งผลทำให้ความเสี่ยงจากการระดมทุนของธนาคารมีค่าลดลงเช่นกัน

ขณะที่ผลกระทบในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวจะมีผลทำให้ธนาคารมีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้น หรือที่เรียกว่า “Search for Yield” ทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ในช่วงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวติดต่อกันเป็นเวลานานก็ยังส่งผลถึงพฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เช่นเดียวกัน

### 5.3 ผลการศึกษาผลกระทบการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร

ในส่วนที่สองเราจะทำการศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร โดยเราจะนำแบบจำลอง Panel Vector Autoregressive มาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในแบบจำลองซึ่งข้อสมมติของแบบจำลองคือ กำหนดให้ทุกตัวแปรเป็นตัวแปรภายใน (Endogenous Variable) ซึ่งแบบจำลอง Panel Vector Autoregressive นั้นได้ประยุกต์มาจากแบบจำลอง Vector Autoregressive ซึ่งเป็นแบบจำลองที่นิยมนำมาศึกษาผลกระทบการส่งผ่านนโยบายการเงิน ภายในแบบจำลองของเรานั้นประกอบไปด้วยตัวแปรภายในทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์ (Taylor Rule Residual) ซึ่งใช้เป็นตัวแทนการดำเนินนโยบายการเงิน มูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาดของธนาคารพาณิชย์ ตัวแปรความเสี่ยงของธนาคาร ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน โดยเราจะมีสมการ Panel VAR ทั้งหมด 4 สมการแบ่งตามความเสี่ยงแต่ละประเภทซึ่งประกอบไปด้วย สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมด โดยจากผลการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล (Unit Root Test) ในตารางที่ 5.1 – 5.2 พบว่าข้อมูลที่เราจะนำมาใช้ในการศึกษานั้นมีคุณสมบัติไม่นิ่ง ดังนั้นเมื่อนำข้อมูลที่มีคุณสมบัติไม่นิ่ง (Non-stationary) มาทำการศึกษาความสัมพันธ์ จะทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ไม่แท้จริงหรือที่เรียกว่า Spurious Regression เราจึงทำการทดสอบความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพในระยะยาว (Panel Co-integration) ด้วยวิธี Kao Residual Cointegration Test เช่นเดียวกับผลการศึกษาในส่วนแรก โดยผลการทดสอบแสดงดังตารางที่ 5.5

### ตารางที่ 5.5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวโดยวิธี Kao Residual Cointegration

#### Test

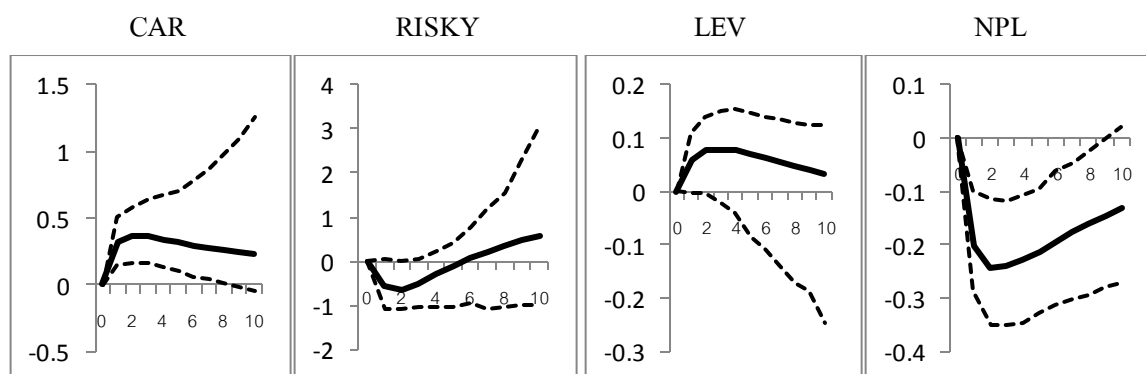
ตัวแปรในแบบจำลอง	ADF		Residual Variance	HAC Variance
	t-statistic	P-value		
1. TGAP,BS,CAR,GDP,CPI	-1.689352	0.0456	0.095048	0.066727
2. TGAP,BS,RISKY,GDP,CPI	-1.869526	0.0308	0.098255	0.094676
3. TGAP,BS,LEV,GDP,CPI	-4.227733	0.0000	0.099359	0.065291
4. TGAP,BS,NPL,GDP,CPI	-4.363088	0.0000	0.098684	0.109513

ที่มา: จากการคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: สมมติฐานหลักในการทดสอบ (Null Hypothesis) คือ ข้อมูลมีลักษณะไม่นิ่ง

จากผลการทดสอบพบว่าทั้ง 4 แบบจำลองนั้น พบว่าตัวแปรในแบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวทั้ง 4 แบบจำลอง เราจึงสามารถนำข้อมูลมาศึกษาความสัมพันธ์ด้วยวิธี Panel VAR ได้โดยไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริงของตัวแปร (Spurious Regression) โดยจากภาพที่ 5.1 – 5.4 จะแสดงการตอบสนองของตัวแปร (Impulse Response Function) โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 5.1 การตอบสนองของตัวแปรความเสี่ยงธนาคารจากการเปลี่ยนแปลงของส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์



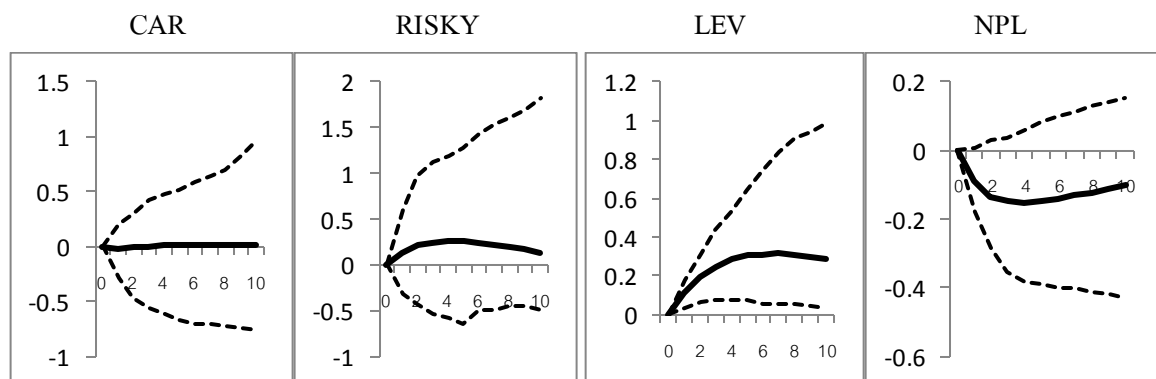
หมายเหตุ: ช่วงความเชื่อมั่นคำนวณจาก Monte Carlo Simulation ณ ระดับความเชื่อมั่น 90%

การตอบสนองของความเสียหายการทิ้งสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดจะเป็นในทิศทางตรงกันข้าม ในขณะที่สัดส่วนเงินกองทุนทิ้งสินทรัพย์เสี่ยงและสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะตอบสนองในทิศทางเดียวกันกับส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายของเทคโนโลยีร์ แสดงให้เห็นว่าในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวจะทำให้พฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารเพิ่มขึ้นและมีอิทธิพลต่อความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

โดยจากภาพ 5.1 ที่ 2 จากซ้ายนั้น การตอบสนองของสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดแสดงถึงพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารว่าได้รับผลทันทีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีผลยาวนานถึง 3 ไตรมาสซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในส่วนแรกและงานศึกษาของ Delis et al.(2011) ที่ศึกษาในกรณีของประเทศสหรัฐฯ แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคารที่เพิ่มมากขึ้นในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวซึ่งสอดคล้องกับที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นเอง ในขณะที่เดียวกันธนาคารมีความเสี่ยงจากสินเชื่อที่เพิ่มมากขึ้นผ่านสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมด (ภาพ 5.1 ขวามือสุด) และมีผลยาวนานถึง 9 ไตรมาสนั้น อาจจะเป็นผลมาจากพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารที่เพิ่มขึ้นทำให้ความเสี่ยงสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงที่จะผิดนัดชำระหนี้เพิ่มสูงขึ้นอย่างเป็นเวลาานนั้นเอง ขณะที่การตอบสนองของสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ภาพ 5.1 ที่ 2 จากขวามือ) แสดงให้เห็นว่าในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวอาจจะส่งผลกระทบต่อราคาสินทรัพย์ที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์มีค่าเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงความมั่นคงของธนาคาร โดยใช้สัดส่วนเงินกองทุนทิ้งสินทรัพย์เสี่ยงในภาพที่ 5.1 ซ้ายมือสุด พบว่าผลของนโยบายการเงินขยายตัวมีผลทำให้สัดส่วนเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในส่วนแรกเช่นกัน

ภาพที่ 5.2 การตอบสนองของตัวแปรความเสี่ยงธนาคารจากการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ธนาคาร

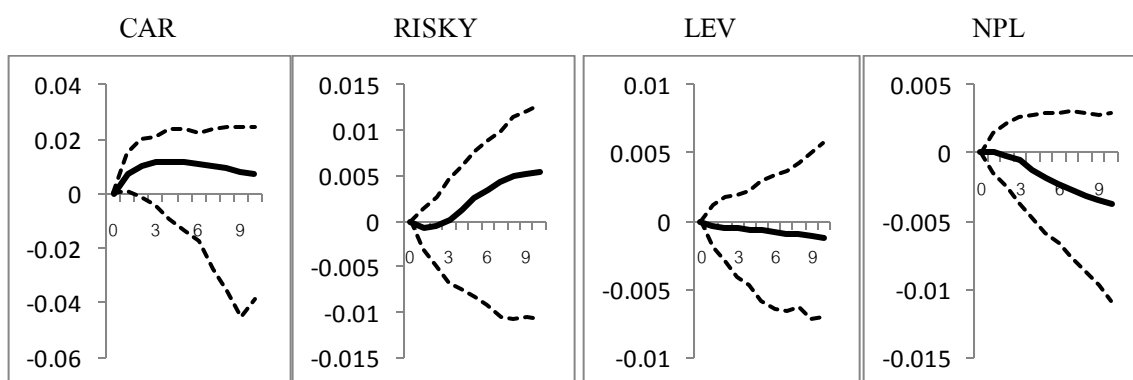


หมายเหตุ: ช่วงความเชื่อมั่นคำนวณจาก Monte Carlo Simulation ณ ระดับความเชื่อมั่น 90%

ขณะที่การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินทรัพย์ของธนาคารมีผลทำให้ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น โดยจากภาพที่ 5.2 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมูลค่าสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นมีผลทำให้ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์จากการระดมทุนภายนอกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Leverage Ratio) ในการสะท้อนความเสี่ยงพบว่าสอดคล้องกับงานศึกษาของ Adrian and Shin (2008) ที่พบถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าสินทรัพย์ของธนาคารกับความเสี่ยงของสถาบันการเงินในทิศทางเดียวกัน

ในขณะที่การตอบสนองของสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสินต่อสินทรัพย์เสี่ยง สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมด ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจากการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาดของธนาคารพาณิชย์

ภาพที่ 5.3 การตอบสนองของผลผลิตจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรความเสี่ยงธนาคาร

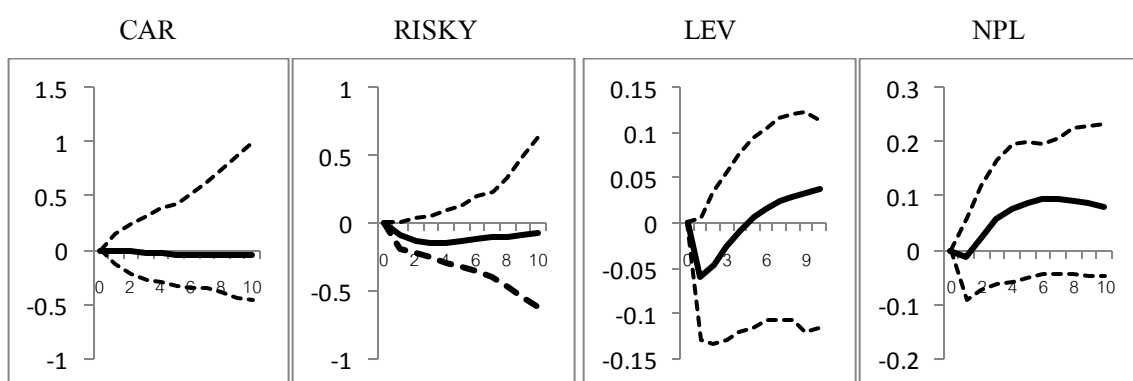


หมายเหตุ: ช่วงความเชื่อมั่นคำนวณจาก Monte Carlo Simulation ณ ระดับความเชื่อมั่น 90%

เมื่อพิจารณาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรความเสี่ยงธนาคารที่มีผลต่อระดับผลผลิต จากภาพที่ 5.3 พบว่า การที่ธนาคารมีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น (ภาพที่ 5.3 ซ้ายมือสุด) จะทำให้ผลผลิตของประเทศเพิ่มขึ้น โดยทันที ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่ธนาคารมีสัดส่วนเงินกองทุนที่พอเพียง ทำให้สามารถนำสภาพคล่องส่วนเกินไปขยายการให้สินเชื่อส่งผลทำให้ผลผลิตมากขึ้น ดังนั้นการที่ภาคธนาคารพาณิชย์มีความมั่นคงจะส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตของประเทศนั่นเอง

ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการตอบสนองของระดับผลผลิต

ภาพที่ 5.4 การตอบสนองของระดับราคาจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรความเสี่ยงธนาคาร



หมายเหตุ: ช่วงความเชื่อมั่นคำนวณจาก Monte Carlo Simulation ณ ระดับความเชื่อมั่น 90%

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงการตอบสนองของระดับราคาจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรความเสี่ยงของธนาการณ์นั้น จากภาพที่ 5.4 ได้แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงของธนาการณ์ชั้้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการตอบสนองของระดับราคา แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงจากภาคการเงินนั้นยังไม่ได้ส่งผลที่ชัดเจนมากนักต่อตัวแปรในภาคเศรษฐกิจจริงของประเทศไทย

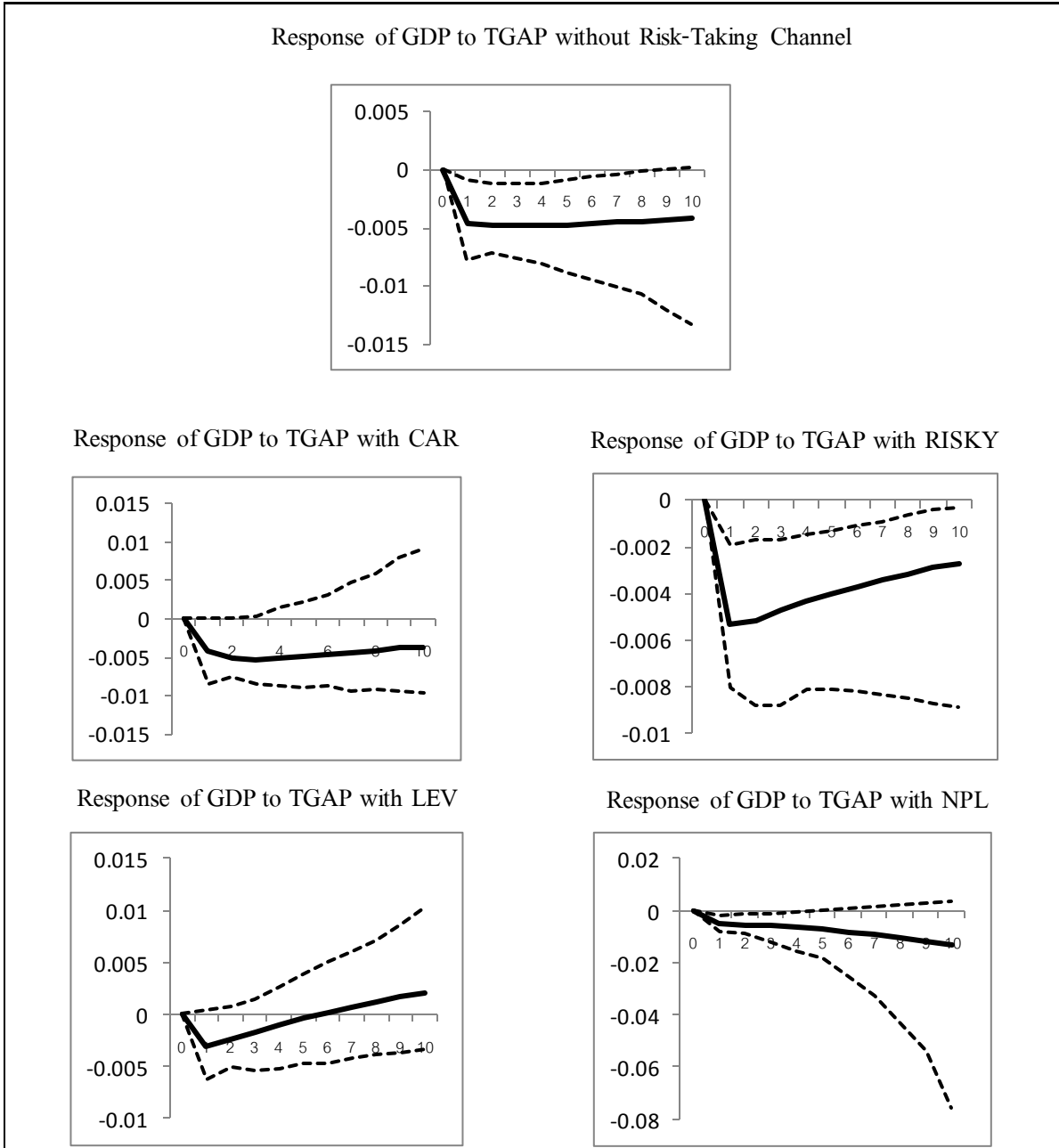
จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวมานั้น เราจะพบถึงผลกระทบของการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวที่มากเกินไปมีผลต่อพฤติกรรมความเสี่ยงของธนาการณ์พาณิชย์และยังส่งผลถึงความเสี่ยงด้านสินเชื่อและเงินกองทุนของธนาการณ์พาณิชย์ที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาถึงประสิทธิภาพของกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินที่มีผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจจริงผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาการณ์ โดยผู้วิจัยได้ปรับรูปแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับงานศึกษาของ Disyatat and Vongsinsirikul (2003) และ Sriphayak and Vongsinsirikul (2006) ที่ได้ศึกษาถึงกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินของประเทศไทย โดยจากภาพที่ 5.5 แสดงถึงผลกระทบจากการที่อัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่คำนวณจากกฎของเทย์เลอร์\* (นโยบายการเงินขยายตัว) จะมีผลทำให้ผลผลิตลดลงโดยภาพบนสุดของภาพที่ 5.5 ได้แสดงถึงการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางอัตราดอกเบี้ยและช่องทางปริมาณสินเชื่อ\*\* โดยจะพบว่าเมื่อผลผลิตมีค่าลดลง ในขณะที่เดียวกันเมื่อเราพิจารณาถึงช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาการณ์ โดยการเพิ่มดัชนีวัดความเสี่ยงทั้ง 4 ตัวแปรเข้ามาในแบบจำลอง Panel VAR ผลการศึกษายังคงพบว่าการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวยังคงมีผลทำให้ผลผลิตมีค่าลดลงเช่นเดียวกันกับกรณีไม่ได้พิจารณาช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาการณ์

ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎเทย์เลอร์นั้นยังมีผลทำให้ระดับราคาลดลงเช่นเดียวกัน โดยภาพที่ 5.6 ได้แสดงให้เห็นถึงการส่งผ่านนโยบายการเงินที่มีผลต่อระดับราคาทั้งในกรณีที่พิจารณาถึงช่องทางการรับความเสี่ยงและไม่ได้พิจารณาถึงช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาการณ์

\* วิธีการคำนวณอยู่ในส่วนที่ 4.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

\*\* จากงานศึกษาของ Disyatat and Vongsinsirikul (2003) ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งผ่านนโยบายการเงินที่มีธนาการณ์เป็นตัวกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเลือกช่องทางอัตราดอกเบี้ยและปริมาณสินเชื่อในการเปรียบเทียบถึงผลการส่งผ่านของนโยบายการเงิน

ภาพที่ 5.5 ผลกระทบของการส่งผ่านนโยบายการเงินที่มีผลต่อระดับผลผลิต

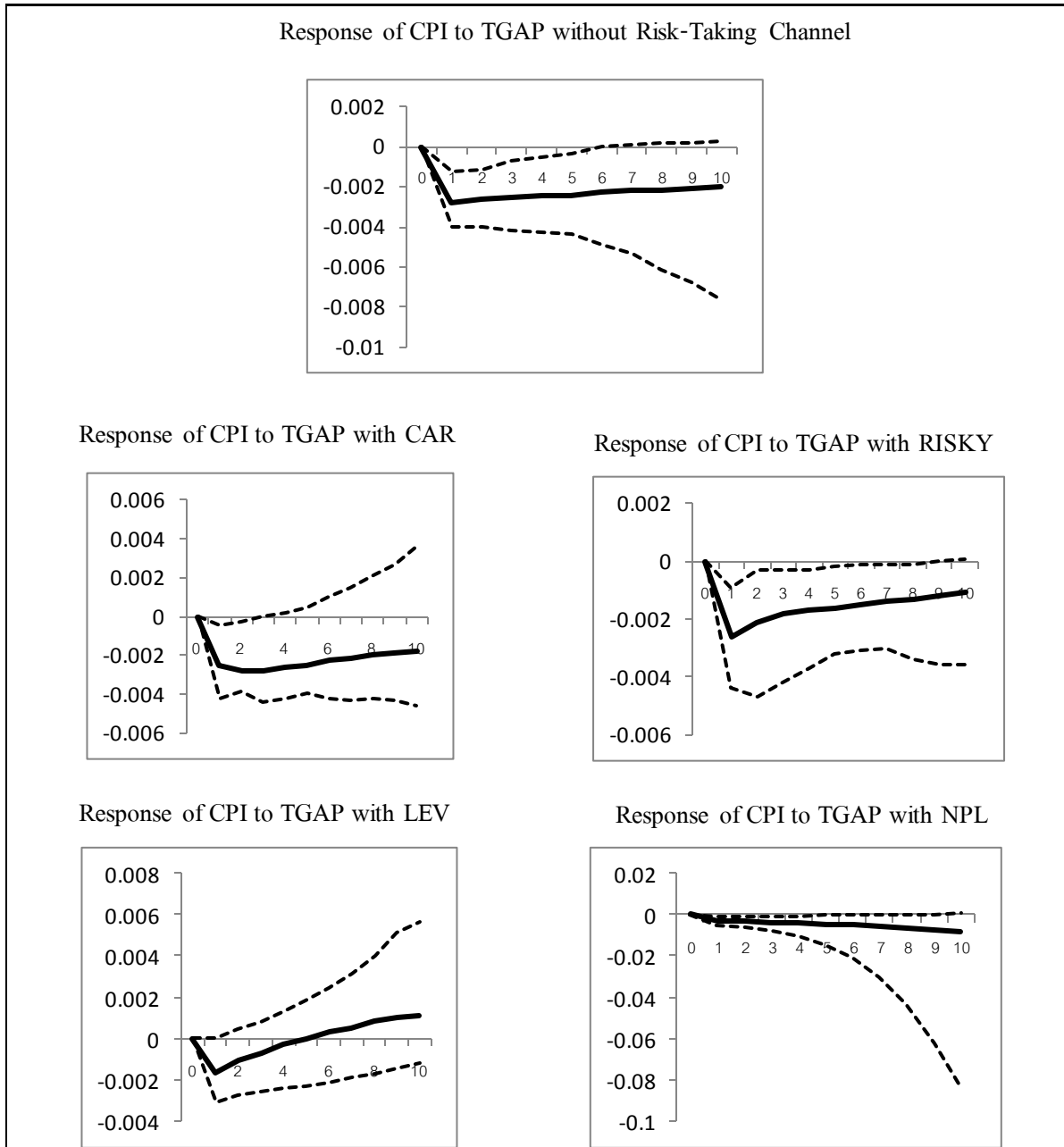


ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

หมายเหตุ: ช่วงความเชื่อมั่นคำนวณจาก Monte Carlo Simulation ณ ระดับความเชื่อมั่น 90%



ภาพที่ 5.6 ผลกระทบของการส่งผ่านนโยบายการเงินที่มีผลต่อระดับราคา

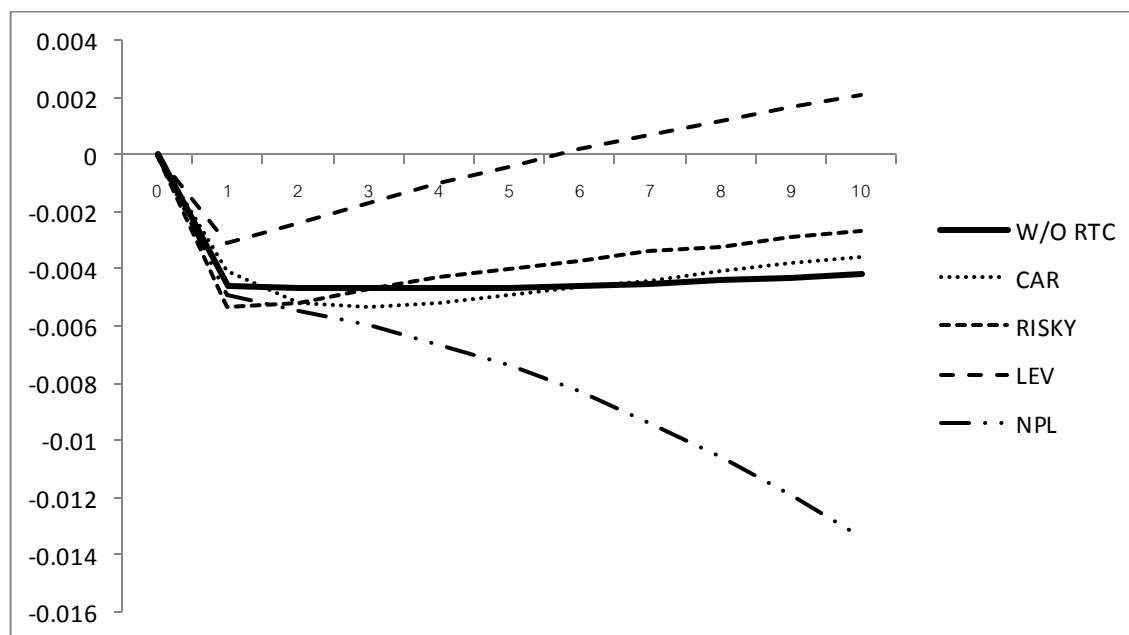


ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

หมายเหตุ: ช่วงความเชื่อมั่นคำนวณจาก Monte Carlo Simulation ณ ระดับความเชื่อมั่น 90%

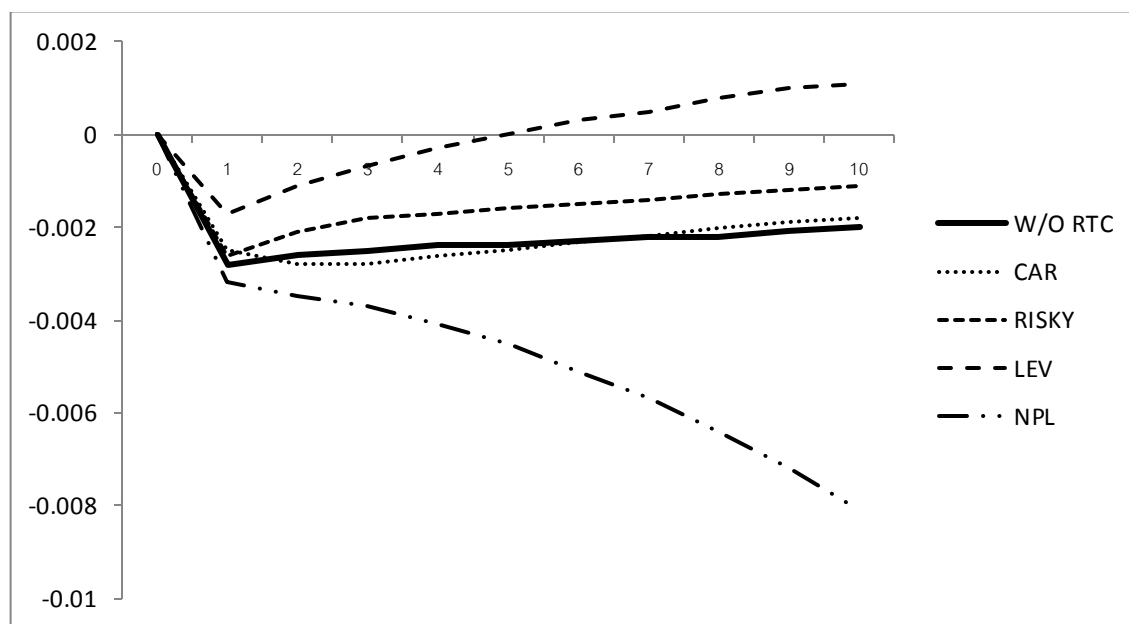
และเมื่อพิจารณาถึงการตอบสนองของผลผลิตและระดับราคานั้น เราจะพบถึงความแตกต่างสำหรับแบบจำลองที่ไม่มีช่องทางการรับความเสี่ยงกับแบบจำลองที่มีช่องทางการรับความเสี่ยง จากภาพที่ 5.7 และภาพที่ 5.8 ได้แสดงให้เห็นว่าในแบบจำลองที่ใช้สัดส่วนสินเชื่จัดชั้นโดยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในการสะท้อนถึงช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารนั้น การที่ธนาคารดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวมีผลกระทบต่อระดับผลผลิตและระดับราคาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่ากรณีที่ไม่มีช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร แต่ในกรณีที่ใช้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตและระดับราคาจะไม่มี ความแตกต่างมากนักกับกรณีที่ไม่มีช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร ขณะที่แบบจำลองที่ใช้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นนั้นจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจากภาพที่ 5.7 – 5.8 ได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของนโยบายการเงินที่ส่งผ่านไปยังภาคเศรษฐกิจจริงผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร โดยมีส่วนทำให้การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจมีความร้อนแรงมากขึ้น แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงความไม่มีเสถียรภาพในการเจริญเติบโตของประเทศได้เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 5.7 เปรียบเทียบผลกระทบต่อผลผลิตในกรณีที่มีและไม่มีช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคาร



ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

ภาพที่ 5.8 เปรียบเทียบผลกระทบต่อระดับราคาในกรณีที่มีและไม่มีช่องทางการรับความเสี่ยงของ  
ธนาคาร



ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากผลการศึกษาในส่วนที่สองนั้นทำให้เราสามารถสรุปได้ว่า การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวนั้นมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับมูลค่าสินทรัพย์ของธนาคาร ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงของธนาคารไม่มีผลต่อเศรษฐกิจจริงมากนัก แต่เมื่อพิจารณาการส่งผ่านนโยบายการเงินจากอัตราดอกเบี้ยนโยบายไปที่เป้าหมายของนโยบายการเงินทั้งผลผลิตและระดับราคานั้น เราจะพบถึงการมีอยู่ของช่องทางการรับความเสี่ยงในประเทศไทย

## บทที่ 6

### สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

#### 6.1 สรุปผลการวิจัย

จากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของระบบสถาบันการเงินที่มีผลต่อภาคเศรษฐกิจจริงอย่างรุนแรง และมีส่วนทำให้ภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ไทยในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเราจะพบว่าสถาบันการเงินประเภทต่างๆที่ไม่ใช่ธนาคารจากที่เคยเฟื่องฟูอย่างมากในอดีตได้หายไปจากระบบสถาบันการเงิน ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ก็ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและภาคการเงินในประเทศ ถึงแม้ว่าจะเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

โดยเมื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่ผ่านมานั้น เราจะพบว่าผู้กำกับดูแลสถาบันการเงิน ได้มีความพยายามที่จะพัฒนาและปรับเปลี่ยน กฎระเบียบต่างๆเพื่อความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของธนาคารพาณิชย์ เช่น การปรับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศใหม่และมาตรการในการดูแลและบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์

ในขณะที่วิกฤตเศรษฐกิจซบโพร้มครั้งที่ผ่านมานั้น ก็ได้ก่อให้เกิดงานวิจัยในหลายๆงานที่มุ่งศึกษาหาสาเหตุของวิกฤตการณ์ทางการเงินที่ทำให้เกิดการหดตัวของเศรษฐกิจโลกอย่างมากมาย หนึ่งในปัจจัยหลักที่มีผลต่อความเปราะบางของสถาบันการเงินคือการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวได้ส่งผลต่อการรับรู้ถึงความเสี่ยงและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความเสี่ยงธนาคาร โดยเราสามารถจำแนกแนวคิดได้ 2 ประการดังนี้

ผลของนโยบายการเงินขยายตัวได้ส่งผลกระทบต่อมูลค่าและรายได้ของธนาคารที่เพิ่มขึ้นและไปมีผลต่อการประเมินความเสี่ยงของธนาคารทำให้มีพฤติกรรมที่กล้าที่จะลงทุนใน โครงการที่มีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่อีกแนวคิดหนึ่งคือผลของนโยบายการเงินขยายตัวมีผลทำให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนมีค่าลดลง จึงมีผลต่อการแสวงหาผลตอบแทนที่เพิ่มมากขึ้น โดยการลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงขึ้นซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

โดยผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารในส่วนแรกได้แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกของธนาคารพาณิชย์ อันเนื่องมาจากในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีค่าลดลงมีผลทำให้ดอกเบี้ยในตลาดเงินมีค่าลดลง จึงมีผลทำให้ต้นทุนในการระดมทุนของธนาคารพาณิชย์ลดลง

ในขณะที่เมื่อพิจารณาผลของอัตราดอกเบี้ยนโยบายในช่วงที่มีการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัว (Taylor Rule Residual) จะพบว่ามีผลทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการที่ผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยงมีค่าต่ำ จึงมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มมากขึ้น โดยมีการลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงขึ้นซึ่งเรียกพฤติกรรมนี้ว่า Search for yield และมีผลทำให้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดเพิ่มขึ้นเนื่องจากในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวนั้นทำให้ธนาคารมีพฤติกรรมเสี่ยงที่มากขึ้นโดยการแสวงหาผลตอบแทนที่มากขึ้นโดยลดมาตรฐานในการปล่อยสินเชื่อลงหรือปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้าที่ไม่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเพราะต้นทุนในการระดมทุนมีค่าลดลงอันเนื่องมาจากการลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีค่าลดลง ธนาคารจึงสามารถระดมทุนจากเงินฝากของประชาชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ภาระหนี้สินของธนาคารเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสินต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่ลดลงนั่นเอง

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผลของการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวติดต่อกันเป็นเวลานานยังมีส่วนทำให้พฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ของนโยบายการเงินกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารได้ว่านโยบายการเงินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงและความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

และเมื่อพิจารณาผลการศึกษาในส่วนที่สอง ที่ทำการศึกษาผลกระทบการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางความเสี่ยงของธนาคารในประเทศไทยนั้นพบว่า การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวมากเกินไปส่งผลให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดซึ่งสะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารเพิ่มสูงขึ้นยาวนานถึง 3 ไตรมาส และมีผลทำให้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดเพิ่มขึ้นยาวนานถึง 9 ไตรมาส นอกจากนี้ยังส่งผลทำให้สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสินต่อสินทรัพย์เสี่ยงลดลงด้วยเช่นกันซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงของธนาคาร

พาณิชย์ที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาในส่วนแรก แต่มีส่วนทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าลดลง

เมื่อพิจารณาถึงการที่ธนาคารพาณิชย์มีมูลค่าสินทรัพย์มากขึ้นจะพบว่ามีความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มขึ้น โดยทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงผลของการที่ธนาคารพาณิชย์มีขนาดใหญ่ขึ้นจะมีความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันเมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของดัชนีวัดความเสี่ยงของธนาคารกลับพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวแปรในภาคเศรษฐกิจจริง

นอกจากนี้จากการเปรียบเทียบผลของการส่งผ่านนโยบายการเงินเราจะพบว่า ในกรณีที่พิจารณาถึงช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารนั้น จะมีผลต่อตัวแปรเศรษฐกิจจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่าในกรณีที่ไม่ได้พิจารณาถึงช่องทางนี้ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า เราพบถึงช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารในประเทศไทยเช่นเดียวกับในหลายประเทศทั่วโลก

## 6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาทั้งหมดเราพบว่าผลของการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวมีผลต่อพฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคารที่เพิ่มมากขึ้นนั้น ได้แสดงให้เห็นว่าการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินนั้นควรที่จะต้องมีความรอบครอบและระมัดระวังถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อพฤติกรรมของสถาบันการเงิน ผลของนโยบายการเงินขยายตัวนั้นนอกจากที่จะสามารถกระตุ้นระดับการลงทุนของภาคเอกชน ซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตของประเทศในระยะยาวแล้วนั้น อาจจะมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามจากการปรับตัวของสถาบันการเงินในมุมมองเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อธนาคารแห่งประเทศไทยดังนี้

1. การดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวนอกจากจะส่งผลให้มีการขยายตัวของการลงทุนของภาคเอกชน กระตุ้นอุปสงค์มวลรวมของประเทศซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตของประเทศและเสถียรภาพของระดับราคาแล้วนั้น การดำเนินนโยบายการเงินที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ต่ำเกินไปหรือเป็นเวลานานเกินไปยังมีผลทำให้เกิดความไม่มั่นคงในเสถียรภาพของภาคสถาบันการเงิน

เช่นกัน โดยการตัดสินใจที่รวดเร็วและแม่นยำของผู้ดำเนินนโยบายจะมีส่วนช่วยเพิ่มความมั่นคงและความน่าเชื่อถือและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายได้ดียิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาเราพบว่าธนาคารที่มีมูลค่าสินทรัพย์เพิ่มมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ธนาคารแห่งประเทศไทยควรที่จะให้ความสำคัญในการกำกับดูแลธนาคารที่มีขนาดใหญ่ซึ่งเป็นผู้ถือเงินฝากของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้นความเปราะบางของธนาคารจึงอาจจะมีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนจนอาจจะเกิดปัญหา Bank Run ได้เช่นเดียวกัน

3. ธนาคารแห่งประเทศไทยควรที่จะควบคุมระดับราคาให้มีเสถียรภาพ เนื่องจากระดับราคาที่สูงขึ้นจะมีผลทำให้สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ลดลง ซึ่งจะสะท้อนถึงความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของธนาคารพาณิชย์นั่นเอง

4. ให้ความสำคัญกับผลกระทบของนโยบายการเงินที่มีต่อธนาคารพาณิชย์ผ่านช่องทางการรับความเสี่ยงของธนาคารรวมทั้งเพิ่มการสอดส่องดูแลสถาบันการเงินให้มีความเข้มงวดมากขึ้น และยังช่วยลดความเสี่ยงที่เป็นระบบเนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายการเงินและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาวของประเทศไทย

### 6.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

1. ในงานศึกษาชิ้นนี้ไม่ได้ทำการพิจารณากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก เนื่องจากข้อมูลที่เราใช้ในบางตัวแปรนั้นมาจากข้อมูลสำหรับธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแต่ว่าธนาคารบางแห่งเช่น ธนาคารไอซีบีซี (ธนาคารสินเอเชีย) ธนาคารเสตนดาร์ด ชาร์เตอร์และธนาคารยูโอบีไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมาใช้ในการศึกษาได้

2. เราทราบถึงผลกระทบจากนโยบายการเงินที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารทั้งหมดในทุกกลุ่มแต่ยังไม่ได้วิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของธนาคารในแต่ละกลุ่มที่จะส่งผลกระทบต่อระหว่างกันเอง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาถึงความเสี่ยงของธนาคารในกลุ่มหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อธนาคารในกลุ่มอื่นๆหรือไม่
3. เนื่องจากข้อมูลที่เราใช้ในการศึกษานั้นอยู่ในรูปของกลุ่มธนาคารอันเนื่องมาจากข้อจำกัดของข้อมูล ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ละเอียดและชัดเจนมากขึ้นจึงควรศึกษาโดยใช้ข้อมูลรายธนาคารในการสะท้อนถึงพฤติกรรมความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
4. ตัวแปรที่เลือกนำมาใช้อาจจะไม่ได้สะท้อนถึงความหมายที่แท้จริงเช่น สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดอาจจะไม่ได้สะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์เนื่องจากลักษณะข้อมูลที่เป็นมูลค่าทางบัญชี (Book Value)



## รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

กวินทร์ ภูพัสกุล. การดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสมภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อในการรับมือ  
ฟองสบู่ในราคาสินทรัพย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะ  
เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

กอบศักดิ์ ภูตระกูล และ เมทินี ศุภสวัสดิ์กุล. กลไกการทำงานของนโยบายการเงิน. ใน การสัมมนา  
วิชาการของธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2543, ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2543.

แคลิยา ทาวะรัมย์. การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์การอยู่รอดในการศึกษาการออกกลางคันของนิสิต  
ระดับปริญญาโท คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา  
โทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาสถิติการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย, 2543.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. สูตรการคำนวณค่าสถิติและอัตราส่วนทางการเงิน. [ออนไลน์].  
2554. แหล่งที่มา: [http://www.set.or.th/th/market/files/SET\\_Formula\\_Glossary.pdf](http://www.set.or.th/th/market/files/SET_Formula_Glossary.pdf) [4 มกราคม  
2554]

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2547. [ออนไลน์]. 2547. แหล่งที่มา:  
[http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib\\_/Annual-47.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib_/Annual-47.pdf) [20  
พฤษภาคม 2555]

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2548. [ออนไลน์]. 2548. แหล่งที่มา:  
[http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib\\_/Annual-48.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib_/Annual-48.pdf) [20  
พฤษภาคม 2555]

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2549. [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา:  
[http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib\\_/Annual-49.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib_/Annual-49.pdf) [20  
 พฤษภาคม 2555]

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2550. [ออนไลน์]. 2550. แหล่งที่มา:  
[http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib\\_/Annual-50.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib_/Annual-50.pdf) [13  
 พฤษภาคม 2555]

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2551. [ออนไลน์]. 2551. แหล่งที่มา:  
[http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib\\_/Annual-51.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib_/Annual-51.pdf) [20  
 พฤษภาคม 2555]

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2552. [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา:  
[http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib\\_/52.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib_/52.pdf) [20 พฤษภาคม  
 2555]

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2553. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:  
[http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib\\_/53.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/DocLib_/53.pdf) [20 พฤษภาคม  
 2555]

ปริญญา สุสีสกริ. ผลกระทบของนโยบายการเงินต่ออุตสาหกรรมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา  
 มหาวบัณฑิต. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

พิมพ์รัตน์ สิริเศรษฐธาดา. การศึกษาเชิงประจักษ์ของการพยากรณ์ทางเศรษฐกิจและนโยบายอัตรา  
 ดอกเบี้ยของธนาคารแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาวบัณฑิต. สาขาวิชา  
 เศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ไพบุลย์ พงษ์ไพเชฐ. การวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงิน โดยใช้วิธี Factor Augmented Vector Autoregressive Approach. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

#### ภาษาอังกฤษ

Adrian, T., and Shin, H.S. Financial Intermediaries, Financial Stability, and Monetary Economics. Federal Reserve Bank of New York Staff Reports 346 (September 2008).

Adrian, T., and Shin, H.S. Money, Liquidity, and Monetary Policy. American Economic Review Papers and Proceeding 99 (2009): 600-605.

Adrian, T., and Shin, H.S. Financial Intermediaries and Monetary Economics. Federal Reserve Bank of New York Staff Reports 398 (October 2010a).

Adrian, T., and Shin, H.S. The Changing Nature of Financial Intermediation and the Financial Crisis of 2007-09. Federal Reserve Bank of New York Staff Reports 439 (March 2010b).

Altunbas, Y., Gambacorta, T., and Ibanez, D.M. An Empirical Assessment of the Risk-Taking Channel. In Paper Presented at the BIS/ECB conference on “Monetary Policy and Financial Stability” 2009.

Altunbas, Y., Gambacorta, T., and Ibanez, D.M. Does monetary policy affect bank risk-taking?. Bank for International Settlements Working Papers 298 (March 2010).

Arellano, M., and Bover, O. Another look at the instrumental variable estimation of error-component models. Journal of Econometrics. 68 (1995): 29 – 51.

- Assenmacher-Wesche, K., and Gerlach, S. Monetary Policy, Asset Prices and Macroeconomic Condition: A Panel-VAR Study. Towards an Integrated Macrofinance Framework for Monetary Policy Analysis. 16-17 October 2008 (2008).
- Bond, S. Dynamic Panel Data Model: A Guide to Micro Data Methods and Practice. The Center for Microdata Methods and Practice Working Papers. 09/02 (April 2002).
- Borio, C., and Zhu, H. Capital regulation, risk-taking and monetary policy: a missing link in the transmission mechanism?. Bank of International Settlements Working Papers 268 (December 2008).
- Carstensen, K., Hulsewig, O., and Wollmershauser, T. Monetary Policy Transmission and House Prices: European Cross-country Evidence. CESifo Group Working Papers 2750 (August 2009).
- Charoenseang, J., and Manakit, P. Thai Monetary Policy Transmission in an Inflation Targeting Era. Journal of Asian Economics 18 (2007): 144–157.
- Delis, M.D., Hasan, I., and Mylonidis, N. The Risk-Taking Channel of Monetary Policy in the USA: Evidence from Micro-Level Data. Munich Personal RePEc Archive Working Papers 34084 (October 2011).
- Delis, M.D., and Kouretas, G.P. Interest rates and bank risk-taking. Journal of Banking & Finance 35 (2011): 840-855.
- Dell’Ariccia, G., Laeven, L., and Marquez, R. Monetary Policy, Leverage, and Bank Risk Taking. International Monetary Fund Working Papers 10/276 (December 2010).

- De Nicolò, G., Dell’Ariccia, G., Laeven, L., and Valencia, F. Monetary Policy and Bank Risk Taking. International Monetary Fund Staff Position Note 10/09 (July 2010).
- Disyatat, P., and Vongsinsirikul, P. Monetary Policy and the Transmission Mechanism in Thailand. Journal of Asian Economics 14 (2003): 389–418.
- Dubecq, S., Mojon, B., and Ragot, X. Fuzzy Capital Requirement, Risk-Shifting and the Risk Taking Channel of Monetary Policy. Document de Travail Banque de France 254 (October 2009).
- Eid, S. Monetary policy, Risk-Taking Channel and Income Structure: An empirical assessment of the French banking system. Dumas-00643715 version 1 (November 2011).
- Gambacorta, L. Monetary Policy and The Risk-Taking Channel. Bank for International Settlements Quarter Review (December 2009).
- Gambacorta, L., and Marques-Ibanez, D. The Bank Lending Channel: Lessons from the Crisis. Bank for International Settlements Working Papers 345 (May 2011).
- Gujarati, D.M. Basic Econometrics. 4<sup>th</sup> ed. New York: McGraw-Hill, 2003.
- Goodhart, C., and Hofmann, B. House Price, Money, Credit, and the Macroeconomy. Oxford Review of Economic Policy 24 (2008): 180-205.
- Grenville, S., and Ito, T. An Independent Evaluation of the Bank of Thailand’s Monetary Policy under the Inflation Targeting Framework, 2000-2010. [Online]. 2010. Available from: [http://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Documents/GrenvilleItoV10\(Oct22\).pdf](http://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Documents/GrenvilleItoV10(Oct22).pdf)  
[2012, June 23]

- Holtz-Eakin, D., Newey, W., and Rosen, H.S. Estimating Vector Autoregressions with Panel Data. Econometrica. 56 (1988): 1371 – 1395.
- Im, K., Pesaran, H., and Shin, Y. Testing for Unit Roots in Heterogeneous Panels. Journal of Econometrics 115 (2003): 53-74.
- Jimenez, G., Ongena, S., Peydro, J.L., and Saurina, J. Hazardous Times for Monetary Policy: What Do Twenty-Three Million Bank Loans Say About the Effects of Monetary Policy on Credit Risk-Taking?. Document de Trabajo Banco de Espana 0833 (2008).
- Loannidou, V., Ongena, S., and Peydró, J.L. Monetary Policy, Risk-Taking and Pricing: Evidence from a Quasi-Natural Experiment. European Banking Center Discussion paper 2009-04s (October 2008).
- Lopez, P.M., Tenjo, G.F., and Zarate, S.H. The risk-taking channel and monetary transmission mechanism in Columbia. Banco De La Republica Colombia Working Papers 616 (2010).
- Love, I., and Zicchino L. Financial Development and Dynamic Investment Behavior: Evidence from Panel VAR. The Quarterly Review of Economics and Finance. 46 (2006): 190 – 210.
- Maddaloni, A., and Peydró, J.L. Bank Risk-Taking, Securitization, Supervision and Low Interest Rates Evidence From The Euro Area and The U.S. Lending Standards. European Central Bank Working Paper 1248 (October 2010).
- Murinde, V. and Yaseen, H. The Impact of Basel Accord Regulation on Bank Capital and Risk Behaviour: 3D Evidence from the Middle East and North Africa (MENA) Region. The Third International Conference of the Centre of Regulation and Competition. 7-9 September 2004 (2004).

- Nakornthab, D. Thai Commercial Banks One Decade after the Crisis: Assessment of Risk to Financial Stability. Bank of Thailand's Discussion Paper 03/2007 (July 2007).
- Nakornthab, D., Kritayakirana, K., and Chantapant, S. Are Thai Banks Vulnerable? : Structural Analysis of Bank Corporate Loan Portfolio and Implications. Bank of Thailand Symposium 2007. (October 2007).
- Pedroni, P. Critical Value for Cointegration Tests in Heterogeneous Panels with Multiple Regressors. Oxford Bulletin of Economics and Statistics, Special Issue (1999): 0305-9049.
- Rajan, R.G. Has Financial Development Made the World Riskier?. National Bureau of Economic Research Working Paper Series 11728 (November 2005).
- Saunders, A. Financial Institution Management: A Risk Management Approach. 7<sup>th</sup> ed. New York: McGraw-Hill, 2011.
- Sims, C. Macroeconomics and Reality. Econometrica 18 (1980): 1-48.
- Sriphayak, A., and Vongsinsirikul, S. Asset prices and Monetary Policy Transmission in Thailand. Bank of Thailand's Discussion Paper 01/2007 (January 2007).
- Taylor, J.B. The Robustness and Efficiency of Monetary Policy Rule as Guide for Interest Rate Setting by the European Central Bank. Journal of Monetary Economics. 43 (1999): 655 – 679.
- Taylor, J.B. The Financial Crisis and the Policy Responses: An Empirical Analysis of What Went Wrong. National Bureau of Economic Research Working Paper Series 14631 (January 2009).

Tsangarides, C. Monetary Policy Transmission in Mauritius Using a VAR Analysis. International Monetary Fund Working Papers 10/36 (February 2010).

Zhang, Z.Y., Wu, J., and Liu, Q.F. Impacts of Capital Adequacy Regulation on Risk-taking Behavior of Banking. Systems Engineering – Theory & Practice 28 (2008): 183–189.



ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางที่ 1 แสดงดัชนีความเสี่ยงต่างๆของธนาคารพาณิชย์โดยแบ่งตามกลุ่มของธนาคารพาณิชย์

เวลา	กลุ่มธนาคาร	ตัวแปรความเสี่ยงต่างๆของธนาคารพาณิชย์			
		เงินกองทุนทั้งสิ้นต่อ สินทรัพย์เสี่ยง ร้อย) (ละ	สินทรัพย์เสี่ยงต่อ สินทรัพย์ทั้งหมด (ร้อยละ)	สัดส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (สัดส่วน)	สินเชื่อจัดชั้น ด้อยคุณภาพต่อ เงินให้สินเชื่อ ทั้งหมด (ร้อยละ)
2547	ใหญ่'	11.85	74.48	10.45	13.34
	กลาง	10.91	59.78	13.91	6.71
	เล็ก	17.02	63.36	7.19	10.58
2548	ใหญ่'	13.11	74.04	9.14	10.02
	กลาง	10.91	62.21	12.89	6.34
	เล็ก	17.71	72.73	5.82	7.01
2549	ใหญ่'	13.79	70.08	9.78	8.44
	กลาง	11.16	68.00	11.41	6.27
	เล็ก	17.55	79.70	5.78	9.00
2550	ใหญ่'	14.50	70.22	9.24	7.02
	กลาง	15.68	68.39	9.10	10.54
	เล็ก	14.60	63.97	7.96	6.41
2551	ใหญ่'	14.24	75.70	9.54	4.96
	กลาง	13.19	78.55	9.00	7.84
	เล็ก	13.75	65.57	8.16	4.57
2552	ใหญ่'	15.73	72.35	8.83	4.75
	กลาง	14.90	76.52	8.49	7.01
	เล็ก	18.33	65.48	6.13	4.36
2553	ใหญ่'	15.30	71.29	8.94	3.57
	กลาง	17.92	77.01	8.40	5.33
	เล็ก	19.62	60.42	6.28	3.06

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, CEIC Database และจากการคำนวณของผู้วิจัย

**ภาคผนวก ข**

## ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินและพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร โดยเราจะใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริงในการสะท้อนทำทีของนโยบายการเงิน โดยผลการศึกษาได้แสดงไว้ดังตารางที่ 2 – 3

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สามารถอธิบายได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของนโยบายการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเสี่ยงของธนาคาร โดยเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง 1% จะทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง 0.55 เท่า (ตารางที่ 2 แบบจำลองที่ 3) และ 0.56 (ตารางที่ 3 แบบจำลองที่ 3) เท่าจากตารางที่ 3 สะท้อนถึงความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกที่ลดลงเนื่องมาจากต้นทุนในการระดมทุนของธนาคารพาณิชย์ที่ลดลงเนื่องมาจากการลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายนั่นเอง

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในขณะที่ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่ออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีค่าลดลง 1% มีผลทำให้สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงลดลง 0.15% (ตาราง 2 แบบจำลองที่ 1) และเมื่ออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอยู่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริง 1% จะทำให้สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงลดลง 0.12% (ตาราง 3 แบบจำลองที่ 1) สะท้อนให้เห็นว่า การที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลงและลดต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายนั้นแสดงให้เห็นถึงช่วงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวเพิ่มมากขึ้นซึ่งมีผลทำให้สัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงซึ่งเป็นดัชนีในการสะท้อนถึงความมั่นคงของธนาคารนั้น

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ผลกระทบของความถี่ของธนาคารพาณิชย์ในด้านต่างๆ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Rate)

ตัวแปร	Expected sign	CAR <sub>i,t</sub> (1)	Expected sign	RISKY <sub>i,t</sub> (2)	LEV <sub>i,t</sub> (3)	NPL <sub>i,t</sub> (4)
$\Delta MP_t$	-	0.061 (0.241)	+	-0.204 (-0.281)	0.551** (2.168)	0.166 (0.492)
$RGAP_t$	+	0.153*** (3.434)	-	0.142 (0.632)	-0.105 (-1.264)	-0.413*** (-3.085)
$RGAP_t * TIME_t$	+	-0.051** (-2.063)	-	0.014 (0.12)	-0.003 (-0.126)	0.12** (2.18)
$BS_{i,t}$	-	2.275** (2.022)	+	-1.906 (-0.514)	-7.266** (-2.405)	1.727* (1.732)
$CAP_{i,t}$			-	3.624*** (10.771)		1.554*** (8.209)
$LIQ_{i,t}$	+	0.1** (2.232)	-	-0.41*** (-3.629)	0.205*** (3.25)	-0.195*** (-4.923)
$ROA_{i,t}$	-	-0.601*** (-4.862)	+	1.413*** (3.308)	0.153 (1.006)	-0.835*** (-3.198)
$LEND_{i,t}$	+/-	-1.511 (-1.138)	+/-	15.525*** (4.349)	-2.782** (-2.3)	-3.138** (-2.376)
$GDP_{i,t}$	+	20.114*** (7.806)	-	-49.003*** (-4.794)	-11.518*** (-2.918)	-39.207*** (-11.874)
Adjusted R <sup>2</sup>		0.719		0.801	0.677	0.865
F-statistic		13.154***		15.740***	9.352***	28.557***
Redundant Fixed Effect Test		0.865		4.708**	6.69**	1.885
Observations		50		50	50	50

หมายเหตุ: 1.\*, \*\*, \*\*\* แสดงค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99

ตามลำดับ ในขณะที่ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า T-statistic

2. ทั้ง 4 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงคู่สภาพในระยะยาว

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ผลกระทบของความถี่ของธนาคารพาณิชย์ในด้านต่างๆ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลบกับอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริง (Real Target Rate)

ตัวแปร	Expected sign	CAR <sub>i,t</sub> (1)	Expected sign	RISKY <sub>i,t</sub> (2)	LEV <sub>i,t</sub> (3)	NPL <sub>i,t</sub> (4)
$\Delta MP_t$	-	0.136 (0.532)	+	0.058 (0.080)	0.567** (2.156)	0.074 (0.216)
RTGAP <sub>t</sub>	+	0.12** (2.348)	-	0.019 (0.092)	-0.112 (-1.303)	-0.383*** (-2.948)
RTGAP <sub>t</sub> *TIME <sub>t</sub>	+	-0.014 (-0.886)	-	0.055 (0.875)	0.0009 (0.047)	0.053* (1.802)
BS <sub>i,t</sub>	-	2.133* (1.787)	+	-3.4 (-0.81)	-7.315** (-2.375)	1.699* (1.757)
CAP <sub>i,t</sub>			-	3.63*** (10.814)		1.538*** (8.032)
LIQ <sub>i,t</sub>	+	0.096* (1.973)	-	-0.435*** (-3.735)	0.204*** (3.237)	-0.2*** (-4.737)
ROA <sub>i,t</sub>	-	-0.595*** (-4.806)	+	1.318*** (2.934)	0.152 (0.959)	-0.874*** (-3.313)
LEND <sub>i,t</sub>	+/-	-1.353 (-0.965)	+/-	16.593*** (4.362)	-2.732** (-2.216)	-3.082** (-2.437)
GDP <sub>i,t</sub>	+	19.784*** (7.614)	-	-49.628*** (-5.152)	-11.575*** (-2.951)	-38.288*** (-10.595)
Adjusted R <sup>2</sup>		0.716		0.800	0.677	0.856
F-statistic		12.926***		15.682***	9.349***	26.585***
Redundant Fixed Effect Test		1.034		4.351**	6.604**	1.325
Observations		50		50	50	50

หมายเหตุ: 1.\*, \*\*, \*\*\* แสดงค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99

ตามลำดับ ในขณะที่ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า T-statistic

2. ทั้ง 4 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงคู่สภาพในระยะยาว

มีค่าลดลงสะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มมากขึ้น

ในขณะที่เมื่ออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีค่าลดลง 1% จะทำให้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดเพิ่มขึ้น 0.41% (ตาราง 2 แบบจำลองที่ 4) และเมื่ออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีค่าต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริง 1% จะทำให้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดเพิ่มขึ้น 0.38% (ตาราง 3 แบบจำลองที่ 4) แสดงว่าในช่วงที่มีการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวเพิ่มมากขึ้นมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มลดมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อหรือปล่อยสินเชื่อด้วยคุณภาพเพิ่มมากขึ้นจึงมีผลทำให้ความเสี่ยงด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้น

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงผูกกับจำนวนไตรมาสที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีค่าต่ำกว่าศูนย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในขณะที่ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริงผูกกับจำนวนไตรมาสที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90% สามารถอธิบายได้ว่า

ในช่วงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวและขยายตัวติดต่อกันเป็นเวลานานมีผลทำให้ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ลดลงแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ไทยในการปรับตัวรับมือกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น มีการบริหารจัดการกับคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคารให้มีคุณภาพดีขึ้น ถึงแม้ว่าในช่วงนโยบายการเงินขยายตัวจะทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มมากขึ้นก็ตาม

มูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาดในตารางที่ 2 มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางเดียวกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในขณะที่จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ามูลค่าสินทรัพย์ตามราคาตลาดมีความสัมพันธ์กับสัดส่วน



เงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90% และมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อธนาคารพาณิชย์มีขนาดใหญ่ขึ้นจะมีความเสี่ยงจากการระดมทุนที่มากขึ้น โดยจากสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่จะมีการระดมทุนผ่านด้านหนี้สินมากกว่าทุน ซึ่งสอดคล้องกับความจริงที่ว่าธนาคารพาณิชย์ไทยจะระดมทุนผ่านเงินฝากมากกว่าที่จะผ่านทางการออกทุน และจากสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดสะท้อนว่าธนาคารที่มีขนาดใหญ่ขึ้นจะรักษาระดับเงินกองทุนเพิ่มมากขึ้นและมีการบริหารจัดการกับคุณภาพสินเชื่อได้ดีกว่าธนาคารที่มีขนาดเล็ก

สัดส่วนส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยจากค่าสัมประสิทธิ์ในตารางที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า การที่สัดส่วนส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น 3.62% และสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดเพิ่มขึ้น 1.55% ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์จากตารางที่ 3 อธิบายได้ว่า การที่สัดส่วนส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเพิ่มขึ้น 3.63% และสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดเพิ่มขึ้น 1.53% ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การที่ธนาคารมีส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มมากขึ้นหรือมีทุนที่เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลทำให้พฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้น และยังมีผลทำให้ความเสี่ยงด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมายในตารางที่ 2 มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์จากตารางที่ 3 อธิบายได้ว่า อัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมายมีความสัมพันธ์กับ

สัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดและสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ทำให้สามารถอธิบายได้ว่า

อัตราส่วนสภาพคล่องที่เพิ่มมากขึ้นตามที่กฎหมายกำหนดทำให้ธนาคารพาณิชย์มีภาระที่จะต้องกันทุนส่วนหนึ่งมาสำรองไว้ส่งผลทำให้ทุนสำรองของธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้น โดยสังเกตได้จากสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคารที่ลดลง ผ่านการปล่อยสินเชื่อที่ลดลง ขณะเดียวกันยังมีส่วนช่วยในการเพิ่มคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์จากสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดที่ลดลงเช่นกัน และธนาคารพาณิชย์ก็มีความจำเป็นจะต้องระดมทุนที่เพิ่มมากขึ้นผ่านทางเงินฝากที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความเสี่ยงจากการระดมทุนของธนาคารพาณิชย์เพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย

กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางตรงข้ามและมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สามารถอธิบายได้ว่า การที่ธนาคารมีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นเมื่อธนาคารมีความสามารถในการทำกำไรมากขึ้น ในขณะที่เมื่อธนาคารพาณิชย์มีความสามารถในการทำกำไรมากขึ้นจะส่งผลทำให้ธนาคารมีแรงจูงใจในการแสวงหากำไรที่เพิ่มมากขึ้น โดยการแสวงหาผลตอบแทนที่มากขึ้น ส่งผลให้ความเสี่ยงสินเชื่อและความเสี่ยงด้านเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน

เงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมดในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สามารถอธิบายได้ว่า การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ก็เปรียบเสมือนเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงซึ่งการที่ธนาคารพาณิชย์มีปริมาณสินเชื่อที่ขยายตัวมากขึ้นนั้นก็สะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อ

พิจารณาถึงความเสี่ยงด้านสินเชื่อและความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกพบว่ามีความเสี่ยงสูงสะท้อนถึงประสิทธิภาพและการบริหารจัดการกับลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์ทั้งหมด สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและสัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% สามารถอธิบายได้ว่าในช่วงที่เศรษฐกิจเติบโต ธนาคารสามารถปล่อยสินเชื่อให้กับโครงการที่ดี โอกาสที่สินเชื่อจะผิคนัดชำระหนี้จึงมีไม่มาก ทำให้สัดส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อทั้งหมดลดลง ในขณะที่เดียวกันก็มีผลทำให้ความเสี่ยงจากการระดมทุนภายนอกของธนาคารพาณิชย์ลดลงเช่นกันจึงส่งผลให้ฐานะเงินกองทุนจึงมีความมั่นคงนั่นเอง

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินกับพฤติกรรมเสี่ยงของธนาคาร โดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับอัตราดอกเบี้ยเป้าหมายที่แท้จริงในการสะท้อนท่าทีของนโยบายการเงินนั้นพบว่ามีความสัมพันธ์ที่ไม่แตกต่างจากในกรณีที่ใช้ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยตามกฎของเทย์เลอร์มากนัก ทำให้สามารถสรุปได้ว่านโยบายการเงินมีผลต่อพฤติกรรมและความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

### ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายกันตภณ ศรีชาติ เกิดวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2531 ที่ จ.นครสวรรค์ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ โรงเรียนลาซาลโชติรวินนครสวรรค์ สำเร็จการศึกษาปริญญาเศรษฐศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2552 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2553